

MASTEROPPGAVE

Masterstudium i digital læringsdesign

November 2023

Digital praksis og kompetanseutvikling i barnehagen

Jarle Hauge Steffensen

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning

Sammendrag

Den digitale utviklingen i samfunnet går fort framover. For de ansatte i barnehagen kan det være utfordrende å henge med, og ta de rette faglige pedagogiske valg i hverdagen.

Denne oppgaven ser på den profesjonsfaglig digitale kompetansen i barnehagen, dagens digitale praksis og hvordan den harmonerer med krav og forventninger i nasjonale styringsdokument og da spesielt Rammeplan for barnehagen.(Utdanningsdirektoratet, 2017a)

Barnehagenes strategier og systematikk i kompetanseutvikling og den interne kunnskapsdelingen vil også bli undersøkt.

Studiens teoretiske rammeverk er en videreutviklet versjon av PEAT- modellen fra McDonagh et al (2021) hvor PEAT-modellen er kontekstualisert med kompetanseutviklingen og kunnskapsdelingen i profesjonsfellesskapet.

Problemstillingen som oppgaven søker å svare på er:

Hvordan samsvarer den digitale praksisen i barnehagene med Rammeplan for barnehagen, og hvordan arbeider barnehagene med å videreutvikle den profesjonsfaglige digitale kompetansen?

For å kunne svare på denne problemstillingen har jeg tatt utgangspunkt i egen kvantitativ undersøkelse gjennomført i forkant av et regionalt utviklingsprosjekt i profesjonsfaglig digital kompetanse. Det ble gjennomført en spørreundersøkelse som ble distribuert til alle ansatte i alle barnehagene i seks kommuner i Møre og Romsdal.

Studien forsøker å få en oversikt over digital praksis og den profesjonsfaglig digitale kompetanse for alle ansatte i barnehagen. Den omfatter dermed ikke bare det pedagogiske personalet, men alle ansattgrupper fra assistenter til styrere.

Det er brukt omfattende plass i oppgaven på ulike nasjonale styringsdokument for barnehage og retningsgivende dokument som omfatter kompetanseutvikling og strategi for digital kompetanse for å tydeliggjøre nasjonale krav og forventinger til de ansatte i barnehagene.

Funnene fra studien viser at det er relativt lite bruk av kreative og skapende aktiviteter med digitale ressurser i barnehagene, selv om flertallet av de ansatte oppfatter Rammeplan for barnehagen som klar på at det er skapende og kreativ bruk av digitale ressurser som er den ønskede digitale praksis. Undersøkelsen har funn som indikerer at dette skyldes usikkerhet og utrygghet hos de ansatte.

Undersøkelsen viser også at det er en positiv trend innen systematisk kompetanseutvikling og kunnskapsdeling som innebærer at flere opplever at de har klare strategiske mål og bedre systematikk på utvikling av pedagogiske aktiviteter og kunnskapsdeling enn tidligere undersøkelser, men det er likevel et stort potensial for mer deling av kompetanse internt i personalet, flere kollektive utviklingsprosjekter og mer tid til egen utprøving og trening.

Forord

Fire år som student ved masterprogrammet Digital læringsdesign ved OsloMet går nå mot slutten. Dette har vært lærerike og utviklende år. Jeg har gjort meg mange nyttige erfaringer og har fått en bredere forståelse for fagområdet.

Jeg har i disse årene også arbeidet ved Høgskolen i Volda og har fulgt fagområdet og praksisfeltet fra denne siden. Det har gitt nyttig innblikk i praksisfeltet, og gitt meg en god mulighet til å prøve ut ny kunnskap som studiet ved OsloMet har gitt meg.

Tiden og utviklingen går videre mens en deltar på et slikt studieforløp, og det har vært en bekymring at undersøkelsen som ble gjennomført skulle bli utdatert før den ble ferdigstilt. Det har derfor vært viktig for meg å komme i mål og ferdigstille masteroppgaven innen fristen. Det har selvsagt også vært viktig for egen del å fullføre fire års arbeid med masterprogrammet.

Jeg må likevel få si at dette har vært krevende å gjennomføre i tillegg til full jobb. Jeg er derfor veldig takknemlig for at jeg nå har mål i sikte.

Jeg vil derfor få uttrykke stor takk til mine to veiledere, Eli Gjølstad og Leikny Øgrim som har vært tålmodige og bidratt med gode, konstruktive og nyttige innspill.

Jeg vil også takke kolleger ved Institutt for digital kompetanse i Volda for tålmodighet med at i overkant mye FOU-tid har gått med til oppgaveskriving og studiet de siste årene.

Til slutt vil jeg takke Ragnhild for at hun har holdt ut med all tid på kvelder og helger som har gått med til skriving av denne oppgaven.

Ålesund, november 2023

Jarle Hauge Steffenssen

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn for valg av tema	7
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål	8
1.3 Struktur	9
1.4 Historikk	9
1.5 Barnehagens styringsdokumenter og planer	11
1.5.1 Lov om barnehage	11
1.5.2 Rammeplan for barnehagen 2017	11
1.5.3 Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole	13
1.5.4 Kompetansestrategiplan	15
1.5.5 Regional ordning for kompetanseutvikling (REKOMP)	16
1.6 Oppsummering	17
2. Teoretisk tilnærming	18
2.1 Profesjonsfaglig digital kompetanse	18
2.2 PEAT-modellen	19
2.3 En utvidet PEAT-modell med kompetanseutvikling og kunnskapsdeling	22
3. Tidligere forskning	25
3.1 Litteratursøk	25
3.2 Forskning	26
3.3 Oppsummering	31
4. Metode	33
4.1 Kvantitativ studie	33
4.2 Utvalg:	34
4.3 Utvikling av spørreskjema	35
4.3.1 Variabler i undersøkelsen	36
4.3.2 Databehandling	37
4.4 Validitet	37
4.5 Reliabilitet	39
4.6 Etske overveielser	39
5. Presentasjon av data med utgangspunkt i PEAT-K- modellen	41
5.1 Grunnleggende informasjon	41
5.2 Pedagogisk dimensjon	42
5.2.1 Strategisk arbeid	43
5.2.2 Rammeplan for barnehage	44
5.2.3 Digital praksis	47

5.3 Etisk dimensjon	49
5.4 Holdningsdimensjon	50
5.5 Teknisk dimensjon	52
5.6 Profesjonsfaglig felleskap og kompetanseutvikling.....	54
5.7 Oppsummering resultater:.....	59
6. Diskusjon	61
6.1 Hva kjennetegner digital praksis og den profesjonsfaglige digitale kompetanse i barnehagene?	61
6.1.1 Pedagogisk dimensjon	61
6.1.2 Etisk dimensjon	63
6.1.3 Holdningsdimensjon	63
6.1.4 Teknisk dimensjon.....	64
6.2 Hvilken oppfatning har de ansatte om hvilke krav og forventninger til digital praksis det er i Rammeplan for barnehagen?	66
6.3 Hvordan har barnehagene arbeidet med kompetanseutvikling innen profesjonsfaglig digital kompetanse?.....	69
6.3.1 Det strategiske arbeidet.....	71
7. Konklusjon.....	73
7.1 Hva kjennetegner digital praksis og profesjonsfaglige digital kompetanse i barnehagene?.....	73
7.2 Hvilken oppfatning har de ansatte om krav og forventninger til digital praksis i Rammeplan for barnehagen?	74
7.3 Hvordan har barnehagene arbeidet med kompetanseutvikling i profesjonsfaglig digital kompetanse?.....	74
7.4 Oppsummering	74
8. Avsluttende refleksjoner og veien videre	76
9.Referanser.....	79
10. Vedlegg	82
Vedlegg 1 NSD-søknad.....	82
Vedlegg 2 NSD godkjenning.....	86
Vedlegg 3 Informasjon til respondenter	89
Vedlegg 4 Nettskjema- spørreskjema.....	92
Vedlegg 5 Skjema med spørsmål som samsvarer med Monitor 2019	106
Vedlegg 6 Frie kommentarer til Rammeplanen.....	108

1. Innledning

Barnehagen er som samfunnet ellers i stadig utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 7). Digitale verktøy og ressurser har fått stadig større plass i samfunnet generelt, og blitt en stadig større og mer naturlig del av barnas lek og læring.

Barnas lek og læring skal være basert i stor grad på deres egne premisser, mens de ansatte skal bidra med kompetanse og veiledning for å gi barna en god og trygg oppvekst, og opplæring til å delta i samfunnet..

Mange har de siste årene løftet stemmene i det offentlige rom og hatt sterke meninger rundt barnehagene sin tilnærming til og bruk av digitale verktøy med barna. Barnehagene har nasjonale styringsdokument som legger rammer for digitale praksis og hvordan de ansatte i barnehagene skal innlemme digitale verktøy i barnehagens daglige samspill med barna.

I dette spenningsfeltet mellom samfunnets forventninger, faglige krav og kompetanse står de ansatte og skal gjøre kvalifiserte og kunnskapsbaserte valg for opplæring og lek med barna, og egen kompetanseutvikling.

1.1 Bakgrunn for valg av tema.

Jeg arbeider i dag ved Høgskulen i Volda på Institutt for digital kompetanse. Der arbeider jeg blant annet med utviklingsarbeid innenfor digital kompetanse i skole og barnehage. I dette utviklingsarbeidet har jeg opplevd relativt store ulikheter mellom barnehagene og mellom de ulike kommunene. I forarbeid til utviklingsarbeid for barnehagene i Møre og Romsdal har jeg sett behovet for å få en oversikt over de ansattes kompetanse om digital bruk, og bedre forståelse av digital praksis og kompetanse i de ulike barnehagene.

Det ble derfor laget en spørreundersøkelse for å få en oversikt over utstyr og kompetanse i regionen. Deler av denne undersøkelsen er grunnlaget for problemstilling og det videre arbeidet i denne oppgaven.

Det kan være mange ulike rammefaktorer som påvirker praksis og kompetanseutvikling i barnehagene. Jeg ønsket bedre innsikt i dette og en oversikt over status på profesjonsfaglig digital kompetanse i regionen.

Barnehagene har samtidig styringsdokument og nasjonale strategier som sier noe om forventet kompetanse og krav til praksis i barnehagene og hva som er ønsket kompetanse hos de ansatte. Her ligger det både konkrete krav og mål for digital praksis og kompetanse hos ansatte.

Nasjonale styringsdokument er Barnehageloven (Barnehageloven, 2005) og Rammeplan for barnehage (Utdanningsdirektoratet, 2017a), og mer retningsgivende dokument som Rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse (Utdanningsdirektoratet, 2017b), Kompetanse for fremtidens barnehage (Kunnskapsdepartementet, 2022) Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole (Kunnskapsdepartementet, 2023).

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

I arbeidet med den regionale kartleggingen dukket det opp en del spørsmål som jeg ønsket å gå dypere inn i.

Problemstillingen tar utgangspunkt i å få et svar på hva som forventes av digital praksis og profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagene og hva som er status i barnehagene i dag. Jeg har samlet dette i en hovedproblemstilling.

Hvordan samsvarer den digitale praksisen i barnehagene med Rammeplan for barnehagen, og hvordan arbeider barnehagene med å videreutvikle den profesjonsfaglige digitale kompetansen?

Hvordan barnehagene har arbeidet med utvikling av digital praksis og de ansattes digitale kompetanse, blir da helt sentralt for å se på hvordan barnehagene kan arbeide videre for å øke kompetanse og trygge de ansatte i de pedagogiske valgene de skal gjøre med barna. Det vil igjen bidra til å synliggjøre hvilke områder videre kompetanseutvikling bør konsentrere seg om, og hvordan den bør organiseres.

Det ligger også en grunnleggende forståelse av at den digitale praksisen i barnehagen blir direkte påvirket av kompetansen til de ansatte. (Bølgan, 2018, p. 32; Dardanou et al., 2021, p. 35; Forsbakk et al., 2023, p. 19). Derfor er det valgt å bruke såpass stor plass på den digitale praksisen i oppgaven, når en bedre innsikt i de ansattes profesjonsfaglige digitale kompetansen er et av hovedmålene.

For å konkretisere problemstillingen har jeg delt den opp i tre forskningsspørsmål.

- Hva kjennetegner digital praksis og profesjonsfaglige digital kompetanse i barnehagene?
- Hvilken oppfatning har de ansatte om krav og forventninger til digital praksis i Rammeplan for barnehagen?
- Hvordan har barnehagene arbeidet med kompetanseutvikling i profesjonsfaglig digital kompetanse?

1.3 Struktur

Innledningskapittelet ser på bakgrunn for valg av problemstilling, litt historikk, og en gjennomgang av sentrale styringsdokument og retningsgivende dokument for barnehagen. En del av bakgrunnen for denne oppgaven er kompetanseutvikling, det er derfor tatt med nasjonale strategier og dokument for kompetanseutvikling i barnehagene.

Noen begreper må klargjøres først for å avklare rammefaktorer i barnehagene og forståelsen av profesjonsfaglig digital kompetanse som ligger til grunn i denne aktuelle undersøkelsen.

Jeg vil i det videre arbeidet se på relevant forskning innen området profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagene og hva som er gjort av lignende undersøkelser på området.

I metodekapittelet vil jeg gjøre rede for metodiske valg for å finne svar på problemstilling.

Videre vil funnene beskrives. Det vil gjøres for det meste deskriptivt, men noen sammenligninger vil bli gjort. Funnene i undersøkelsen og analysen presenteres i lys av det teoretiske perspektivet oppgaven bygger på. Relevant litteratur vil brukes for å belyse og diskutere resultatene.

Avslutningsvis vil de ulike funnene bli oppsummert og samlet for å se om det er mulig å svare på oppgavens problemstilling.

1.4 Historikk

Utgangspunktet for denne oppgaven er digital kompetanse hos ansatte i barnehagen. For å kunne gå grundigere inn på dette, er det naturlig med et lite tilbakeblikk på digital praksis i barnehagene og tidligere rammeplaner for barnehagen.

Leif Askland ga allerede i 1989 ut heftet *Kvardagsteknologi og EDB i barnehagen* (Askland, 1989). Dette var et hefte laget som et hjelpemiddel i pedagogisk arbeid med barn i alderen 4-

9 år og så spesielt på områder som hindret den teknologiske hverdagen i barnehagen og problemstillinger knyttet til barns aktiviteter med datamaskinen.

I Rammeplan for barnehage 1995 (Familiedepartementet, 1995, pp. 31,41) ble informasjonssamfunnet, bildemediene og datateknologiens inntog i barneleken omtalt. De teknologiske erfaringene barna hadde med seg hjemmefra skulle følges opp i barnehagen.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fra 2006, som også ble revidert i 2011, omtalte at barna i barnehagen burde få oppleve at digitale verktøy kunne være en kilde til lek, kommunikasjon og kunnskapsinnhenting. (Kunnskapsdepartementet, 2006, p. 21)

Hefter til inspirasjon og motivasjon ble gitt ut av Kunnskapsdepartementet som for eksempel IKT i barnehagen (Bølgen, 2006). Dette temaheftet tar for seg alt fra barns medievaner til hvordan barnehagen kan arbeide med digitale verktøy. Dette temaheftet har vært sentralt for det videre arbeidet i barnehagene.

I 2013 kom Kompetanse for fremtidens barnehage: Strategi for kompetanse og rekruttering 2014-2020 (Kunnskapsdepartementet, 2013). Strategien handlet først og fremst om rekruttering og kompetanseutvikling, men pekte på fire tematiske satsingsområder for dette. I strategien står det blant annet: «Kunnskap og ferdigheter i kreativ og kritisk bruk av digitale verktøy vil inngå i alle satsingsområdene» (Kunnskapsdepartementet, 2013, p. 11).

I Rammeplan for barnehagen 2017 fikk det digitale perspektivet mer plass, og det har her gått fra at barna bør få kjennskap til digitale verktøy til at barnehagen nå skal ha en digital praksis som bidrar til barns lek, kreativitet og læring (Utdanningsdirektoratet, 2017a).

For barnehagelærerutdanningen har det vært en lignende utvikling.

I Rammeplan for førskolelærerutdanningen 2003 (Utdannings- og, 2003, p. 16 og 17) ble det lagt opp til at studentene skulle bruke IKT i barnegrupper og i administrasjon av barnehager. De skulle også bruke IKT som hjelpemiddel for organisering, kommunikasjon, lek og læring.

Rammeplan for barnehagelærerutdanningen fra 2012 (Kunnskapsdepartementet, 2012, p. 2) pålegger fremtidens barnehagelærer å ha bred kunnskap om barns gryende digitale ferdigheter. Utdanningsinstitusjonene skal da sørge for utvikling av studentenes digitale kompetanse og gi studentene erfaring med å bruke digitale verktøy i ulike profesjonssammenhenger.

Vi har sett at digital praksis har fått en økende plass i barnehagens hverdag de siste tiårene og en mer selvfølgelig plass i nasjonale styringsdokument, både innenfor barnehagen, men også i barnehagelærerutdanningen. Kravene til digital praksis har blitt mer konkret og tydelige, og dette er noe dagens ansatte i barnehagene skal legge til rette for i barnehagens aktiviteter.

1.5 Barnehagens styringsdokumenter og planer

I dette underkapittelet vil jeg redegjøre for noen av dagens styringsdokument og planverk som ansatte i barnehagene må forholde seg til når de planlegger barnehagens innhold og praksis. Jeg vil også presentere noen av styringsdokumentene for kompetanseutviklingen av ansatte i barnehagene, som blir viktige for planlegging og gjennomføring av kompetanseutviklingen lokalt, regionalt og nasjonalt.

1.5.1 Lov om barnehage

Barnehageloven med forskrifter regulerer barnehagedrift og innhold i barnehagen i Norge (Barnehageloven, 2005). I loven står det:

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter. Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter» (Barnehageloven, 2005, §2).

Loven legger dermed føringer for barnehagens innhold og praksis. De ansatte skal gi barn muligheter til lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplever og aktiviteter, og legge til rette for nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær. Det vil også være styrende for aktivitetene knyttet til den digitale praksisen, selv om det digitale ikke blir nevnt spesifikt.

1.5.2 Rammeplan for barnehagen 2017

Som forskrift til Barnehageloven finnes Rammeplan for barnehagen som kom i 2017 (heretter kalt Rammeplanen). Den utdyper mer om hva innholdet i barnehagen skal være, og innholdet blir delt opp i ulike temaer og fagområder. Rammeplanen gir tydelige føringer til personalet som helhet: *«Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller»* (Utdanningsdirektoratet, 2017a).

Rammeplanen omtaler også digital praksis, og konkretiserer Barnehagelovens føringer for innhold og praksis:

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle Rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier»(Utdanningsdirektoratet, 2017a).

Under kapittelet «Barnehagens digitale praksis» i Rammeplanen er det fire punkt om hva personalet skal i digital praksis:

Personalet skal

- utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern
- legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer
- vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk
- utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 2).

Disse fire punktene og sitatet ovenfor danner grunnlaget for denne undersøkelsens mål.

Det er en tydelig retning om at ansatte skal være aktiv sammen med barna når digitale ressurser brukes, og det skal være en bevisst tanke bak knyttet til det pedagogiske innholdet. Barnehagen får et ansvar i å utøve digital dømmekraft slik at barna forberedes på problemstillinger knyttet til bruk av digitale medier.

I fagområdene er det lagt opp til en variasjon i materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk. Det er lite spesifikt som er med om digital bruk i fagområdene.

I kommunikasjon, språk og tekst er ikke det digitale eller teknologi nevnt eksplisitt. Dette gjelder også for fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse.

Innenfor fagområdet kunst, kultur og kreativitet er det fokus på skapende aktiviteter med ulike uttrykksformer, og at de skal bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk. Det er ikke konkretisert mer om hvilken teknologi som skal brukes. (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 48)

Fagområdet natur, miljø og teknologi fremhever at barnehagen skal legge til rette for at barn kan bli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper. Lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi, og det er også fremhevet at personalet skal utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna. (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 53)

Til fagområdet antall, rom og form er det fremhevet at barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna skal utforske og oppdage matematikk i dagligliv, teknologi, natur, kunst og ved selv å være kreativ og skapende. Personalet skal bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenking. (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 54)

I fagområdet etikk, religion og filosofi blir det lagt vekt på at barnehagen skal bidra til å legge grunnlag for kritisk tenking og dømmekraft. Det digitale eller teknologi blir likevel ikke spesifikt nevnt. Fagområdet nærmiljø og samfunn nevner heller ikke det digitale spesielt. (Utdanningsdirektoratet, 2017a, pp. 54-56)

Oppsummert så er det kun i fagområdene kunst, kultur og kreativitet, natur, miljø og teknologi, og antall rom, rom og form at bruk av digitale verktøy eller teknologi blir spesifikt nevnt, selv om kritisk tenking og dømmekraft i etikk, religion og filosofi også er relevant og viktig.

1.5.3 Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole

Våren 2023 kom regjeringen med ny strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole (Kunnskapsdepartementet, 2023). Med denne strategien peker regjeringen ut mål for barnehagens digitale praksis og kompetanseutviklingen.

Hovedmål nr. 2 er rettet mot ansatte og er: «Ansatte i barnehage- og skolesektoren har profesjonsfaglig digital kompetanse til å oppfylle intensjonene i Rammeplanene for barnehage og SFO og læreplanverket i skolen, med en kunnskapsbasert tilnærming.»

I kap 3.2 i strategien er det konkretisert tre ambisjoner for profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen.

- *Ledere, barnehagelærere og andre ansatte har god profesjonsfaglig digital kompetanse, som støtter opp om barns lek, utvikling, kreativitet og læring.*
- *Barnehageeiere og styrere har kompetanse til å legge til rette for inkluderende, trygge og gode digitale miljøer i barnehagen.*
- *Utdanningsinstitusjonene har kompetanse og samarbeider med barnehagesektoren, for å styrke den profesjonsfaglige digitale kompetansen til barnehagelærere, styrere og andre ansatte (Kunnskapsdepartementet, 2023, p. 18).*

Det blir fremhevet de ulike løsningene som er initiert for kompetanseutvikling innen digital kompetanse, både etter og videreutdanning, tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling og de ulike kompetansepakken som er tilgjengelig på utdanningsdirektoratets nettsider.

Strategien har konkretisert mange tiltak fra regjering og KS, men av tiltakene innen profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen vil jeg ta med:

- *Sørge for et godt etter-og videreutdanningstilbud for ansatte i barnehagesektoren, som støtter barnehageeieres ansvar for å styrke den profesjonsfaglige digitale kompetansen i barnehagen.*
- *Styrke den profesjonsfaglige digitale kompetansen ved universiteter, høyskoler, fagskoler og fag-og yrkesopplæringen, slik at de kan utvikle relevant grunn -, etter-og videreutdanning til lærere, fagarbeidere, ledere og andre ansatte i barnehagesektoren.*
- *Arbeide for å styrke kommunenes kompetanse og kapasitet til å analysere, identifisere og prioritere behov for utvikling- og kompetansetiltak, knyttet til profesjonsfaglig digital kompetanse (Kunnskapsdepartementet, 2023, p. 20).*

Disse tiltakene understreker behovet for kompetanseutvikling for de ansatte i barnehagene og peker særlig på behovet for å styrke kompetansen innen profesjonsfaglig digital kompetanse i høyskole og universitet.

1.5.4 Kompetansestrategiplan

Både de private og kommunale barnehagene må forholde seg til styring på statlig, fylkesregionalt og kommunalt nivå. Disse nivåene er bundet sammen og er gjensidig avhengig av hverandre, Målsettingene for barnehagene blir satt gjennom kunnskapsdepartementet, via utdanningssektoren og fulgt opp av statsforvalteren og kommunen, i tillegg til den enkelte barnehage. Eiere av barnehagene og personalet har samtidig en viss grad av handlingsfrihet innenfor de sentrale rammene som er gitt. De har også mulighet til å gjøre lokale tilpasninger og selv velge virkemidler.

Ved innføring av nye styringsdokument, som ny Rammeplan, så er det regionale og kommunale myndigheter som har som oppgave å påse og bidra til at målsettingene blir implementert i barnehagene. Til dette ble det laget en kompetansestrategiplan i 2018, som er blitt revidert i 2022 – Strategi for kompetanse og rekruttering 2023-2025 - Kompetanse for fremtidens barnehage (Kunnskapsdepartementet, 2022).

Mål for kompetansestrategiplanen er å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet. Kompetansetiltakene er økt utdanning for personalet og flere ansatte med formell utdanning, og generell kompetanseutvikling for hele personalgruppa. Kompetanseutvikling for personalgruppa skal gjennomføres med barnehagebasert kompetanseutvikling.

Stortingsmelding 41 «Kvalitet i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2008) fokuserte på en del faktorer som påvirker kvaliteten i barnehagen. Som et resultat av denne stortingsmeldingen ble det økt fokus på barnehagebasert kompetanseutvikling for å øke kvaliteten gjennom individuell og kollektiv læring og utvikling i barnehagene (Hille, 2020).

Barnehagebasert kompetanseutvikling har dermed skjedd i barnehager over lengre tid, men er i Kompetansestrategien definert som et eget kompetanseutviklingstiltak i strategiens delmål (Kunnskapsdepartementet, 2022, p. 7). Intensjonen er at hele personalet skal delta i et utviklingsarbeid som hver enkelt barnehage definerer selv, som skal føre til personalet lærer og utvikler seg sammen. Tiltakene i kompetansestrategiplanen er organisert av stat og statsforvalter gjennom regional ordning. Barnehagene og kommunene kan søke midler til gjennomføring av barnehagebasert kompetanseutvikling for å heve kompetanse i personalet (Kunnskapsdepartementet, 2022).

1.5.5 Regional ordning for kompetanseutvikling (REKOMP)

Retningslinjer for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring trådte i kraft 26. januar 2021. Tilskuddsordningen omfatter regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage, desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskole og videregående skole og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Regional ordning har bakgrunn i kompetansestrategien. Ordningen skal bidra til å realisere Rammeplanens intensjoner og krav, og sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud med høy kvalitet. Ordningen skal bidra til at barnehagene utvikler sin pedagogiske praksis gjennom kompetanseutvikling i samarbeid med universitet og høyskole. Kompetansetiltakene skal bygge på analyse av virksomhetens kompetansebehov og gjennomføres i samarbeid med universitet og høyskole. (Kunnskapsdepartementet, 2022, p. 15) (Kunnskapsdepartementet, 2021, §1 og §2)

Ordningen er organisert gjennom statsforvalteren som har en viktig oppgave med å legge til rette og følge opp den regionale ordningen. Kommunene i Møre og Romsdal, som er hovedfokus i denne oppgaven, er organisert i fem samarbeidsforum/nettverk. Her er det med representanter fra både kommunale og private barnehager, fagforbund, kommunen, lokale universitet eller høyskoler og statsforvalteren.

Samarbeidsforumene er ansvarlig for den langsiktige planen og prioriterer hvilke tiltak de vil satse på og fordele midler ut ifra lokale behov. Statsforvalteren er tildelt midler fra Utdanningsdirektoratet som skal gå til kompetansestrategien, og minst 70% av disse midlene skal gå til barnehagebasert kompetanseutvikling, som er hovedtiltaket i ordningen.

Det som er sentralt for ordningen er at barnehagene skal vurdere hvilke kompetanseutviklingsbehov de har. De langsiktige planene utarbeidet av samarbeidsforumene skal gi en felles retning og større forutsigbarhet i barnehagefeltet. De ulike aktørene som er tenkt med i ordningen skal bidra til samskaping og gjensidig læring, som igjen kan endre praksis. Samarbeidet om ordningen skal også bidra til at universiteter og høyskoler får mer praksisnær kompetanse (Statsforvaltaren, 2021).

De lokale behovene skal vurderes ut ifra de nasjonale målene og regjeringens sektormål, (bilde under) Rammeplan for barnehagene og styrke kompetansen som bidrar til å gi et likeverdig tilbud til barna.

Barnehage	Skule
<ul style="list-style-type: none"> • Alle har eit godt og inkluderande leike- og læringsmiljø • Barn som har behov for det, får hjelp tidleg slik at alle får utvikle sitt potensiale • Dei tilsette i kunnskapssektoren har høg kompetanse • Alle har god tilgang til relevante tilbod av høg kvalitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle har eit godt og inkluderande læringsmiljø • Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidleg slik at alle får utvikle sitt potensiale • Dei tilsette i kunnskapssektoren har høg kompetanse • Alle lykkast i opplæringa og utdanninga

Figur 1, (Statsforvaltaren, 2021)

1.6 Oppsummering

Jeg har sett på viktige styringsdokument og retningsgivende dokument for praksisen i barnehagen og for kompetanseutvikling av ansatte i barnehagene. Både Barnehageloven (Barnehageloven, 2005), Rammeplan for barnehage (Utdanningsdirektoratet, 2017a) og Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole (Kunnskapsdepartementet, 2023) peker på lek, kreativitet og læring som sentrale begrep i praksisen i barnehagen. Dette blir også sentralt i den digitale praksisen som skal utøves i barnehagen.

For å utvikle og løfte kompetanse blant i de ansatte i barnehagene er det laget en Strategi for kompetanse og rekruttering 2023-2025 Kompetanse for fremtidens barnehage (Kunnskapsdepartementet, 2022). Den fremhever at det viktigste vi kan gjøre for å heve kvaliteten i barnehagene, er å sikre at barnehagene har ansatte med god og relevant kompetanse (Kunnskapsdepartementet, 2022, p. 3). Kompetansestrategien peker på både individuelle og kollektive kompetansetiltak for hele personalgruppa, men fremhever spesielt de kollektive utviklingstiltakene som regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen (REKOMP) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis som sentrale for å oppnå kompetansemålene. Det sentrale i de regionale utviklingsprosjektene er at de skal ta utgangspunkt i lokale behov. Det er også en del av bakgrunnen for denne oppgaven og undersøkelsen.

Alle disse styringsdokumentene peker til sammen ut en retning og mål for kompetansen og kompetanseutviklingen i barnehagen, både for de ansatte og for barna. De er tatt med for å gi et mer utfyllende bilde av forventninger, krav og mål for utviklingen av kompetansen til de ansatte og innholdet i barnehagen.

2. Teoretisk tilnærming

Dette kapitlet skal redegjøre for noen av modellene som søker å forklare innholdet i begrepet profesjonsfaglig digital kompetanse og gir en bedre forståelse for digital kompetanse i barnehagen. Jeg ønsker også å sette kompetanseutvikling av digital kompetanse i sammenheng med modellene.

2.1 Profesjonsfaglig digital kompetanse

EU-kommisjonen har definert kompetanse som «en kombinasjon av kunnskap, ferdigheter og holdninger (Kunnskapsdepartementet, 2019). EU har videre etablert et prosjekt de kaller DigComp (EU_science_Hub, 2019) som har presentert et rammeverk for digital kompetanse. Her har de samlet fem hovedområder for digital kompetanse: informasjonsbehandling, kommunikasjon, innholdsproduksjon, sikkerhet og problemløsning.

I stortingsmeldingen NOU 2019:2 (Kunnskapsdepartementet, 2019) blir digital kompetanse beskrevet som «evnen til å forholde seg til og bruke digitale verktøy og medier på en trygg, kritisk og kreativ måte.» Stortingsmeldingen påpeker også som EU-kommisjonen at digital kompetanse dreier seg om både kunnskap, ferdigheter og holdninger. Det blir da sentralt hvordan en person behersker å utføre oppgaver, kommunisere og forholde seg til informasjonsflyten (produsere og konsumere) på digitale områder, og at det da er en del av den digitale kompetansen, sammen med digital dømmekraft.

Når vi omtaler profesjonsfaglig digital kompetanse (PfDK) så omhandler det den digitale kompetanse den aktuelle profesjonen krever og forventer. I denne sammenhengen gjelder dette den ansatte i barnehagen.

Senter for IKT i utdanningen tok i bruk begrepet i 2012 som innspill til ny Rammeplan for lærerutdanningene. Senteret startet da arbeidet med et rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse. Rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse ble lansert i 2017, og er nå oppdatert og administrert av UDIR (Utdanningsdirektoratet, 2017b) Rammeverket er retningsgivende, og tydeliggjør områder som er sentrale for digital kompetanse innen lærerprofesjonen. Dette er konsentrert i syv kompetanseområder. For hvert område er det beskrevet rettleidende kvalifikasjoner for digital kunnskap, digitale ferdigheter og generell digital kompetanse. Totalt er det 57 læringsutbyttebeskrivelser som sammen uttrykker forventninger til pedagogen sin profesjonsfaglige digitale kompetanse. Sentrale begrep er tydelig rettet inn mot skole, men direktoratet har gjort rammeverket tilgjengelig på sine

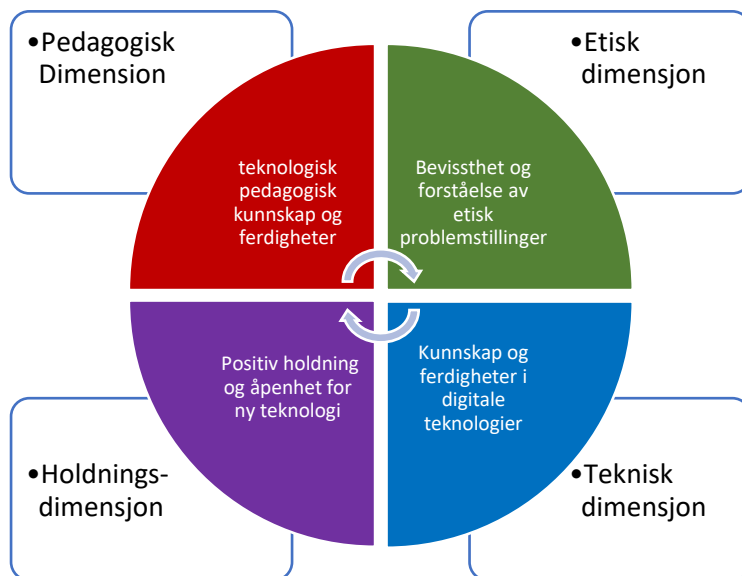
nettsider under tema «digital kompetanse – barnehagelærere og lærere». Jeg tar derfor utgangspunkt i at UDIR legger opp til at rammeverket sitt innhold er for pedagogene i barnehagene også.

Figur 2.1 Lærerens PfdK (Utdanningsdirektoratet, 2017b)

2.2 PEAT-modellen

PEAT- modellen ble utviklet som del av det ERASMUS+ -finansierte prosjektet DICTE (Developing ICT in Teacher Education)(Oslomet, 2023). Modellen er utviklet på bakgrunn av en større litteraturstudie der forskerne McGarr og McDonagh (2019) gikk gjennom flere modeller og rammeverk for lærernes digitale kompetanse. Ut ifra disse foreslo de en ny modell. PEAT-modellen i likhet med en annen kjent modell TPACK viser at lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse består av flere ulike dimensjoner (McGarr & McDonagh, 2019; Mishra & Koehler, 2006). I tillegg til TPACK sine områder pedagogikk, fagkompetanse og teknologi legger PEAT-modellen vekt på etikk og holdninger (McDonagh et al., 2021).

Figur 2.2 PEAT-modellen (McDonagh et al., 2021)

PEAT-modellen søker å beskrive den profesjonsfaglig digitale kompetansen i fire hovedområder.

Den pedagogiske dimensjon omfatter de ulike pedagogiske kompetansene som kreves av læreren, inkludert evnen til å evaluere og vurdere de pedagogiske fordelene de ulike teknologiene har for læringsarbeidet deres, og evnen til å ta dem effektivt i bruk i egen praksis. McDonagh et al. fremhever at det er viktig at denne dimensjonen overlapper med lærerens brede repertoar av pedagogiske ferdigheter. Den pedagogiske dimensjonen er anerkjent som helt sentral i alle kompetansemodeller. (McDonagh et al., 2021)

Den etiske dimensjonen inkluderer blant annet spørsmål om personvern, opphavsrett, kildebevissthet og informasjonssikkerhet. Etiske problemstillinger blir mer og mer aktuelt ettersom det har blitt økt bruk av digitale læremidler og læringsanalyse, men også gjennom barnas økte bruk av internett til å finne informasjon og bilder, og økt bruk av sosiale medier i læringssituasjoner.

Holdninger er knyttet til lærerens åpenhet og motivasjon for nye digitale teknologier. Hvilke holdninger lærere eller ansatte har til bruk av teknologi har ifølge McGarr og McDonagh (2019, p. 39) hatt lite oppmerksomhet i tidligere forskning. Hvis en er skeptisk til digitale verktøy i barnehagene, så kan det påvirke motivasjon og holdningene til å lære hvordan en kan bruke verktøyene på en best mulig måte sammen med barna. Dette er derfor noe

personalet må arbeide bevisst med for å skape et felles ståsted for utvikling. Dette må en ha med seg i det videre arbeide med å kartlegge digital kompetanse i barnehagene, og legge til rette for utvikling av profesjonsfaglig digital kompetanse. Holdningsdimensjonen ser ut til å påvirke profesjonsutvikling i større grad enn tidligere tenkt ifølge McGarr & McDonagh (2021).

Tondeur et al. (2017) peker også på dette i sin systematiske review på at det er overbevisende funn om at de pedagogiske holdningene påvirker og har et mer komplekst forhold til pedagogiske innovasjoner innenfor teknologi enn tidligere tenkt. Han nevner spesielt at tidligere utviklingsprosjekter innen teknologi har mislykkes fordi det ikke er tatt nok hensyn til lærernes tro på «god» utdanning, og holdning til meningsfull bruk av teknologien. (Tondeur et al., 2017)

Når en ser på de ulike modellene av profesjonsfaglig digital kompetanse så er den mest gjennomgående den tekniske kompetansen. Den har blitt sett på som den mest grunnleggende digitale kompetansen fra teknologiene ble innført i skole og barnehage. I følge McDonough et al. kan det se ut som fokuset på det tekniske kan ha gått på bekostning av andre områder som for eksempel det pedagogiske. Den tekniske dimensjonen omfatter lærernes forståelse og ferdigheter til å bruke ulike teknologier. Denne teknologien utvikler seg i raskt tempo, derfor omhandler ikke den tekniske dimensjonen et sett med kompetanser, men er åpen for å defineres lokalt og i ulike kontekster. Kompetansen innebærer de spesifikke tekniske ferdighetene som anses viktige i lys av de ulike prioriteringene gjort lokalt, regionalt eller nasjonalt. (McDonagh et al., 2021)

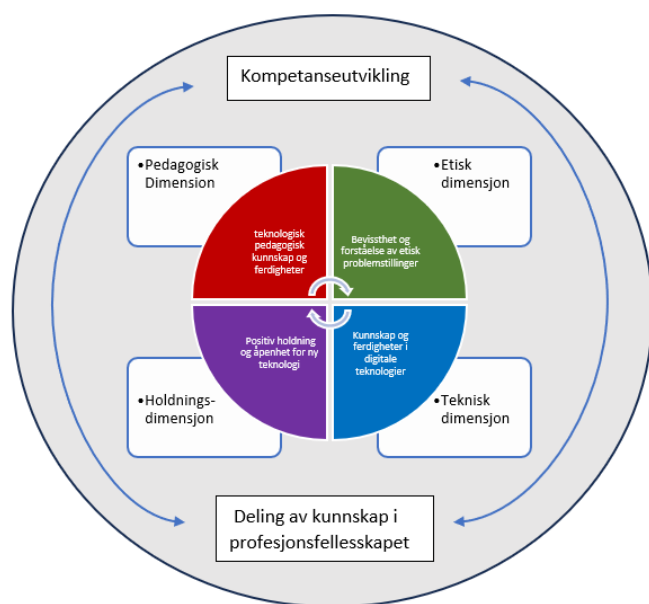
Starkey (2020) belyser viktigheten av å få de grunnleggende ferdighetene på plass, men også at lærerne har evne til å innarbeide den digitale teknologien i undervisningspraksisen. Starkey ser tre faser i denne utviklingen. Fase 1: generell digital kompetanse, fase 2: digital undervisningskompetanse, og fase 3: profesjonsfaglig digital kompetanse. (Starkey, 2020)

I det videre forskningsarbeidet vil jeg bruke PEAT-modellen som overordnet modell for å belyse og beskrive kompetansene de ansatte i barnehagene innehar og kan utvikle.

Rammeverket for PfdK(Utdanningsdirektoratet, 2017b) beskriver og tydeliggjør hvilke krav og forventinger som ligger til de ulike dimensjonene i PEAT-modellen, selv om rammeverket ikke har den samme oppdelingen. Rammeverket for PfdK vil ligge i bakgrunnen som faglig grunnlag, selv om PEAT-modellen vi bli brukt mest aktivt videre i oppgaven.

2.3 En utvidet PEAT-modell med kompetanseutvikling og kunnskapsdeling.

Den enkelte ansatte sin profesjonsfaglige digitale kompetanse oppstår ikke i et vakuum, men er tett knyttet opp til kompetanseutvikling og samarbeid med andre. For å synliggjøre dette ønsker jeg å knytte PEAT-modellen opp imot kompetanseutvikling og kunnskapsdeling. Jeg har derfor laget en utvidet modell hvor PEAT-modellen er satt inn i en kontekst med kompetanseutvikling og kunnskapsdeling. Heretter kalt PEAT-K- modellen.

Figur 2.3 PEAT-modellen i kontekst av kompetanseutvikling og kunnskapsdeling, PEAT-K- modell.

De ulike dimensjonene i modellene står ikke alene, men er i et samspill med hverandre, kompetanseutviklingen og kunnskapsdelingen i den enkelte barnehage og kommune. Det vil kunne prege profesjonsfellesskapet og arbeidet i ledelse og kommune. Rammepåen understreker også at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglig og etiske problemstillinger (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 15). Læring foregår i interaksjon mellom mennesker i sosiale situasjoner, og holdninger og kompetanse i kollegiet vil påvirke de andre deltakerne i profesjonsfellesskapet.

Wadel (2008) viser til Peter M. Senges (1991) definisjon på en lærende organisasjon:

«Lærende organisasjoner er organisasjoner der folk kontinuerlig utvider sin kapasitet til å skape resultat de virkelig ønsker, der nye og ekspansive tankemønstre blir fostret, der kollektive fremtidshåp finner frihet og der folk kontinuerlig lærer i lag.» (Wadel, 2008, p. 12)

Det blir også sentralt at hele profesjonsfellesskapet arbeider sammen om å se på meningsfull bruk av teknologi, i stedet for konkret teknisk kompetanse. I fellesskap kan en da arbeide med holdninger og motivasjon for å ta dette i bruk på en god pedagogisk måte, og støtter opp under Tondeur et al (2017) sine funn for å legge til rette for vellykket kompetanseutvikling. Dette er en sentral årsak til å legge kompetanseutvikling og kunnskapsdeling rundt PEAT-modellen.

I Grunnlig-prosjektet (Munthe et al., 2022) har de sett på 12 kunnskapsoversikter og konkluderer der om viktigheten av å se kompetanseutviklingen i kontekst med profesjonsfellesskapet:

«Samlet sett blir altså læreres muligheter til å samarbeide om videreutvikling av undervisningspraksiser med teknologiintegrasjon sett på som en viktig faktor for digital kompetanseutvikling i forskningen Dette kobles både til god organisering, en bred og kompleks kontekstforståelse og avsatt tid og ressurser fra skolelederhold.» (Munthe et al., 2022, p. 79)

Jeg vil ikke komme videre inn på det kommunale nivået her, men profesjonsfellesskapet i barnehagene vil bli undersøkt når det gjelder kunnskapsdeling og systematisk utviklingsarbeid. Dette er tatt med for å tydeliggjøre hva som preger den enkelte ansattes kompetanseutvikling og holdninger, og hvordan profesjonsfellesskapet arbeider med dette.

Vi må se på samspillet mellom etablert kompetanse og kompetanseutvikling for å vite mer om hvordan vi kan øke kompetansen i barnehagene og hvordan systematisk arbeid med kompetanseutvikling og deling påvirker kompetansen og holdninger til den enkelte ansatte.

Mange barnehager har ildsjeler som driver det digitale arbeidet i barnehagen. Det blir da sentralt at kunnskapen til ildsjeler blir delt systematisk i profesjonsfellesskapet og at de kan inspirere andre.

Bølgan (2018) skriver om de ansattes ulike innstilling og interesser som bidrar til at de inntar ulike roller i en personalgruppe. Hun har delt de ansatte inn i fire hovedgrupper, selv om det er flytende overganger mellom disse.

Ildsjelen er tidlig ut med interesse for ulike nye verktøy, og er en person med profesjonsfaglig digital kompetanse som har prøvd og feilet, diskutert og deler sine erfaringer med andre personer. Ildsjelen trenger inspirasjon slik at ildsjelen kommer seg videre med det de holder på med.

Entusiastene er som oftest storforbruker av teknologiske verktøy og er mye på nett. Får ofte jobben med å gjøre ulike digitale aktiviteter og blir barnehagens digitale alibi. Men entusiastene mangler den pedagogiske kompetansen som skaper noe mer enn at aktivitetene er morsomme opplevelser for barna der og da.

Repetereeren har lært seg noen aktiviteter og gjentar disse. Barnehagen havner i en sirkel hvor det er lite fremgang og de står stille i utviklingen og nye ideer.

Den bekymrede er redd og bekymret for at teknologien og digitale verktøy kan være med å skade helsen til barna og være med å ødelegge leken barna har. Ser barna som en stor gruppe der alle er sårbare og kan utsettes for fare når digitale verktøy blir tatt i bruk. De vil heller være med å beskytte barna. De som er bekymret trenger veiledning, støtte og opplæring.(Bølgan, 2018, pp. 64-66)

Barnehager som mangler ildsjeler i kollegiet, trenger samarbeidsarenaer eller få tilført kompetanse fra andre barnehager eller fagpersoner som har arbeidet grundigere med dette.

Å opparbeide seg profesjonsfaglig digital kompetanse går hånd i hånd med å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon. Kompetanse forutsetter å holde seg oppdatert,

reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, og å være tydelige rollemodeller.
(Bølgan, 2018, p. 63; Utdanningsdirektoratet, 2017a)

Jeg ønsker at PEAT-K- modellen skal visualisere at de fire hovedområdene i modellen blir påvirket av profesjonsfellesskapet, den enkelte ansatte blir påvirket av kollegene og at kompetanseutvikling må ta hensyn til de lokale behov og det enkelte profesjonsfellesskapet.

3. Tidligere forskning

Jeg har nå sett litt på generelle styringsdokumenter, ordninger for kompetanseutvikling og noen modeller for profesjonsfaglig digital kompetanse.

Videre vil jeg se på tidligere forskning på kompetanseutvikling og spesifikt profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen. Jeg vil se på nasjonal og internasjonal forskning som ser på utvikling av digital kompetanse i barnehagene.

3.1 Litteratursøk

For å lete etter eksisterende forskning på dette området har jeg hovedsakelig brukt to søkemetoder. Jeg har brukt Google Scholar og Ebscohost som utgangspunkt. Google Scholar søker bredt i ulike offentlige kilder, men Ebscohost søker i bestemte databaser. I Ebscohost har jeg inkludert basene Academic Search Ultimate, Education Source, ERIC, SocINDEX og Teacher Reference Center. Disse er valgt for å konsentrere meg om utdanningsforskning.

Jeg har brukt ulike kombinasjoner av søkeordene: digital, competence, kindergarten, teacher, educator, preschool, early childhood education, professional development, curriculum og ICT.

Jeg har testet ut Elisit.org, som er en kunstig intelligent søkeassistent som søker i relevant forskningslitteratur ut ifra forskningsspørsmål. Jeg har brukt denne for å komplettere de andre metodene.

Jeg har også utført kompletterende søk i andre baser som Oria og Idunn.

Det har samtidig vært en vesentlig snøballeffekt ved at artikler har vist videre til andre aktuelle artikler.

Det ga et omfattende resultat på søk, og søkene ble dermed avgrenset med inklusjons og eksklusjonskriterier. Jeg har ekskludert litteratur som ikke er fagfellevurdert, eller skandinavisk og engelsk språk. Det er også ekskludert forskning som ser på spesifikke tekniske kompetanser eller metodiske valg, men inkludert forskning som ser på generell profesjonsfaglig digital kompetanse og kompetanseutvikling.

Jeg har videre valgt å avgrense til nyere forskning siden tema har fokus på barnehagelærere og andre ansatte sin profesjonsfaglig digitale kompetanse i dag. Rammeplanen og rammeverket for PfdK er fra 2017, men digital kompetanse i barnehagen generelt har

eksistert en del lengre. For å få forskningslitteraturen så relevant som mulig er det valgt forskning fra 2010 til i dag.

Siden dette først og fremst handler om norsk kontekst er hovedfokus på norsk forskning innenfor digital kompetanse i barnehage, men har valgt å ta med relevant engelskspråklig internasjonal forskning i tillegg som ser på barnehageansattes bruk og holdninger til digitale verktøy og kompetanseutvikling generelt.

3.2 Forskning

Det har vært en jamn diskusjon i media og forskning om digitale verktøy skal inn i barnehagen, eller om barnehagen skal være en teknologisk frisone hvor naturlig lek uten teknologi skulle være rådende. I 2010 argumenterte M. Jernes, M. Alvestad og M.Sinnerud (2010) for at spørsmålet ikke lenger handlet om digitale verktøy skal introduseres i barnehagen, men hvordan og hvorfor IKT skal tas i bruk. De har i sin artikkel ønsket å stimulere til kritisk refleksjon over bruk av digitale verktøy i barnehagen. De har i studien sett på førskolelærerens oppfatning av styringsdokument, erfaringer med digitale verktøy og refleksjon over kompetanse. Dette var samme år som den første ipaden ble lansert, og det var helst datamaskin som var vanlig i barnehagene som var undersøkt. Samtidig sier barnehagestyrene som deltok i studien at det er viktig å arbeide med det digitale for å forberede barna på fremtiden både på skolen og i samfunnet generelt. Styrene gir uttrykk for at de har for lite kunnskap om det pedagogiske og metodiske til å ha en god kritisk holdning til innholdet i arbeidet. Jernes et al (2010) peker også på at en av de største utfordringene er å bruke det digitale i kreativt arbeid.

I 2014 gjorde Alvestad og Jernes (2014) dypere analyser av studien utført i 2010 for å se på hvilke argumenter førskolelærerne brukte for å implementere digital teknologi i barnehagen. De så på avviket mellom rammeplanene og de ansattes tolkning av den, og spørsmål rundt kulturell dannelse. De diskuterte blant annet om markedskreftene er mer pågående og påvirker i større grad enn Rammeplanen som ofte har generelle tekster med lite konkrete «påbud». Dette krever at de ansatte har god digital kompetanse til å være kritisk til det de blir presentert av markedet.

Førskolelærerne i studien sin argumentasjon for implementering av IKT i barnehagene har to perspektiv. De snakker om barnas glede med å mestre teknologien i et her og nå perspektiv, men også at de gjennom gleden ved å bruke digitale verktøy oppnår kompetanser i å bruke

teknologi for fremtiden. De så utfordringer med å holde både visjoner for fremtiden og øyeblikket her og nå som argumenter for implementering av teknologi i barnehagen. (Alvestad & Jernes, 2014).

I artikkelen «Digital kompetens i forskolan» (Forsling, 2011) sier Karin Forsling at de barnehagene som jobber aktivt med IKT og medier har en stor kompetanse, en klar bevissthet og tydelige mål for arbeidet med digitale verktøy. Hun fremhever at det er viktig hvordan pedagogene både forholder seg til datamaskinen og hvordan den konkrete bruken av den er. Det er viktig at alle lærere kan se og tro på det interaktive læringsmiljøets muligheter for at barna skal kunne utvikle sin digitale kompetanse på området.

Forsling så videre i 2020 på ulike læringsdesign ved bruk av digitale verktøy i barnehagene og så veldig ulike erfaringer og effekt i barnehagene. Den viktigste enkeltfaktoren hun fant som avgjorde utviklingsprosjektets suksess var relatert til pedagogenes didaktiske fleksibilitet og deres pedagogiske ide om å skape kollektive aktiviteter sammen. (Forsling, 2020)

Hun fremhevet at en suksessfaktor for å utvikle digital kompetanse i barnehagen var pedagogens egen kompetanse, evne til å lede virksomheten, integrere digitale verktøy og ressurser i undervisningen og gi barna tydelige, men realistiske utfordringer. Dette forutsetter at barnehagelærerne og andre ansatte er trygge på å bruke digitale verktøy. Det inkluderer også pedagogens kompetanse i å koble sammen oppgavene med Rammeplanens mål og det interne kvalitetsarbeidet (Forsling, 2020).

Forsling (2020) viser videre til Selander & Svärdemo-Åberg (2009) som har sett på didaktisk design i digitale miljø, og fremhevet hvor viktig det var med støtte rundt pedagogen for å kunne klare å arbeide med digitale verktøy. Kolleger og ledelse må bidra til å bygge denne støtten rundt pedagogen og barna.

Plowman & McPake (2013) fant at læreplanen i de første årene understreket hvor viktig det var å støtte barn i deres emosjonelle, sosiale, kognitive og fysiske utvikling på måter som vil gjøre dem i stand til å bli stadig mer selvstendige og ivrig etter å komme videre i læringen. Disse ambisjonene er kompatible med lek og læring med teknologi. De fant likevel at de ansatte i barnehagene hadde en tendens til å fokusere på det de så som åpenlyse pedagogiske gevinster som helt grunnleggende operasjonelle ferdighetene. Det kunne være å lære å bruke pc-mus, vente på tur, og direkte læring fra innholdet i enkle spill, i stedet for å se på barns bevissthet om de kulturelle eller den arbeidsrelaterte bruken av teknologi. Plowman &

McPake ønsket at lærerne skulle utvikle digital kompetanse utover de grunnleggende ferdighetene. (Plowman & McPake, 2013)

Otterborn, Schönborn og Hultèn (Otterborn et al., 2019) har i sine studier av barnehagelæreres bruk av nettbrett i Sverige funnet at lærerne var tydelig (56%) i sin anbefaling om at det måtte kreves mye klarere og mer informative retningslinjer for å implementere nettbrett-teknologi på en god pedagogisk måte. 44% av lærerne i disse undersøkelsene etterlyser et mer systematisk og standardisert samarbeid og dialog mellom ledelse og de ansatte som skal gjennomføre arbeidet. Lærerne etterlyser også mer spesifikk trening for å oppnå den nødvendige digitale kompetansen. (Otterborn et al., 2019).

Casillas (2020) har sett på hvordan spanske nesten ferdig utdannede førskolelærere vurderer sin egen digital kompetanse. Undersøkelsene viser at de vurderer sin egen holdning som svært positiv, bruk av IKT mer moderat og egne kunnskaper som for knappe. De anerkjenner at digitale verktøy er sentrale for fremtidens yrkesutøvelse og har en positiv og optimistisk holdning, men har for dårlig kompetanse til å bruke det pedagogisk.

Cekic-Jovanovic (2020) studerte holdningene til digital praksis hos førskolelærerstudenter. Målet med forskningen var å undersøke om fremtidige førskolelærere anerkjente mulighetene for å bruke digitale teknologier i det pedagogiske arbeidet. Studien viste at de fremtidige førskolelærerne hadde positive holdninger og anerkjente mulighetene for å anvende digital teknologi i det pedagogiske arbeidet. De fant resultatene oppmuntrende, i den forstand at positive holdninger kan bidra til at en hyppigere bruk som videre kan øke kvaliteten på bruk av digital teknologi i det pedagogiske arbeidet. Studien viste også samme resultat som Casillas (2020) når det gjelder studentenes egenvurdering av sine digitale ferdigheter.

Palaiologou (2020) har forsket på hvordan lærerne integrerer digitale verktøy i den lekpregete pedagogikken i barnehagen. Forskningen har sett på hvordan holdninger og ferdigheter med digitale verktøy preger privatliv og arbeid i barnehagen. Funnene viser at selv om lærerne er digitalt kompetente i egne liv, så er det en dominerende forståelse av den lekbaserte pedagogikken som en hindring for integreringen av digitale enheter i barnehagen. Det er en forståelse eller myte om at digitale verktøy begrenser den frie leken fordi de oppfatter at den har så klare rammer for aktiviteten. Selv om lærerne har en positiv holdning til digital praksis, så oppleves det som en konflikt mellom lekpreget aktivitet og digitale verktøy. Her trengs det mer kompetanse på lekpregete digitale aktiviteter for å bidra til at de digitale verktøyene får en mer naturlig plass i leken i barnehagen.

Kreativ bruk av digitale verktøy ser ut som har vært en gjentakende utfordring. Galindo-Dominguez og Bezanilla (2021) så på den digitale kompetansen hos førskole og småskolelærerstudenter. Resultatene deres viste at fremtidige lærere hadde en middels digital kompetanse og hadde spesielt vansker knyttet til innholdsskaping. Studien viste også at kompetanse økte betraktelig når de fikk undervisning innen digital kompetanse. Resultatene herfra er viktige å ta med videre for å legge mer opplæring og undervisning i kreativ og skapende bruk av digitale verktøy i lærerutdanningene.

Benali & Mak (2022) har gjort en komparativ analyse av internasjonale rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse for lærere. De konkluderer blant annet med at de ser behovet for at de ulike rammeverkene bør bli støttet av selvrefleksjonsverktøy med indikatorer som lærerne kan bruke for å få en bedre forståelse av egen kompetanse og bidra til at kompetanseutviklingen bli mer strukturert og målrettet.

I en systematisk analyse av emneplanene ved barnehagelærerutdanningene i Norge utført av Marianne Undheim og Maria Ploog (2023) viser funnene at digital kompetanse og digital teknologi fremheves og adresseres på det ideologiske læreplannivået, men mindre på det formelle og oppfattede læreplannivået. Fra deres perspektiv er det behov for å definere og operasjonalisere den profesjonsfaglige digitale kompetansen fra et barnehagelærerperspektiv. Det bør tydeliggjøres mer konkrete læringsutbytter i program og kursplaner, med fokus på både teoretiske og praktiske punkt. De viser til eksempler på praktiske punkt som koding, lage animasjonsfilmer, evaluering av digitale bildebok-apper, integrert i didaktiske digitale aktiviteter og opplevelser som ikke bare har fokus på verktøyene. (Undheim & Ploog, 2023)

Monitor er nasjonale deskriptive studier som har som formål å belyse og kartlegge den digitale tilstanden i skole og barnehage i Norge. Undersøkelsene er blitt gjort i flere omganger. I 2013 og 2015 var Senter for IKT i utdanningen sammen med Ipsos ansvarlig for gjennomføringen, mens SINTEF på vegne av Utdanningsdirektoratet har hatt ansvaret fra 2019.

Barnehagene i Monitorundersøkelsen 2019 oppgir at de generelt har nok utstyr til å oppfylle Rammeplanens målsettinger for digital praksis. Den digitale praksisen rapporteres som jevnt over god og har blitt bedre i 2019 enn i 2013 og 2015. (Fjørtoft et al., 2019, p. 150) En stor andel av barnehageansatte svarer at de bruker digitale verktøy daglig eller ukentlig. De opplever at barna er interesserte og nysgjerrige på digitale verktøy, og at digitale verktøy gir nye muligheter i det pedagogiske arbeidet i samsvar med krav om digital praksis i

Rammeplanen. De ansatte rapporterer at de bruker det digitale daglig eller ukentlig til å ta bilder, hente informasjon, utforske bokstaver og skrivning, utforske tall og mengder og å spille spill (Fjørtoft et al., 2019).

Trøndelag Forskning og utvikling AS (TFoU) har de siste årene hatt ansvaret for en spørreundersøkelse med spørsmål til barnehage-Norge. Disse undersøkelsene har hatt mange ulike tema, og ikke bare rundt digital kompetanse.

I 2020 var et av sju tema digital praksis i barnehagen. Spørsmålene i undersøkelsen ble kun rettet til styrerne i barnehagen. Styrerne skulle da ta stilling til de ansattes digitale kompetanse. De ansattes kompetanse vurderes til å være høyest på å «ivareta barnas rett til personvern». Her svarer 90% av styrerne i svært stor grad eller i stor grad. Området hvor styrerne vurderer kompetansen til de ansatte som lavest er «Bruke digitale verktøy i kreative og skapende aktiviteter sammen med barna. Her svarer 38% av styrerne at de ansatte i svært stor grad eller stor grad har tilstrekkelig kompetanse. (Naper et al., 2021)

Undersøkelsen i 2021 så også på noen av de samme spørsmålene rundt digital praksis. Det er også her styrerne som svarer på vegne av de ansatte.

60% sier at de ansatte har fått opplæring i digitale verktøy gjennom en egen superbruker i barnehagen og ved skriftlige manualer. Det er en større andel i det offentlige som sier dette enn i det private. (69 vs 49 prosent, $p < 0,001$). Over halvparten av styrerne oppgir også at ansatte har fått annen type opplæring, mens kun 20% oppgir at ansatte har fått opplæring av utvikler. Det er derimot 8% som sier at de ansatte ikke har fått noen form for opplæring (Naper et al., 2022).

64% svarer at de benytter digitale verktøy i pedagogisk arbeid med barn daglig eller ukentlig.

Bruken av digitale verktøy i barnehagene har steget fra 2018 til 2020, for så å synke på noen områder i 2021, som f.eks. bruk av digitale verktøy som dokumentasjon (fra 90% til 85%), bruk av digitale verktøy for å planlegge og vurdere aktiviteter (fra 78% til 68%) og andelen som bruker digitale verktøy som avlastning på månedlig basis eller oftere, har sunket fra 23% i 2020 til 10% i 2021 (Fagerholt et al., 2019; Naper et al., 2021).

Kun 15% av styrerne oppgir at ansatte har brukt kompetansepakken «digital dømmekraft» i løpet av det siste året. Likevel svarer 85% at de i svært stor eller stor grad har rutiner for sikker behandling av bilder.

Bruk av digitale verktøy til kommunikasjon med foresatte har økt, og 90% av styrerne svarer at barnehagen har økt bruk i kontakt med hjemmene.

3.3 Oppsummering

Denne litteraturgjennomgangen har sett på forskning rundt implementeringen av digitale verktøy i barnehagen, og holdninger og ferdigheter til barnehagelærerne og andre ansatte i barnehagen. Studiene utført av forskere som Jernes, Alvestad, Sinnerud (2010) og Alvestad, Jernes (2014) viser at førskolelærernes argumenter for implementering av IKT i barnehagene handler om både barnas umiddelbare glede ved bruk og for å utvikle deres framtidige teknologiske kompetanse. Utfordringen har vært den kreative bruken av digitale verktøy.

Forsling (2011, 2020) påpeker at barnehager med tydelige mål, bevissthet og kompetanse innen IKT har hatt suksess. Pedagogens egen kompetanse og evne til å integrere digitale verktøy i undervisningen er avgjørende for vellykket implementering. Plowman & McPake (2013) argumenterer for en bredere forståelse av digital kompetanse, utover grunnleggende ferdigheter, og understreker viktigheten av støtte rundt pedagogen.

Studier av barnehagelærerstudenters digitale kompetanse (Casillas Martín et al., 2020; Cekić-Jovanović, 2020) viser positive holdninger, men mangler i pedagogisk bruk. Palaiologou (2020) peker på en konflikt mellom lekpreget aktivitet og digitale verktøy i barnehagen, mens Galindo-Dominguez & Bezanilla (2021) fremhever behovet for mer fokus på kreativ bruk av digitale verktøy i lærerutdanningen.

Benali & Mak (2022) argumenterer for selvrefleksjonsverktøy og tydeligere retningslinjer for å forbedre læreres digitale kompetanse.

Forskningen til Otterborn et al (2019) har vist behovet for klarere retningslinjer og mer informasjon om god pedagogisk bruk av digitale verktøy i barnehagen.

Undersøkelser av emneplaner ved barnehagelærerutdanningene i Norge viste behovet for mer konkrete læringsutbytter og integrering av digital kompetanse (Undheim & Ploog, 2023).

Deskriptive undersøkelser fra Norge viser generelt positiv utvikling i barnehagenes digitale praksis, men også behovet for økt kompetanse, spesielt knyttet til kreativ bruk av digitale verktøy (Fjørtoft et al., 2019; Jacobsen et al., 2016; Naper et al., 2022; Naper et al., 2021).

Forskningen viser behovet for målrettet opplæring, støtte til pedagogene, og en helhetlig tilnærming for vellykket integrering av digitale verktøy i barnehagemiljøet.

Gjennom forskningen ser en at det har vært en positiv holdning til digital praksis i barnehagen, men manglende opplæring og kompetanse til god kreativ pedagogisk bruk. I studien i denne oppgaven ønsker jeg derfor å undersøke om dette fremdeles står ved lag. Har den kritiske debatten i samfunnet til digital praksis i barnehagen påvirket de positive holdningene, og om de pågående kompetanseutviklingsprosjektene har bidratt til bedre profesjonsfaglig digital kompetanse hos de ansatte, som igjen har bidratt til en mer kreativ og skapende praksis i samsvar med Rammeplanen.

4. Metode

I dette kapittelet vil jeg beskrive valg av forskningsmetode for å finne svar på problemstillingen i oppgaven.

Denne oppgaven tar utgangspunkt i en undersøkelse av status på profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagene i Sunnmørsregionen. Det var ønsket å få en oversikt over status i barnehagene i regionen når det gjelder profesjonsfaglig digital kompetanse og få en oversikt over kunnskapsområder hvor det var størst behov for kompetanseutvikling. Det var derfor behov for regional og kommunal oversikt på et gitt tidspunkt. Det ble konkludert med at en større kvantitativ spørreundersøkelse ville bidra best til å gi denne oversikten.

4.1 Kvantitativ studie

Utgangspunktet for undersøkelsen var å få oversikt over barnehageansattes profesjonsfaglige kompetanse i en region. En deskriptiv, ikke-eksperimentell innfallsvinkel ble valgt fordi denne metoden tillater innsamling av data fra et stort antall respondenter på en effektiv måte. I motsetning til eksperimentell design er målet her ikke å manipulere eller prøve å påvirke (Lund et al., 2002). Tvert imot er målet å oppnå et pålitelig bilde av hvordan kompetansen i populasjonen er på et gitt tidspunkt.

Kvantitative spørreundersøkelser gir mulighet for standardiserte spørsmål og svaralternativer, som gjør det enklere å sammenligne resultatet på tvers av respondenter og studier.

Det er ikke laget en ren kvantitativ undersøkelse siden det også er tatt med noen få spørsmål med fritekstsvar. Her kan respondentene svare litt friere med egne ord. De fleste spørsmålene var likevel spørsmål hvor respondenter krysser av eller rangerer.

I utarbeiding av undersøkelsen ble det tatt kontakt med Siw Fjørtoft ved Sintef som er ansvarlig for Monitor-undersøkelsene. Jeg fikk da tilgang til spørsmålsbatteriet fra disse undersøkelsene. Det var viktig med en del sammenfallende spørsmål for å kunne ha et godt sammenligningsgrunnlag mellom nasjonale og denne regionale undersøkelsen (Fjørtoft et al., 2019). Det er lagt ved et vedlegg til oppgaven med oversikt over sammenfallende spørsmål. (Se vedlegg 5)

En kvantitativ metode gir gode muligheter i bearbeiding av dataene for å kunne standardisere informasjonen, sammenligne og foreta utregninger. En kunne presentere funn på de utvalgte områdene relativt presist, særlig med tanke på omfang og kompetanseområder, og si en del om variasjoner og sammenhenger mellom ulike områder.

I avlesningen av resultatene må en ha fokus på at de innsamlede dataene er en del av en større helhet (Dalland, 2017). Spørreundersøkelsen var frivillig å svare på og de som ikke svarte innehar også ulike holdninger og oppfatninger i forhold til kvaliteten på implementeringen som ikke har blitt en del av de innsamlede dataene mine.

Ved bruk av en spørreundersøkelse/survey kan en samle inn en relativt stor mengde informasjon uten at dette er veldig tidkrevende og foreta teoretiske generaliseringer ut ifra funnene. Problemstillingen er relativt klar, men omfattende, som samsvarer godt med valget av en kvantitativ metode. En kvantitativ metode er også godt egnet når det gjelder å skulle registrere hyppighet, omfang og lignende ved et utvalgt område.

4.2 Utvalg:

Det planlagte kompetanseprosjektet som er utgangspunkt for undersøkelsen omfattet seks kommuner. For å få oversikt over den digitale kompetansen i barnehagene i disse kommunene ble spørreskjema sendt til alle ansatte i barnehagene i disse kommunene. Dette utgjør dermed populasjonen jeg ønsker å generalisere resultatene av undersøkelsen til. Det ble sendt ut invitasjon og spørreskjema til alle de 1157 ansatte, og 262 responderte på undersøkelsen.

Det er en svarprosent på 22,64%.

Spørreskjema ble distribuert direkte til alle ansatte via epost. Kommunene friga epostlister over alle ansatte i alle ansattkategorier i sine barnehager. Både private og kommunale barnehager i kommunene ble inkludert.

Av de 262 som responderte på invitasjonen, godkjente 255 bruk av svar i forskningen. Det er kun brukt svar fra disse i de videre analysene.

Det er svar fra de fleste stillingskategorier. Dette kan påvirke svarene, og enkelte deler av analysen av resultatene bør sorteres på stillingskategori for å vurdere påvirkning eller nyanser mellom ulike stillingsgrupper. De ulike stillingskategoriene lagt inn i undersøkelsen er: styrer, pedagogisk leder, barnehagelærer, støttepedagog, fagarbeider og assistent. Jeg la også inn et valg om «andre» slik at alle alternativ skulle være dekket.

4.3 Utvikling av spørreskjema

Kategorier og spørsmål i spørreskjemaet ble først diskutert med en arbeidsgruppe med regionledere for barnehage i Sunnmøre regionråd, og lærere ved barnehagelærerutdanninga ved Høgskulen i Volda. Her ble spørsmålskategoriene valgt og hva vi ønsket å finne ut ved undersøkelsen.

Spørreskjemaet ble laget i Nettskjema fra Universitetet i Oslo.

Hovedkategoriene for spørsmålene var:

Samtykke, bakgrunnsdata, digitale verktøy, Rammeplanen, digital kompetanse og praksis, digital dømmekraft og informasjonstrygghet.

Ifølge Grønmo (2004, p. 206) er det viktig hvilken rekkefølge spørsmålene i slike undersøkelser kommer. Det er fornuftig å starte med enkle spørsmål som gjør respondenten trygg og bidrar til at det er lettere å gå i gang. Jeg valgte derfor å starte med spørsmål rundt arbeidssituasjon og personalia. Dette er spørsmål som handler om hvilken barnehage, størrelse på barnehagen, hvilken avdeling, hvilken stilling og hvilket arbeidsforhold de har. Disse spørsmålene danner grunnlag for å kunne se ulike sammenhenger senere og være uavhengige variabler.

Dette ble dermed en stor undersøkelse som undersøkte bredt og mange områder, men hovedfokuset ble på å få en oversikt over status for digitale praksis i barnehagene, de ansatte sin digitale kompetanse, og hvordan de har oppnådd sin kompetanse. Det er derfor valgt et beskrivende design som undersøker status på tidspunktet undersøkelsen ble gjort.

En får med mye bakgrunnsdata om f.eks. private/offentlige barnehager, forskjeller mellom profesjoner, ansiennitet, forskjell mellom kommuner, og ulikheter innad i kommuner. En får også god oversikt over tilgjengelig og ønsket utstyr. Dette er tatt med for å eventuelt kunne se sammenhenger i analysen.

Tidligere undersøkelser av blant annet Guthu og Lønvik (2011, p. 7) pekte på en klar sammenheng mellom digital kompetanse, alder og nivå på utdanningen, men Bølgan mener at dette er blitt mer sammensatt og endret etter som utviklingen har gått framover, og ser ut som det er mer avhengig av den enkeltes interesser og kunnskaper (Bølgan, 2018). Alder er ikke tatt med i denne undersøkelsen, men sammenheng mellom digital kompetanse og

stillingskategori kan være interessant å se på for å kunne målrette kompetanseutviklingen i større grad. Dette ble tatt med for å se om det finnes slike sammenhenger.

Personalets kunnskaper, ferdigheter og holdninger er forsøkt belyst gjennom spørsmål om syn på digitale verktøy, effekten av digitale verktøy og ulike påstander rundt bruk av digitale verktøy.

Det ble også tatt med spørsmål om forståelse og implementering av digital kompetanse i Rammeplan for barnehage, strategier for digital kompetanse i barnehagen og kompetanseutvikling i barnehagen. Dette er gjort for å kunne svare på problemstillingen i oppgaven om forståelse av digital kompetanse i Rammeplanen.

Det var relativt mange variabler i undersøkelsen. Det var mange spørsmål og ulike måter spørsmål er organisert på. Det var også relativt mange enheter i undersøkelsen.

Undersøkelsen kan derfor kategoriseres som et blandet opplegg (Jacobsen, 2005, p. 88).

Undersøkelsen har flest lukkede spørsmål, som vil bli brukt for sammenstilling av variabler. Det er noen åpne spørsmål som er brukt for å kunne utdype enkelte spørsmål for å få mer kunnskap om årsaker. De åpne spørsmålene krever en annen tilnærming i tolkingen enn de lukkede, og vil bli brukt som eksempler på årsaker og forståelse hos respondenten. De vil ikke bli brukt for å generalisere eller trekke større slutninger, men tydeliggjøre en retning og tyngdepunkt.

Undersøkelsen går også mer i bredden, enn den går i dybden. Det var et mål å få en god oversikt over mange ulike felt i stedet for å gå veldig dypt inn på noen få områder.

Med denne undersøkelsen får en kjennskap til status på tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført (februar 2021), det vil derfor være en tverrsnittstudie. (Jacobsen, 2022, p. 117)

Det ble gjennomført en pilotundersøkelse på to tilfeldige barnehager i to ulike kommuner. Her var det et utvalg på 33 ansatte, og 13 responderte på undersøkelsen. Erfaringene med piloteundersøkelsen ble diskutert med fagpersoner på barnehagelærerutdanningen i Volda og samarbeidsforum i Sunnmøre regionråd. Pilotundersøkelsen ble brukt til å validere undersøkelsen og gjøre mindre justeringer for å tydeliggjøre spørsmål.

4.3.1 Variabler i undersøkelsen

Spørsmålene i undersøkelsen var kategoriske variabler på nominal og ordinalnivå. I innledningen var det med spørsmål med demografiske variabler.

Det ble også tatt med et spørsmål om tilgjengelig digitalt utstyr i barnehagen. Det ble brukt de samme kategoriene som Monitor-undersøkelsen. I tillegg var det med to åpne spørsmål hvor de kunne skrive inn annet utstyr de hadde tilgjengelig, og hvilket utstyr de savnet i barnehagen. Dette var åpne spørsmål med oppramsing av utstyr hvor det ikke var behov for tolkning, men mulighet for å sammenfatte. De åpne spørsmålene om utstyr sier ikke noe om antall, men variasjon i utstyr. Spørsmålene om utstyr er utelatt fra resten av oppgaven siden de ikke omhandler problemstillingen.

Spørsmålene på nominalnivå er kategoriske og har svaralternativ ja, nei, usikker. Her blir respondenten bedt om å avkrefte, bekrefte eller velge usikker på ulike spørsmål som for eksempel «har du fått opplæring i digital kompetanse, eller har du fått tilbud om opplæring?»

Det er 13 spørsmål i undersøkelsen som er på ordinalnivå med verdier i spørsmålene ordnet i en bestemt rekkefølge i en Likert-skala (Christoffersen & Johannessen, 2012, p. 135). De er ulike, gjensidig utelukkende og rangerte (Grønmo, 2016, p. 203). Svarverdiene i skalaene sier noe om grad av enighet eller frekvens. Skalaene består av fire, fem eller seks verdier.

4.3.2 Databehandling

Nettskjema ble brukt for produksjon av spørreskjema og innhenting av data, men har ikke funksjoner for å gjennomføre analyse av datamaterialet. De innsamlede dataene blir registrert, og kan eksporteres videre. Tjenesten tilbyr også en oversikt over leverte svar og en oppsummert web-rapport. For å kunne analysere dataene mer inngående måtte dataene etterbehandles og analyseres i Excel og i analyseverktøyet IBM SPSS, Statistical Package for the Sosial Sciences, versjon 24, heretter kalt SPSS.

Nardi (2018, p. 103) anbefaler å kode spørsmålene og lage en kodebok. Det vil resultere i færre feil ved datainnsamlingen. Dette ble gjort for lettere å kunne overføre og analysere dataene fra dataregistreringen. Det viste seg å være en stor fordel i analysene og overføring av data til SPSS.

Dataene blir hovedsakelig presentert i figurer og tabeller ved hjelp av deskriptiv analyse. Det ble brukt bivariante krysstabeller for å analysere sammenhengen mellom ulike variabler.

4.4 Validitet

For oppgavens validitet må valgene som ble tatt i undersøkelsen bli vurdert og reflektert rundt. Validiteten på undersøkelsen må vurderes. Det kan en gjøre ved å se på ytre-, indre-,

og målevaliditet. Ytre validitet vurderer hvorvidt resultatene fra undersøkelsen kan overføres til populasjonen og at resultatene kan generaliseres (Solbakken, 2019, p. 40).

Respondentgruppa sin sammensetning kan påvirke generaliserbarheten til utvalgets resultat. En svarprosent på 23% er et relativt lavt tall og kan påvirke validiteten. En kan reflektere over hvem som har valgt å respondere og begrunnelsen for å svare eller la være. Kanskje er det dem som er mest interessert i digital kompetanse som har svart, eller dem som er mest negative som har valgt å svare?

Alle ansatte har fått tilbud om å svare, så utvalget er hele populasjonen, alle ansatte i regionen. Når kun 23% har respondert, så vil det påvirke validiteten, men mer den indre validiteten enn den ytre. Ved indre validitet sikter en til hvorvidt resultatene fra undersøkelsen er gyldig for utvalget (Solbakken, 2019, p. 41). I og med at hele populasjonen har fått mulighet til å svare og alle barnehager er representert kan en si noe om det totale kompetansebehovet blant ansatte i barnehagene i disse seks kommunene, men det kan bli mer utfordrende å si noe om kompetansebehovet i den enkelte barnehage siden det varierer veldig hvor mange som har svart fra de ulike barnehagene. Det blir derfor sårbart og kan bli mer usikre tall når enkeltpersoner i en barnehage har svart. Det kan bidra til at den indre validiteten kan bli vanskelig når vi bryter ned resultatene.

For å få indre validitet må vi unngå spuriøs effekt (Solbakken, 2019, p. 41). Dette er et begrep som forklarer om sammenhengen mellom variabler bare er tilfeldig eller ikke-kausal. Denne effekten kan oppstå når det blir gjort bivariante sammenligninger der faktorenes korrelasjon kan skyldes andre faktorer enn de som blir undersøkt. Et eksempel fra spørreskjemaet kan være spørsmål om hvor stor grad digitale verktøy blir brukt i det daglige arbeidet. Når ansiennitet blir satt i sammenheng med profesjonsfaglig digital kompetanse, kan faktorer som ulik utdanning, ulik alder, ulik bakgrunn eller andre faktorer som ikke blir belyst i spørreskjemaet påvirke resultatet. Dermed vil ansiennitet kunne korrelere med digital kompetanse, men faktorene bak vil ikke nødvendigvis kunne belyses eller bekreftes.

Målevaliditet handler om spørreskjemaets spørsmål faktisk måler de teoretisk definerte begrepene som er brukt. Forstår respondentene hva de skal svare, og er begrepene tydelige nok? Dette har jeg prøvd å ta hensyn til ved å bruke få faglige begrep som krever definering eller kan misforstås. Det er prøvd å bruke et enkelt og tydelig språk slik at misforståelser eller feiltolkninger skal unngås. Spørsmålene er også grundig diskutert og evaluert av barnehageansatte, barnehageledere og lærere ved barnehagelærerutdanningen ved Høgskulen

i Volda i forkant av gjennomføringen, og etter pilotering. Siden det er gjenbrukt en del spørsmål som er grundig testet og evaluert fra Monitor-undersøkelsene bidrar det også til bedre målevaliditet.

4.5 Reliabilitet

Reliabilitet er tett knyttet opp til målevaliditet, og handler også om sammenhengen mellom det teoretiske og det operasjonelle. Målevaliditeten er avhengig av om det teoretiske blir målt, mens reliabilitet tolkes som hvor nøyaktig det teoretiske begrepet blir målt (Solbakken, 2019, pp. 41,44).

Når respondentene skal vurdere egen kompetanse er det alltid en risiko for at vurderingene og selvkritikken er ulik, og respondentene kan ha ulikt innhold i begrepet. Denne nøyaktighetsproblematikken er også gjeldende ved bruken av likert-skalaen inndelt i flere ulike grader av enig/uenig. Med tanke på disse spørsmålene kan det mulig være begrensninger i nøyaktigheten når respondentene skal vurdere seg selv eller påstander. Ja-effekt kan også spille inn (Solbakken, 2019, p. 45). Det betyr at respondenten vil være mer tilbøyelig til å være enig i påstandene, enn uenig.

4.6 Etiske overveielser

I empirisk forskning hvor det blir samlet inn data fra og om personer er det viktig at all data blir behandlet etisk forsvarlig. I denne undersøkelsen var det ingen direkte kontakt mellom informanter og forsker annet enn at alle eposter ble lagt inn i Nettskjemaverktøyet. Dette sikrer god anonymitet for informantene. Spørreskjemaet var digitalt og dataene ble lagret digitalt, og prosjektet måtte godkjennes av Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Søknad om behandling av personvernopplysninger ble godkjent av NSD. (vedlegg 1 og 2) Alle respondentene måtte lese et informasjons og samtykkeskriv, og svare på godkjenning av bruk av personvernopplysninger til senere forskning før de startet på undersøkelsen. (vedlegg 3) Det er veldig begrenset bruk av personopplysninger i det som blir samlet inn, men kombinasjon av yrkestittel og små barnehager kan bidra til gjenkjenning. Derfor måtte en godkjenning på plass før gjennomføring. Informasjonsskrivet er i tråd med generelle forskningsetiske retningslinjer og retningslinjer fra NSD.

Det inneholder informasjon om undersøkelsen, og formål med undersøkelsen, i tillegg til hvilke opplysninger som blir samlet inn ved en eventuell deltakelse. Det blir også informert

om at respondentene har rett til å trekke tilbake samtykke gjennom undersøkelsen. Det understrekes at all data vil være anonymisert i både prosess og resultat.

Det kan også være mulighet for at ansvarlig for undersøkelsen kan være påvirket av andre arbeidsoppgaver og ikke nøytral i vurderingene. At jeg er aktiv deltaker og ansvarlig for en del kompetanseutviklingsprosjekter innenfor digital kompetanse i regionen bør derfor nevnes her. Det er likevel gjort et forsøk på å være så nøytral som mulig i analysene og vurderingene.

5. Presentasjon av data med utgangspunkt i PEAT-K- modellen.

I dette kapittelet vil deler av resultatene fra undersøkelsen bli presentert. De vil i hovedsak bli presentert deskriptivt, med et fåtall vurderinger eller sammenligninger, men sortert rundt dimensjonene i PEAT-K- modellen. Det er valgt ut spørsmål fra undersøkelsen som bidrar til å svare på problemstillingen i oppgaven.

5.1 Grunnleggende informasjon

Jeg har som beskrevet i kapittel 4 gjennomført en kvantitativ undersøkelse i de seks kommunene i Møre og Romsdal.

Undersøkelsen er som tidligere nevnt sendt ut til alle barnehageansatte i kommunene både i private og kommunale barnehager. Totalt 1157 har blitt invitert. 255 har svart på undersøkelsen og samtykket til at resultatene brukes i forskning.

Vi har fått svar fra de fleste ansattkategoriene, hvor hovedtyngden er styrere, pedagoger, fagarbeidere og assistenter, med aller flest pedagogiske ledere (44,3%). Med første gjennomlesing så var jeg bekymret for at det var en for stor overvekt av svar fra pedagogiske ledere kontra andre ansatte for å få en balansert fremstilling. UDIR har laget en oversikt over alle ansatte i barnehagene i disse kommunene, med prosentvis fordeling av årsverk pedagogiske ledere og andre yrkesgrupper i grunnbemanningen. Gjennomsnitt med pedagogiske ledere i de seks aktuelle kommunene er 46,7% (Utdanningsdirektoratet, 2022).

Antall pedagogiske ledere som har svart på undersøkelsen, opp mot andre stillingskategorier i barnehagene stemmer derfor godt overens med antall årsverk i de ulike stillingskategoriene i de aktuelle kommunene, og vil dermed kunne være et relativt representativt utvalg fra barnehagene.

I undersøkelsen er styrere også tatt med. 14,1% av respondentene er styrere. De hører ikke med i grunnbemanningen, og er derfor utelatt fra UDIR sin oversikt. Dette endrer fordelingen litt, men ikke nok til at det blir store skjevheter i sammenligningene.

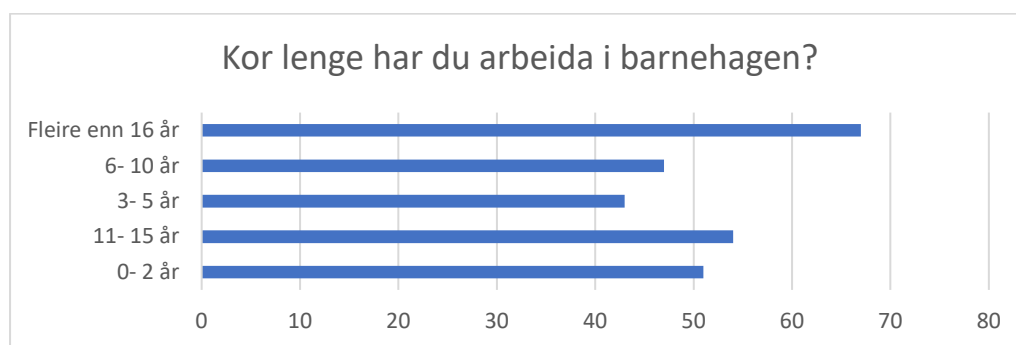
Det er klart at det er styrere og pedagogiske ledere som har det pedagogiske ansvaret for opplæringen i barnehagene. Jeg har likevel valgt å ta med alle ansatte for at vi skal få et inntrykk av det generelle kompetansenivået blant de ansatte som arbeider sammen med barna. Det er lederne som har ansvaret for å dele kompetanse internt i kollegiet, og bidra til felles kompetanseutvikling. Vi må kunne ha større forventninger til faglig kompetanse hos dem som har barnehagelærerutdanning, enn dem helt uten utdanning på dette feltet.

Kva stilling har du i barnehagen?

	N	%
Styrar	36	14,1%
Pedagogisk leiar	113	44,3%
Barnehagelærer	10	3,9%
Spesialpedagog	2	0,8%
Fagarbeidar	52	20,4%
Assistent	39	15,3%
Anna	3	1,2%

Figur 5.1

Det er ikke spurt om alder på de ansatte, men ansiennitet i barnehagen er registrert.

Figur 5.2

Det er en god miks av nyansatte og erfarne ansatte totalt i barnehagene. Her er det nok store forskjeller internt i barnehagene eller innad i kommunene, men går ikke grundigere inn på dette her.

5.2 Pedagogisk dimensjon

I PEAT-modellen er pedagogisk dimensjon en av de fire hoveddimensjoner som blir brukt for å beskrive den profesjonsfaglige digitale kompetansen for læreren. Den pedagogiske dimensjonen ser på spekteret av pedagogisk kompetanser som kreves av lærere, inkludert evnen til å evaluere de pedagogiske fordelene til ulike teknologier for læringsarbeidet og evnen til effektivt integrere dem i praksis. (McDonagh et al., 2021)

Jeg vil presentere resultater innen strategisk arbeid, forståelse av Rammeplanen og digital praksis for å belyse hvordan barnehagene har arbeidet strategisk, hvilken forståelse de har av Rammeplanen og hvilken digital praksis de ansatte i barnehagene har.

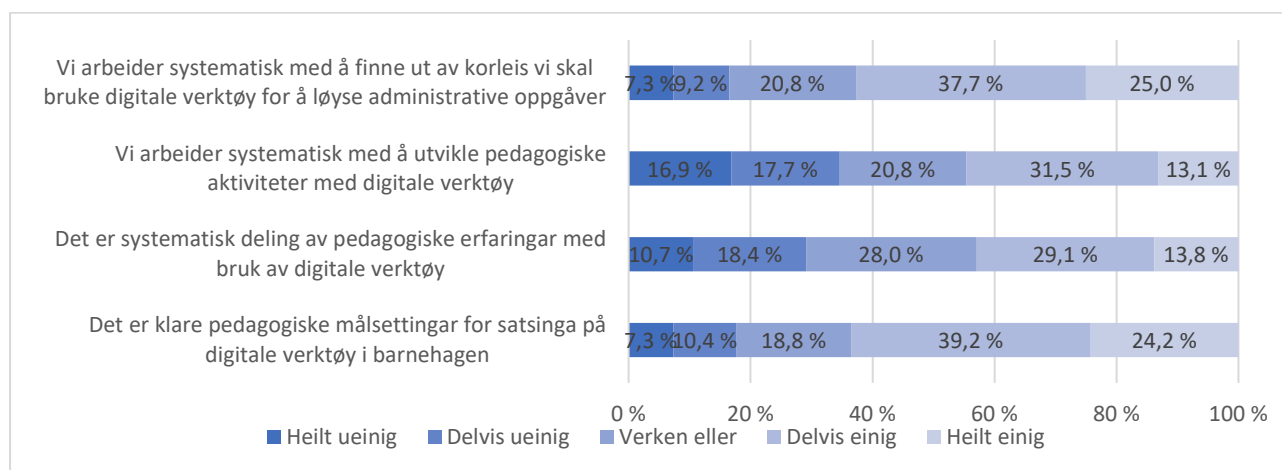
5.2.1 Strategisk arbeid

I undersøkelsen er det spurt om hvordan de arbeider strategisk med digitale verktøy.

63,4% er helt enig eller delvis enig i at det er klare pedagogiske målsettinger for satsingen på digitale verktøy i barnehagen de arbeider i.

Det er derimot bare 42,9% som er delvis enig eller helt enig i at det er systematisk deling av pedagogiske erfaringer med digitale verktøy.

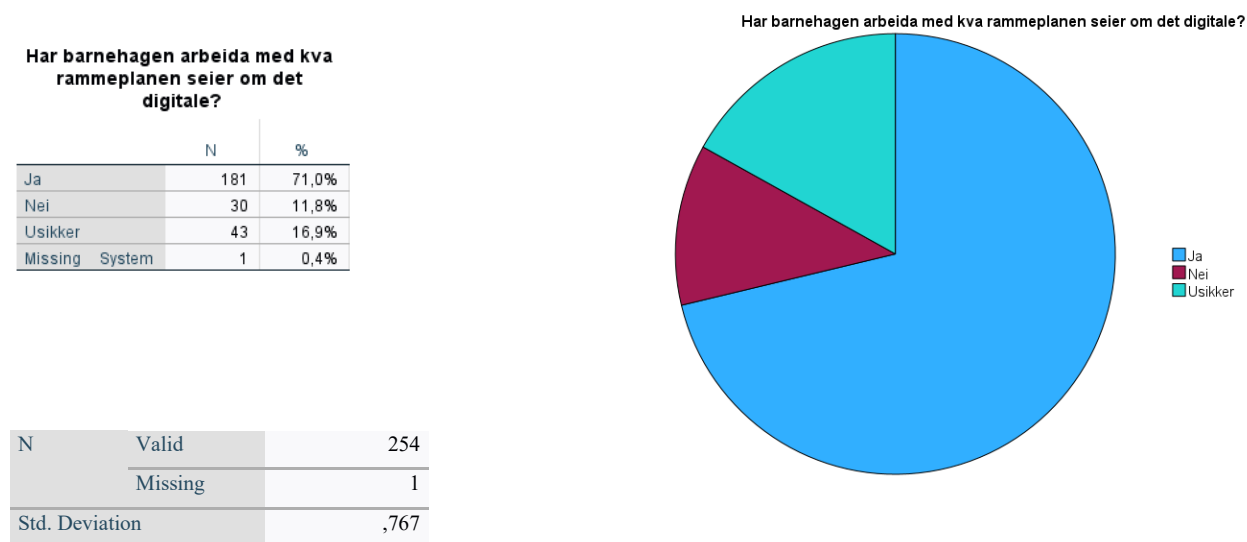
Når det gjelder det systematiske arbeidet med å utvikle pedagogiske aktiviteter med digitale verktøy er det litt større uenighet om i hvilken grad det er systematisk.

Figur 5.3

5.2.2 Rammeplan for barnehage.

En stor del av de ansatte sier at barnehagen har arbeidet med hva Rammeplanen sier om det digitale. 71,3% svarer ja på dette.

Figur 5.4

61,2% svarer også at Rammeplanen er tydelig på hva den forventar av det digitale arbeidet. 12,2% svarer at den er utydelig, mens 25,1% er usikker på dette.

Flere av de ansatte utdyper denne usikkerheten med at de mangler innhold i begrepene, og forståelse for hva det praktisk betyr i barnehagearbeidet.

Det er derimot relativt få som har deltatt på kompetansepakkene til UDIR om digital praksis eller digital dømmekraft. Kun 17,2% av de ansatte svarer at de har deltatt på dette.

Figur 5.5

Antall prosent som opplever Rammeplanen tydelig er relativt lik på de ulike stillingstypene styrer (67,6%), barnehagelærer (66,7%) og pedagogisk leder (61,6%) og fagarbeidere (63,5%), mens det er mer usikkerhet hos assistentene (53,8%).

Jeg har sett på signifikans mellom om de opplever at Rammeplanen er tydelig og om barnehagen har arbeidet med hva Rammeplanen sier om det digitale, og her er det en positiv korrelasjon, men den er ikke signifikant. ($r= 0,256$ $p=<0,01$)

Det er derimot en klar signifikant sammenheng mellom om de opplever Rammeplanen som tydelig og om de har arbeidet med noen av kompetansepakkene. ($r=0,045$, $p=0,484$)

Jeg har prøvd å sammenfatte frie kommentarer fra respondentene rundt Rammeplanens tydelighet. De er sortert til fire hovedkategorier: opplever Rammeplanen som tydelig, opplever Rammeplanen som utydelig, ønsker mer konkret veiledning i Rammeplanen og, skeptisk til og manglende digital praksis.

Den samlede oversikten over frie kommentarer er lagt ved som vedlegg 6 for å få bedre innblikk i antall i de ulike kategoriene. Her er det gjort en innholdsoppsummering, som ikke er vektet.

Opplever Rammeplanen som tydelig:

En del fremhever at det står at de skal utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna. De opplever Rammeplanen ganske tydelig, men utfordringer oppstår med mangel på verktøy, kompetanse og mediediskusjoner rundt skjermbruk.

Flere fremhever at det står «skal» i Rammeplanen, og at det dermed ikke er et valg.

En påpeker at Rammeplanen legger opp til at digitale verktøy skal utvide barns kunnskap, lek kreativitet og læring. Gi nye og flere muligheter. Det digitale er et tilskudd til dette, men skal ikke overta og må brukes fornuftig.

De opplever at det er gode føringer, men tydelige forventninger til personalet, men utydelig hvordan man kan gjennomføre ulike krav med minimalt med midler.

Opplever Rammeplanen som utydelig:

Det er flere som opplever at det er lite håndfast som kommer frem om hva som blir lagt i digital praksis i Rammeplanen. Kunne gjerne vært mer fokus på hva man kan bruke. Det er lite konkret, da blir det ofte vanskelig å arbeide med for de ansatte. For mange av de ansatte er de digitale hjelpemidlene noe de ikke er trygge på å bruke selv. Noen opplever det tvetydig på hvordan de skal disponere digitale verktøy. Det gjelder blant annet bruk av egne private mobiler, noe de er kritiske til.

Det er også en respondent som opplever det som positivt at det er utydelig for det gir større handlingsrom.

«Gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper' Kan være utydelig, men for meg skaper det store rammer for å utføre pedagogikk gjennom teknologi. At personalet skal bidra til at barna får lage noen erfaringer med bruk av teknologi kan det være alt fra å søke noe på Google, klikke inn noen barn som levert/henta (MyKid) og lage et piano ved hjelp av en 5x bananer, ledning og datamaskin.»

Ønsker mer konkret veiledning i Rammeplanen:

Det blir etterlyst en mer tydelig beskrivelse av hva barna får ut av å arbeide med digital praksis. Det kan være å tydeliggjøre fordeler med god kunnskap rundt digital praksis, hvorfor starte i barnehagen, hvorfor ha godt nettnett og lignende.

De ønsker en konkretisering av hvilke digitale uttrykksformer barna skal bruke og hvordan de kan bruke det sammen med barna. Det kunne stått mer om tema og eksempler på hva som kan brukes og hvordan de kan bruke det på et pedagogisk plan. Noen er for eksempel kritiske til digitalt tema i barnehagen, og da kan det være lurt å ha noen fakta å henvise til.

De etterlyser mer presisering av hva som forventes av de ansatte med tanke på hva slags digital kompetanse barna skal få, og eksempler på digitale verktøy de kan bruke.

Et eksempel kan være:

«Rammeplanen beskriver hva den digitale praksisen i barnehagen skal bidra til, men det står mindre om hvordan.»

Skeptisk til og manglende digital praksis

Det er flere som uttrykker skepsis til mye bruk av digitale verktøy i barnehagen. De ser at det blir oppfordret til bruk i Rammeplanen, men de minimerer bevisst den digitale bruken eller møter motgang fra foreldre eller personale. Det er også en som uttrykker at det ikke har vært omtalt digital praksis i barnehagen i det hele tatt.

«Det har ikke, så vidt jeg vet, vært snakket om bruk av digitale verktøy hos barna.»

5.2.3 Digital praksis

Her har jeg sett på hvilke aktiviteter de ansatte har sammen med barna hvor de bruker digitale verktøy. Det er kartlagt hyppighet i bruk for å få et inntrykk hvor ofte aktivitetene eller de ulike digitale verktøy blir brukt av den enkelte ansatte.

Det som brukes mest daglig er spille spill (6,1%), ta bilde (6,5%) og hente informasjon fra internett (7,8%).

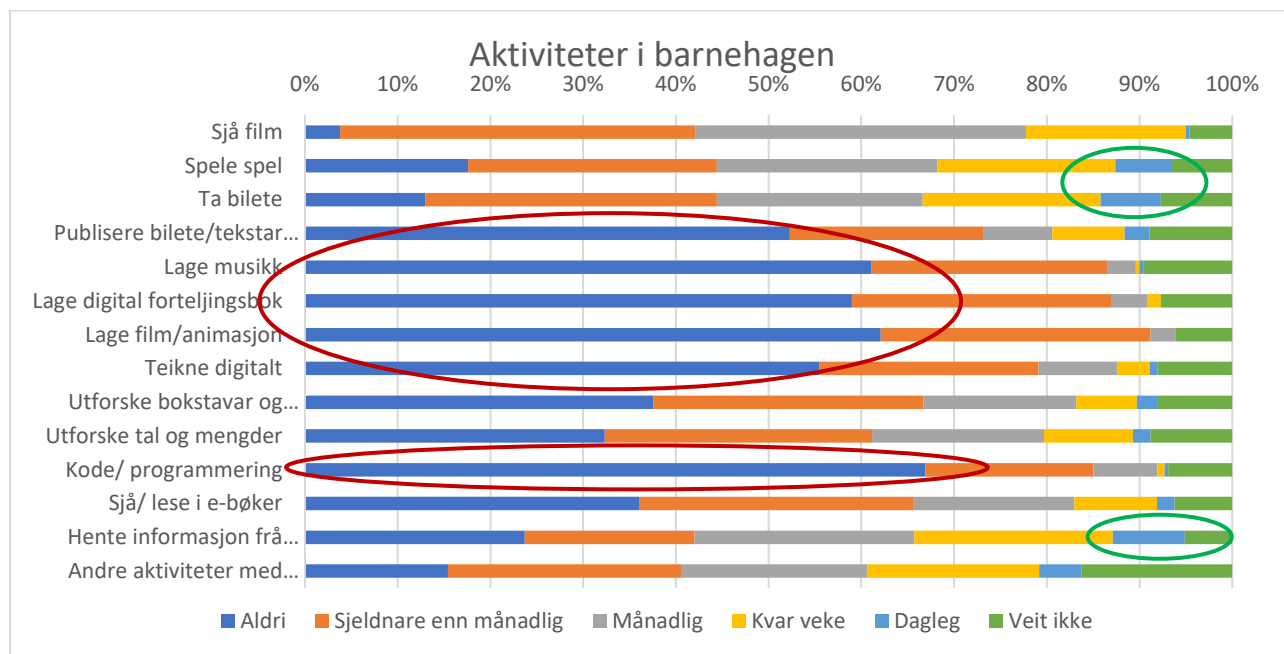
Kreative prosesser med digitale verktøy brukes minst i barnehagene. Disse områdene bruker de aldri digitale verktøy til: lage musikk (61,2%), lage digital fortellingsbok (59%), lage film/animasjon (62,1), tegne digitalt (55,6%) og koding (66,9%)

	Aldri	Sjeldnare enn månedleg	Månadleg	Kvar veke	Dagleg	Veit ikkje
Sjå film	3,8 %	38,3 %	35,6 %	17,2 %	0,4 %	4,6 %
Spele spel	17,6 %	26,8 %	23,8 %	19,2 %	6,1 %	6,5 %
Ta bilete	13 %	31,4 %	22,2 %	19,2 %	6,5 %	7,7 %
Publisere bilete/ tekstar på internett	52,3 %	20,9 %	7,4 %	7,8 %	2,7 %	8,9 %
Lage musikk	61,2 %	25,4 %	3,1 %	0,4 %	0,4 %	9,6 %
Lage digital forteljingsbok	59 %	28 %	3,8 %	1,5 %	0 %	7,7 %
Lage film/ animasjon	62,1 %	29,1 %	2,7 %	0 %	0 %	6,1 %
Teikne digitalt	55,6 %	23,6 %	8,5 %	3,5 %	0,8 %	8,1 %
Utforske bokstavar og skrivning	37,5 %	29,1 %	16,5 %	6,5 %	2,3 %	8 %
Utforske tal og mengder	32,3 %	28,8 %	18,5 %	9,6 %	1,9 %	8,8 %
Kode/ programmering	66,9 %	18,1 %	6,9 %	0,8 %	0,4 %	6,9 %
Sjå/ lese i e-bøker	36 %	29,5 %	17,4 %	8,9 %	1,9 %	6,2 %
Hente informasjon frå internett	23,7 %	18,3 %	23,7 %	21,4 %	7,8 %	5,1 %
Andre aktivitetar med digitale verktøy	15,4 %	25,1 %	20,1 %	18,5 %	4,6 %	16,2 %

Figur 5.6

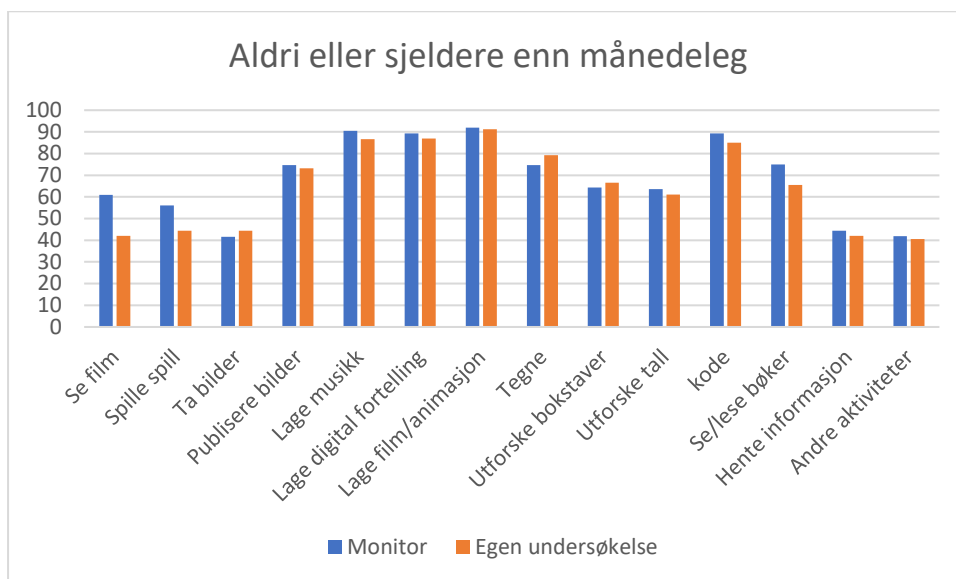
Jeg har markert med rød sirkel rundt aktivitetene som blir utført minst, og grønn sirkel rundt aktivitetene som er hyppigst gjennomført sammen med barna.

For å visualisere dette enda tydeligere har jeg valgt å vise det samme i et diagram.

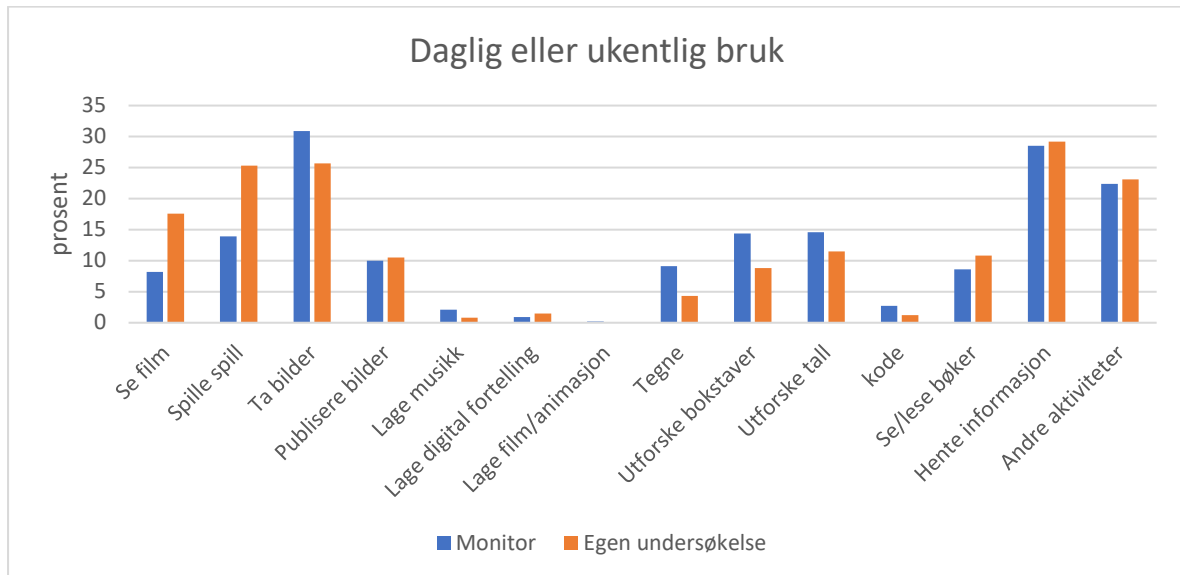
Figur 5.7

Hvis jeg sammenligner de digitale aktivitetene som blir utført *aldri eller sjeldnere enn månedlig* med Monitor 2019, så er det en forskjell i å se film og spille spill, men ellers er det omtrent samme bruk som i Monitor 2019 (Fjørtoft et al., 2019).

Figur 5.8

Når det er forskjell i å se film og spille spill *sjelden eller aldri*, så indikerer det at det nå er hyppigere bruk av disse aktivitetene. Jeg har derfor valgt å synliggjøre dette med også å sammenligne tallene på daglig og ukentlig med Monitor2019 (Fjørtoft et al., 2019).

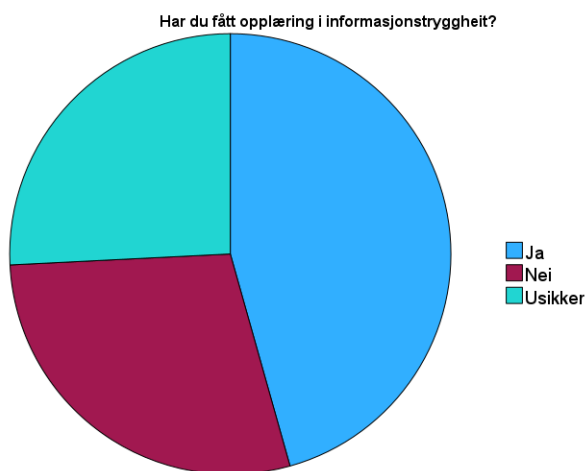

Figur 5.9

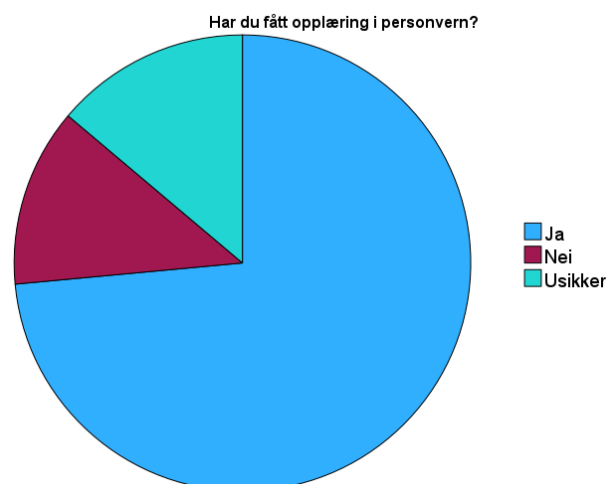
Her blir det enda tydeligere at det er en ganske stor forskjell på å vise film eller spille spill digitalt. Vi ser at det også er en mindre bruk i mitt utvalg i tallene for å tegne digitalt, utforske bokstaver og tall og ta bilder. Ellers er det små forskjeller. Nå er det ikke det samme utvalget respondenter som har deltatt i disse undersøkelsene, men forskjellene indikerer noen retninger på bruken.

5.3 Etisk dimensjon

Personvern og digital dømmekraft er derimot et område hvor det ser ut til å ha blitt arbeidet en del mer med i barnehagene. 45,6% sier at de har fått opplæring i informasjonssikkerhet, og 73,8% har fått opplæring i personvern. Det legger grunnlaget for en god og sikker bruk.

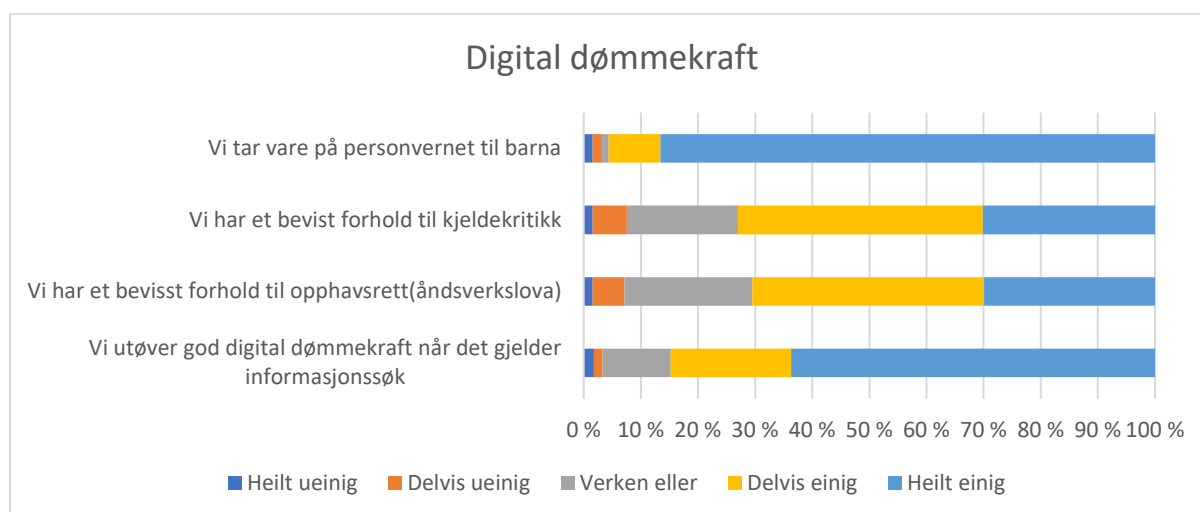

Figur 5.10

Figur 5.11

De ansatte viser også jevnt over at de har et bevisst forhold til digital dømmekraft, opphavsrett, kildekritikk og personvern. De er litt mer utrygge på opphavsrett og kildekritikk, enn personvern og informasjonssøk.

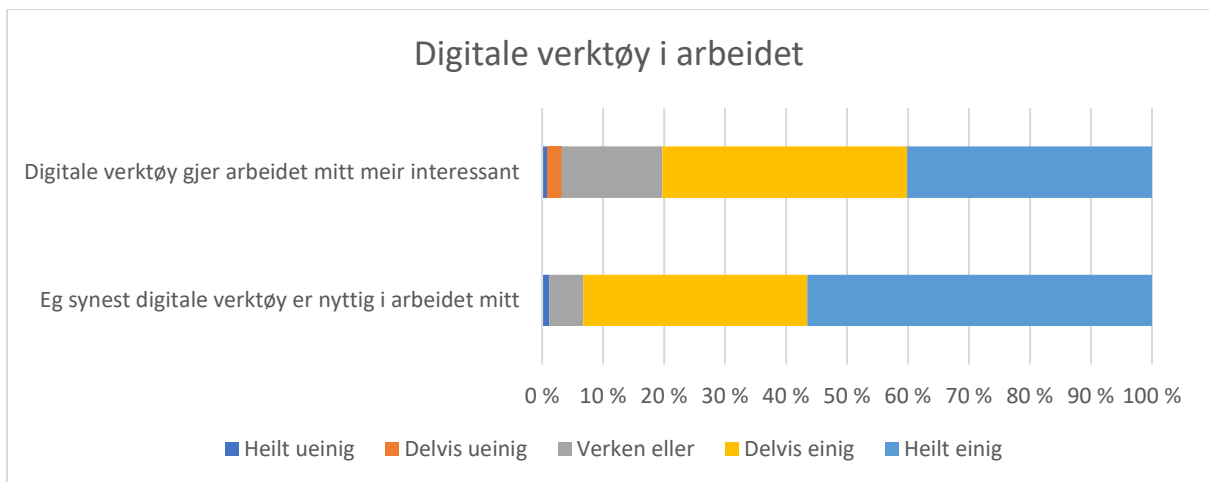

Figur 5.12

5.4 Holdningsdimensjon

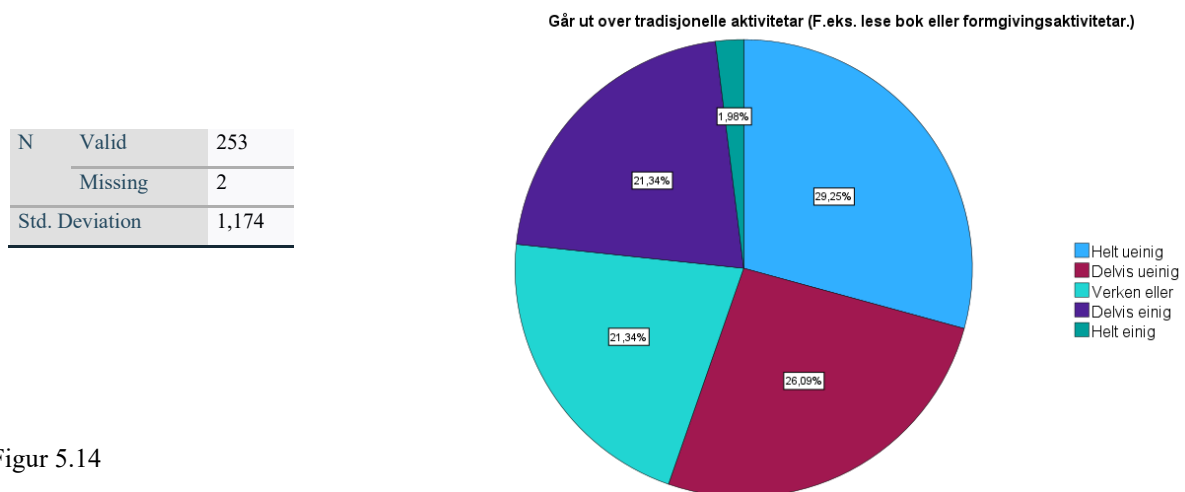
Holdningsdimensjonen inneholder de ansattes generelle holdning til teknologi og bruk av dette i læringsarbeidet i barnehagen.

En stor del av de ansatte anser digitale verktøy som nyttige i arbeidet sitt, og opplever at det gjør arbeidet mer interessant. 92,7% mener at digitale verktøy er nyttig i arbeidet (helt eller delvis enig) og 79,3% mener helt eller delvis at digitale verktøy gjør arbeidet mer interessant.

Figur 5.13

Ser vi på holdninger til digital praksis i barnehagen, så ser vi at 56,9% er helt eller delvis ueinig i at inkludering av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen går ut over tradisjonelle aktiviteter.

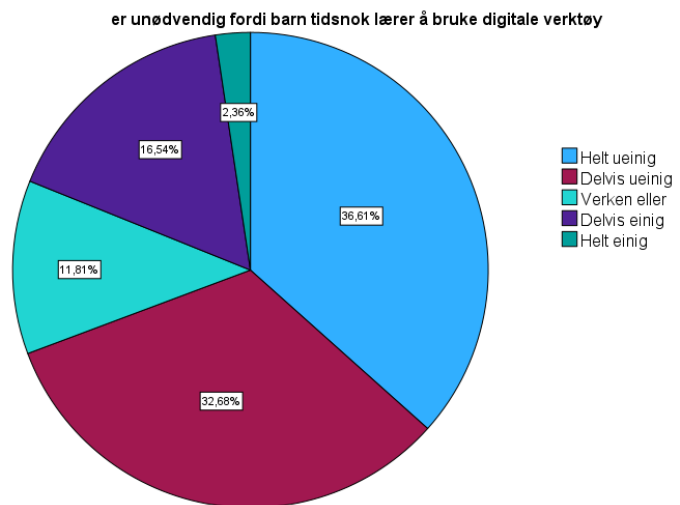

Figur 5.14

83,8% mener (helt eller delvis) at det ikke gjør at barna er mindre ute, mens 23% mener at digitale verktøy virker fysisk passiviserende.

18,9% mener (helt eller delvis) at digitale verktøy er unødvendig i barnehagen fordi barna lærer det tidsnok likevel, og 24,2% mener det er unødvendig fordi de bruker det nok hjemme.

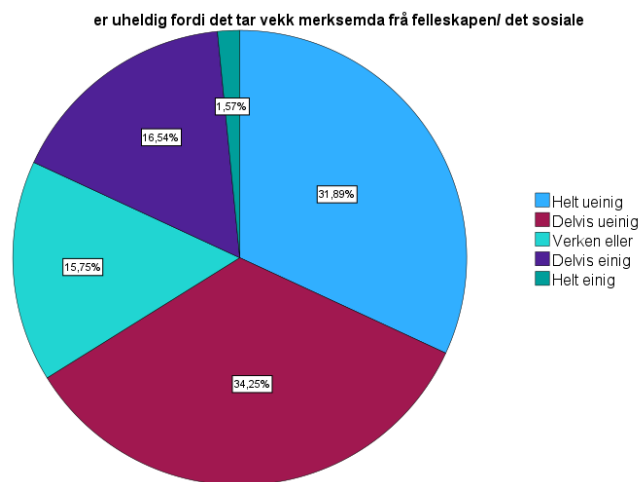
N	Valid	254
	Missing	1
Std. Deviation		1,158

Figur 5.15

Vi ser også at flertallet ikke er enig i at digitale verktøy er uheldig fordi det tar vekk oppmerksomheten fra det sosiale. De fleste mener dermed at det ikke tar bort oppmerksomheten fra felleskap og det sosiale i særlig grad.

N	Valid	254
	Missing	1
Std. Deviation		1,112

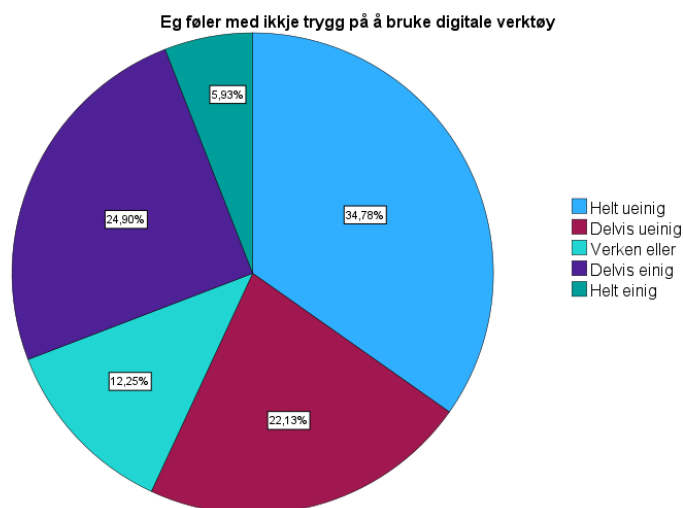

Figur 5.16

5.5 Teknisk dimensjon

Selv om vi så i forrige kapittel at mange er positiv til bruk av digitale verktøy, så er det derimot en del som opplever at de ikke er trygge på å bruke dem. 30,8% sier helt eller delvis dette. Et stort flertall opplever at de er trygge, men det er likevel en indikator for at det bør settes i gang et viktig arbeid for å trygge de ansatte.

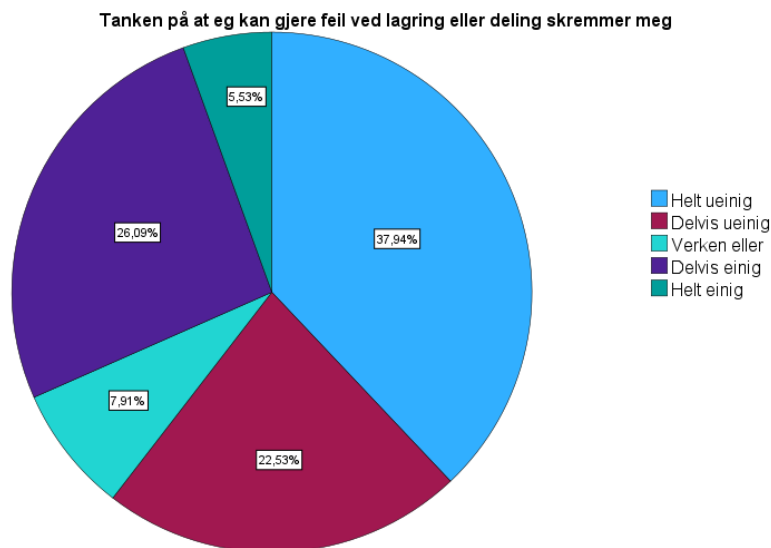
N	Valid	253
	Missing	2
	Std. Deviation	1,343

Figur 5.17

31% svarer helt enig eller delvis enig i at tanken på å gjøre feil med lagring eller deling skremmer de

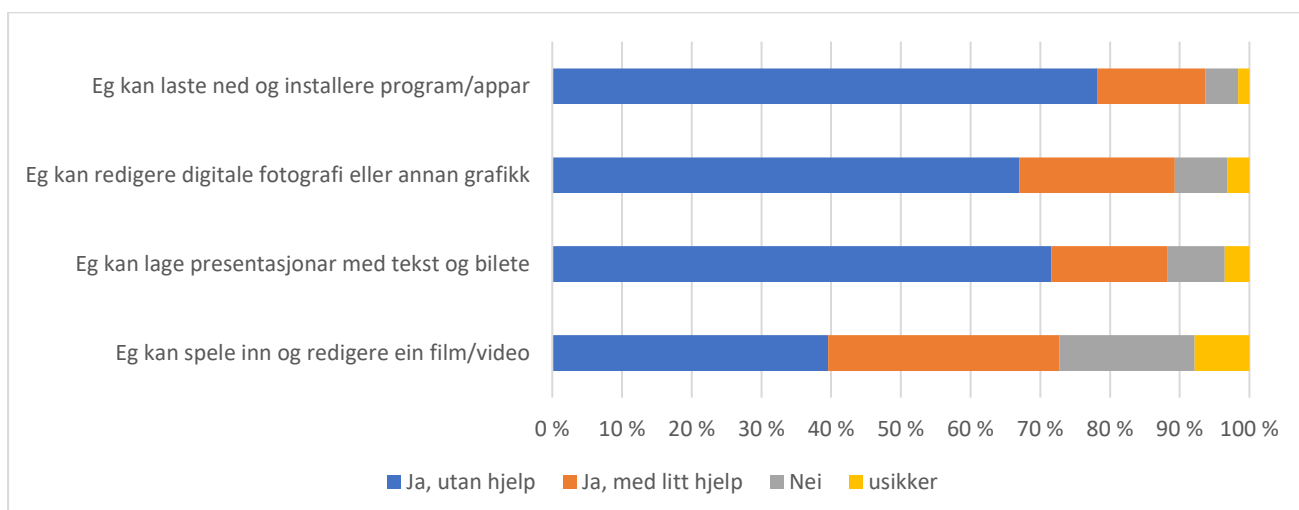
N	Valid	253
	Missing	2
	Std. Deviation	1,363

Figur 5.18

Ser vi på de grunnleggende ferdighetene, så ser en at mange er blitt flinke til å få til å laste ned og installere program (78% ja, uten hjelp), redigere grafikk (67% ja, uten hjelp), lage presentasjoner (71,5% ja, uten hjelp) og søke etter relevant informasjon på nett. (92% ja, uten hjelp)

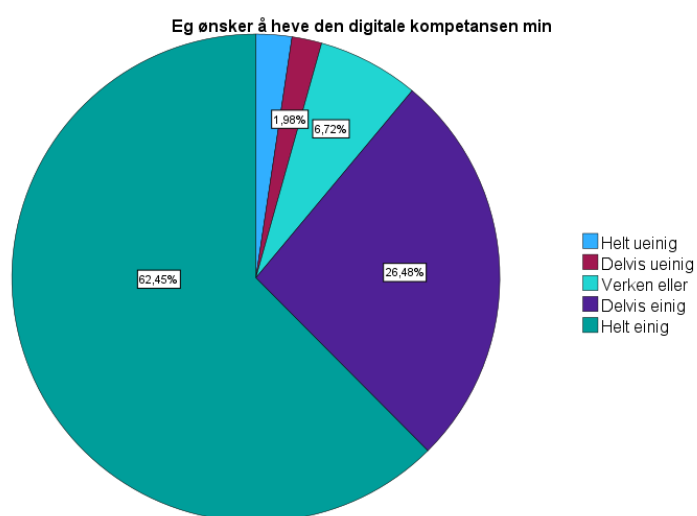
Når det gjelder å spille inn og redigere video er det litt mer varierende. (39,2% ja uten hjelp)

Figur 5.19

Det er 89,3% som ønsker å heve den digitale kompetansen sin. (Helt eller delvis enig). Det er et godt utgangspunkt for utviklingsarbeid. Det er mange som opplever at de trenger mer kunnskap og vil ha mer kompetanse innen digital bruk i barnehagen.

N	Valid	253
	Missing	2
Std. Deviation		,888

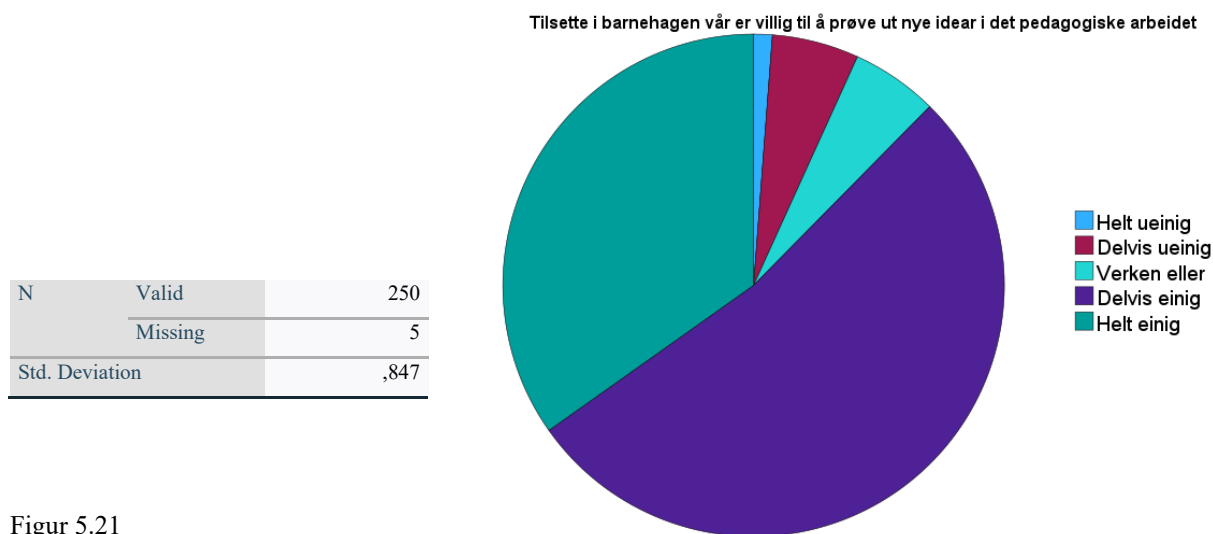

Figur 5.20

5.6 Profesjonsfaglig felleskap og kompetanseutvikling

I PEAT-K- modellen i kapittel 2.3 ble det beskrevet hvordan kompetanseutvikling og deling av kompetanse i profesjonsfellesskapet er en viktig faktor for den profesjonsfaglige digitale kompetanse til den ansatte. I dette avsnittet vil funn som er mest relevant for utvikling av den profesjonsfaglige digitale kompetansen i kollegiet og individuelt bli presentert.

Ansatte ble spurt om kollegene er villig til å prøve nye ideer i det pedagogiske arbeidet. 87,6% mener helt eller delvis at det stemmer.

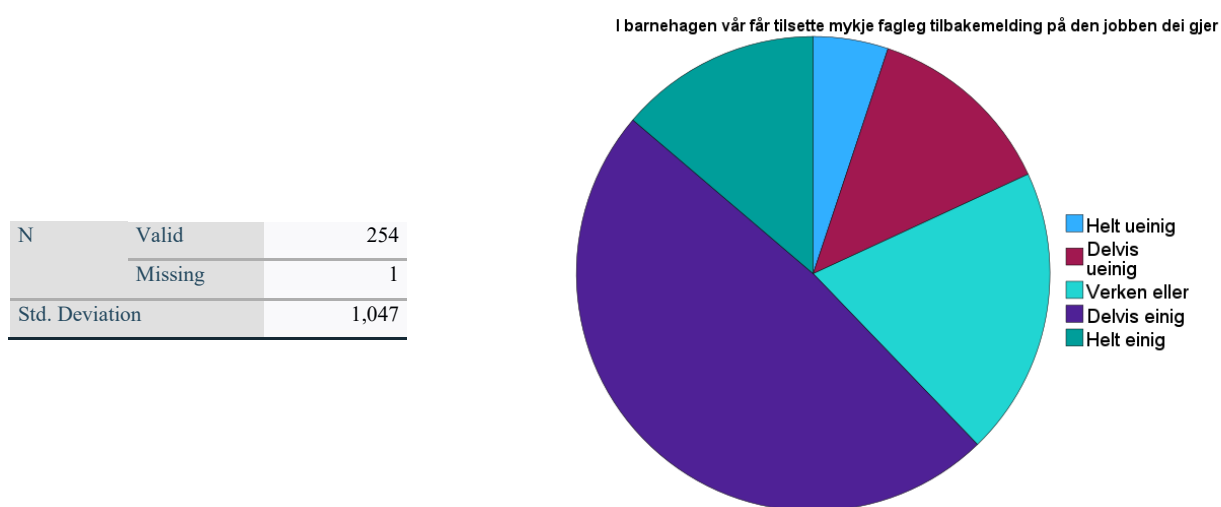

Figur 5.21

86,7% mener at kompetanse blir delt på tvers av avdelingene. Det er et godt utgangspunkt for kompetanseutvikling.

Det samme gjelder når vi spør om de er enig i at barnehagen er organisert slik at de samarbeider godt. Hele 82,3 % mener at det er en god organisering som bidrar til godt samarbeid.

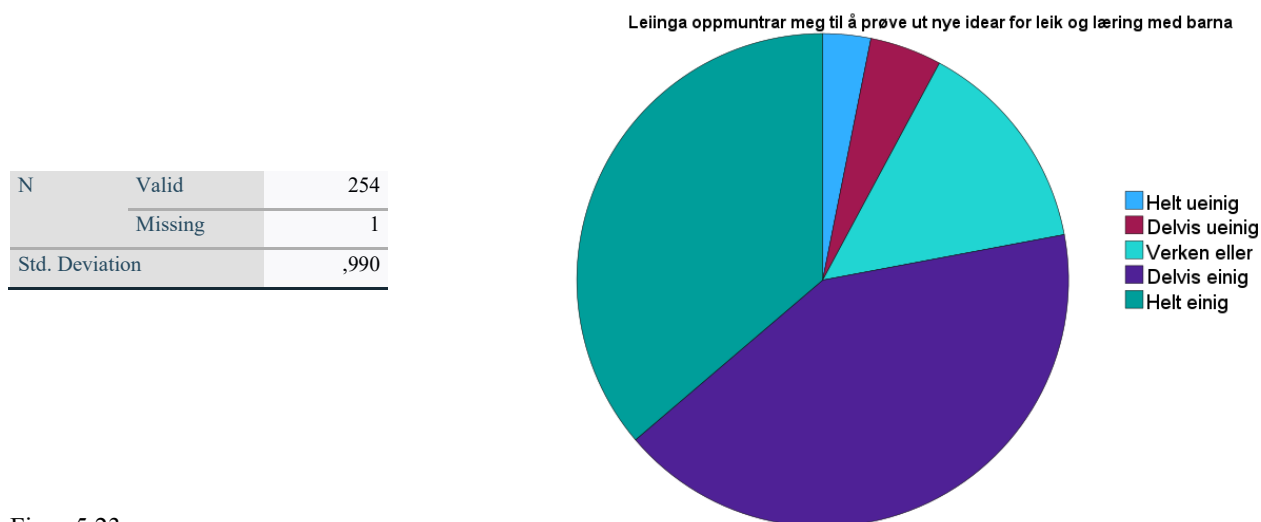
Det er ikke fullt så positivt når vi spør om ansatte får mye faglig tilbakemelding på den jobben de gjør. 13,8% er helt enig i det, mens 48,4% er delvis enig.

Figur 5.22

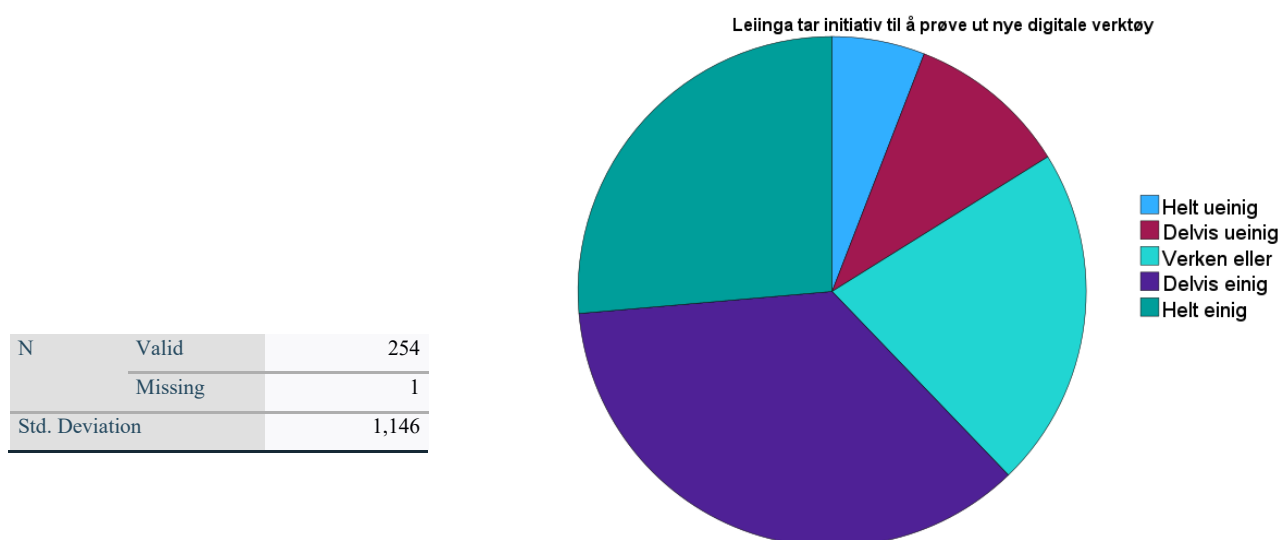
Ledelsen er en viktig støttespiller og igangsetter for kompetanseutvikling i barnehagen. Derfor ble det lagt inn to spørsmål om ledernes oppmuntring og initiativ.

Et stort flertall sier at ledelsen oppmuntrer til å prøve ut nye ideer. (77,9%)

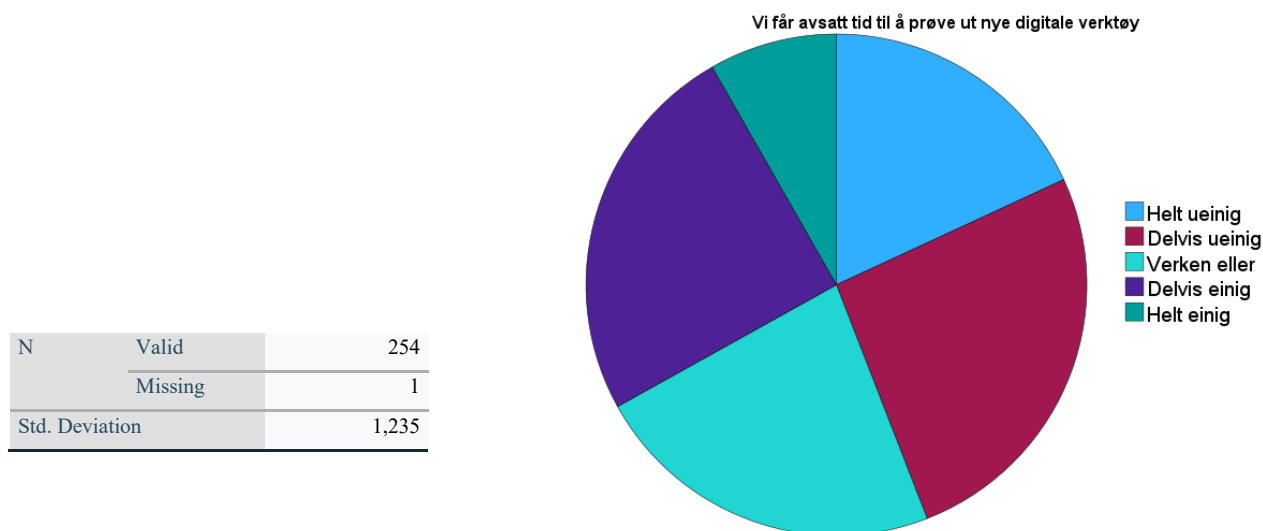
Figur 5.23

62,2% mener at ledelsen tar helt eller delvis initiativ til å prøve ut nye digitale verktøy, mens 16,1% mener helt eller delvis at dette ikke stemmer.

Figur 5.24

Tid er en knapp faktor på de fleste arbeidsplasser. Kun 8,3% er helt enig i at de får avsatt tid til å prøve ut nye digitale verktøy, mens 24,8% er delvis enig. Hele 44,1% mener at de ikke får avsatt tid.

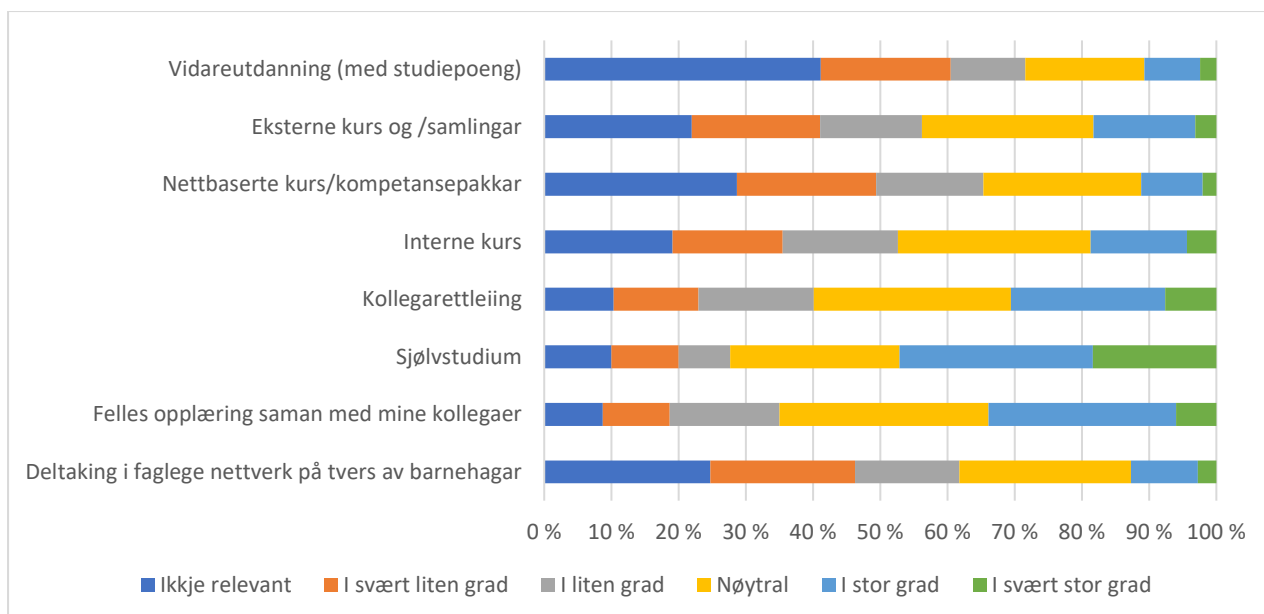

Figur 5.25

Når en ser på hvordan de har fått kompetansen de har i dag, så får vi sett et interessant bilde. De største kildene til økt kompetanse er selvstudium og felles opplæring i kollegiet. Hele 46,9% oppgir selvstudium som største kilde til økt kompetanse, mens 34,2% oppgir felles opplæring med kolleger. 30,7% oppgir også kollegaveiledning som viktig i kompetanseutviklingen. Kun 18,3 oppgir eksterne kurs eller samlinger.

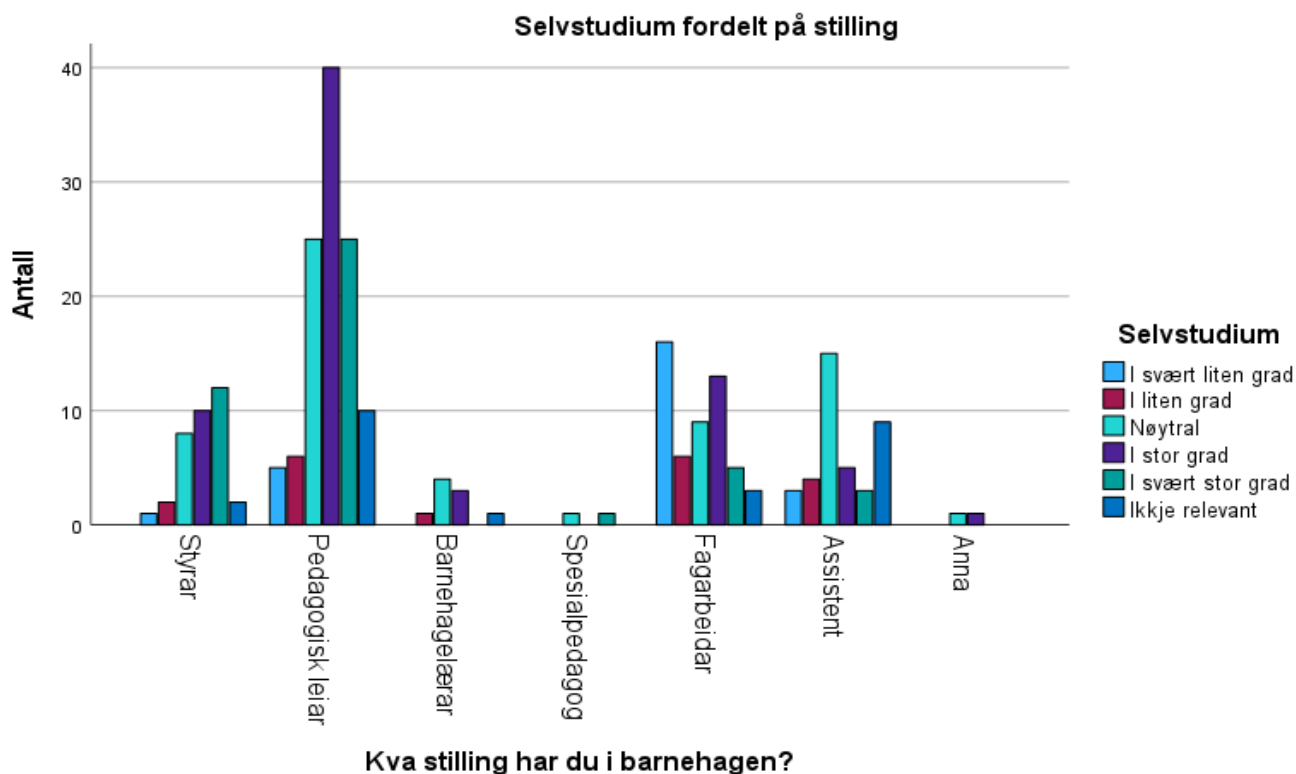
Mange har svart «ikke relevant» på flere av disse kategoriene. Her kjenner en ikke årsakene, men det er overraskende at så mange sier at interne kurs, kompetansepakker, kollegaveiledning og selvstudium ikke er relevant. På kurs kan det bety at de aldri har deltatt på noe, men selvstudium og kollegaveiledning burde kanskje vært en selvfølgelig del av hverdagen i en barnehage.

I hvilken grad har disse aktivitetene bidratt til å gi deg kompetanse innen pedagogisk bruk av digitale verktøy i barnehagen?

Figur 5.26

Hvis jeg deler opp etter stilling i barnehagen, så ser jeg at 8,85% av pedagogiske ledere har krysset av for at selvstudium ikke er relevant, mens 23% av assistenter sier det samme. 57% av pedagogiske ledere sier at selvstudium er en viktig kilde til kompetanseutvikling i stor eller svært stor grad. 20% av assistenter sier det samme. Dette er interessante opplysninger som bør være gjenstand for en grundigere undersøkelse.

Figur 5.27

5.7 Oppsummering resultater:

Et flertall i barnehagene mener at det er klare målsettinger for satsing på digitale verktøy i barnehagen, mens det er under halvparten som er enig i at det er systematisk deling av pedagogiske erfaringer.

De fleste har arbeidet med hva Rammeplanen sier om det digitale, og flertallet mener også at Rammeplanen er tydelig på hva som forventes av det digitale arbeidet, men det er relativt mange som er usikker på dette enda. Det pedagogiske utdannede personalet er mest sikker på Rammeplanens intensjoner. Det er relativt få som hittil har arbeidet med kompetansepakkene.

Digitale verktøy brukes mest til å spille spill, ta bilder, og søke etter informasjon, men relativt lite til kreativt og skapende arbeid med musikk, fortellingsbok, film/animasjon og koding.

Det fleste har fått opplæring og har god kontroll på personvern og digital dømmekraft. De er litt mer usikre på kildekritikk og opphavsrett, men oppgir at de har relativt god kontroll på dette.

De aller fleste sier at digitale verktøy er nyttig i arbeidet og mener at arbeidet blir mer interessant med digitale verktøy. De mener også at digitale verktøy ikke går på bekostning av tradisjonelle aktiviteter, utelek eller virker fysisk passiviserende.

19% mener at digitale verktøy er unødvendig i barnehagen fordi de mener at barna lærer det tidsnok senere, og 24% mener det er unødvendig fordi barna bruker det nok hjemme.

Selv om mange er positive til bruk av digital praksis i barnehagen, så er en del (31%) utrygge på bruk.

Mange begynner å få god kontroll på de mest grunnleggende ferdighetene som å laste ned og installere program, redigere grafikk, lage presentasjoner og søke etter informasjon, men litt mer avanserte ferdigheter som film og redigering av video er mer utfordrende.

De aller fleste ønsker å utvikle kompetansen sin, og vil lære mer om bruk av det digitale i barnehagen.

Barnehagene deler mye kompetanse internt i kollegiene, og er villig til å prøve ut nye ideer. De skulle ønske de fikk mer faglig tilbakemelding fra ledelsen på arbeidet de gjør, men de opplever at ledelsen oppmuntrer til å prøve ut nye ideer.

Få får avsatt tid til å utvikle seg. Selvstudium og felles opplæring er de største kildene til kompetanseutvikling, men det er likevel relativt mange som sier at selvstudium ikke er relevant.

6. Diskusjon

I dette kapitlet drøftes funnene, og det blir gjort sammenligninger med annen forskning på området, føringene i Rammeplan for barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2017a) og Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i skole og barnehage. (Kunnskapsdepartementet, 2023) Diskusjonen sorteres rundt forskningsspørsmålene.

6.1 Hva kjennetegner digital praksis og den profesjonsfaglige digitale kompetanse i barnehagene?

I strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole som ble lagt fram våren 2023 er hovedmål nr 2. at «ansatte i barnehage og skolesektoren har profesjonsfaglig digital kompetanse til å oppfylle intensjonene i Rammeplanene for barnehage, SFO og læreplanverket i skolen, med en kunnskapsbasert tilnærming.» (Kunnskapsdepartementet, 2023)

Dette aktualiserer behovet for å få en oversikt over profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagene og hvilke forventninger og føringer som ligger i Rammeplanen.

For å få en mer ryddig og oversiktlig tilnærming til dette spørsmålet så ønsker jeg å dele diskusjonen videre opp i de samme fire dimensjonene fra PEAT-modellen som jeg har presentert resultatene i, mens K-en i PEAT-K-modellen vil bli diskutert i kapittel 6.3.

6.1.1 Pedagogisk dimensjon

Funnene fra undersøkelsen viser at det er klare målsettinger for arbeidet med digitale verktøy i barnehagen, og flertallet av barnehageansatte har arbeidet med hva Rammeplanen sier om digital praksis. Dette indikerer en økende bevissthet om de pedagogiske mulighetene som digitale verktøy kan gi i barnehagens undervisning og læringsmiljø. Ved å ha klare målsettinger, kan barnehagene utvikle en mer strukturert tilnærming til integreringen av digitale verktøy i pedagogisk praksis.

I Rammeverk for PfdK (Utdanningsdirektoratet, 2017b) er det et kunnskapsmål innen kompetanseområdet pedagogikk og fagdidaktikk som fremhever at læreren skal ha et bredt repertoar av arbeidsmetoder i digitale omgivelser, med digitale læremidler og læringsressurser.

I oversikten over ulike digitale aktiviteter ser jeg en relativt bred og variert praksis i barnehagene. De fleste barnehagene bruker ulike digitale verktøy daglig eller ukentlig. Det er likevel tre hovedaktiviteter som hyppigst er i daglig bruk: spille spill, ta bilde og hente informasjon på internett.

Aktiviteter som publiserer bilde, lage musikk, lage digital fortellingsbok, lage film, tegne digitalt og koding blir av et flertall oppgitt som aldri gjennomført. (figur 5.7 s. 47)

I sammenligningene med Monitor 2019 så var det også en forskjell som indikerte økning i aktivitetene se film og spille digitale spill, og en forskjell som indikerer reduksjon i aktivitetene tegne digitalt, utforske bokstaver og tall, og å ta bilder

Det kan være utfordrende å lese så mye om kompetanse inn i disse tallene, men en økning i konsumerende bruk av digitale verktøy er motsatt retning av forventninger og krav i Rammeplan for barnehage og Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole om mer skapende og utforskende lekpreget aktiviteter (Kunnskapsdepartementet, 2023; Utdanningsdirektoratet, 2017a). Samtidig så må en ta med at det ikke er det samme utvalget respondenter i denne regionale undersøkelsen og den nasjonale Monitorundersøkelsen, og de kan derfor ikke sammenlignes direkte.

Lite erfaring med innholdsproduserende aktiviteter kan bidra til at terskelen blir høyere for å prøve slik oppgaver sammen med barna. Det er kanskje en utbredt oppfatning at slike aktiviteter er alt for vanskelig og krevende, og at de har for lite kompetanse til å gå i gang med slik aktiviteter?

Det viktigste for å motvirke en slik forståelse kan være å gi dem erfaring og nok trygghet til å gå i gang. For å få til det er vi avhengige av at de som har erfaring på disse områdene deler dem internt eller på tvers av virksomhetene. Det kan være ressurspersoner fra andre barnehager eller fagpersoner fra lærerutdanningene.

Dette samsvarer også med Galindo-Dominguez et al (2021) sin forskning som viser at studenter ved lærerutdanningen hadde for dårlig kompetanse i skapende aktiviteter med digitale verktøy. Han viser også til at kompetansen hos studentene økte betraktelig med undervisning og mer erfaring med skapende digitale aktiviteter.

Det kan ofte være utfordrende å gå i gang med slikt arbeid alene, og det blir derfor viktig at flere får samme erfaring og kompetanse.

En del av de skapende aktivitetene kan nok også bli sett på som mer prosjektbaserte aktiviteter som ikke er en del av den ukentlige eller daglig praksis. I figur 5.7 så ser vi at en større andel er innom de skapende aktivitetene «sjeldnare enn månadleg». Mange barnehager har kodeprosjekt eller film og animasjonsprosjekt innimellom med hjelp fra eksterne aktører eller lokale ressurspersoner. Dette kan gi dem verdifull erfaring og motivasjon for å prøve ut mer av slike aktiviteter. De er likevel avhengig av hyppigere erfaringer for å gi dem mer trygghet med verktøy og metodikk, som igjen kan bidra til at de våger å prøve dette ut oftere sammen med barna.

6.1.2 Etisk dimensjon

I presentasjon av funn fra undersøkelsen kom det fram at dette er et område hvor barnehagene har brukt tid og ressurser på å øke kompetansen, og de opplyser at de har fått opplæring i informasjonssikkerhet og personvern. Det store flertallet gir også uttrykk for at de tar godt vare på personvern, og utøver god digital dømmekraft. En får dermed et inntrykk av at kompetansen er god på disse områdene.

Jeg ser en forskjell i antallet som har fått opplæring i personvern fra Monitor 2019 (Fjørtoft et al., 2019, p. 145) fra 63,8% til 73,8 i egen undersøkelse. Forskjellen er ikke like stor på informasjonssikkerhet (fra 43,7% til 45,6%), men jeg ser en positiv trend på at flere har fått økt kompetanse og er sikrere på etisk bruk av digitale verktøy.

Det er derimot bekymringsfullt at så få har deltatt på kompetansepakkene innen personvern og digital dømmekraft. Dette er et område i utvikling, og det er viktig at alle har oppdatert kunnskap om de etiske utfordringene med digitale verktøy og bruk.

6.1.3 Holdningsdimensjon

Det har vært en stor diskusjon i media de siste årene om bruk av digitale verktøy med de minste barna. Mange kan bli engstelige for å ta det i bruk i barnehagene, men det ser ikke ut til å ha påvirket de ansatte i undersøkelsen i særlig stor grad. De aller fleste respondentene opplever at digitale verktøy er nyttige i arbeidet og mener at det bidrar til å gjøre arbeidet mer interessant. Her er det også en forskjell fra Monitor 2019. (fra 81,1% Monitor til 92,7% undersøkelsen) De fleste har også stor motivasjon for å øke kompetansen. Denne motivasjonen kan derimot også skyldes at de opplever stor usikkerhet rundt god pedagogisk bruk og ønsker derfor mer kompetanse.

Et flertall mener at digital praksis ikke går utover tradisjonelle aktiviteter. Det kan tyde på at det er optimistiske og positive ansatte som klarer å ta i bruk digitale verktøy på måter som støtter under andre aktiviteter, og at de har god variasjon i aktiviteter.

Det er likevel relativt mange som mener at digitale verktøy er fysisk passiviserende (23%), selv om over 83% mener at det ikke gjør at barna er mindre ute. Passivisering foran en skjerm handler mer om bruk enn om selve verktøyet. Med skapende og kreativt arbeid med digitale verktøy vil vi få mindre passivisering foran skjerm og en mer fysisk aktiv bruk av digitale verktøy.

Undersøkelsen viser en generelt positiv holdning til digitale verktøy, som er et godt utgangspunkt for videre arbeid. Med en bedre kompetanse innen kreativ og lekende bruk av digitale verktøy vil kanskje holdningene og erfaringene bli enda mer positive, slik at det digitale ikke blir oppfattet som en trussel mot den aktive leken eller kreativiteten, men at digitale verktøy kan bli en mer naturlig del av den kreative leken i barnehagen.

6.1.4 Teknisk dimensjon

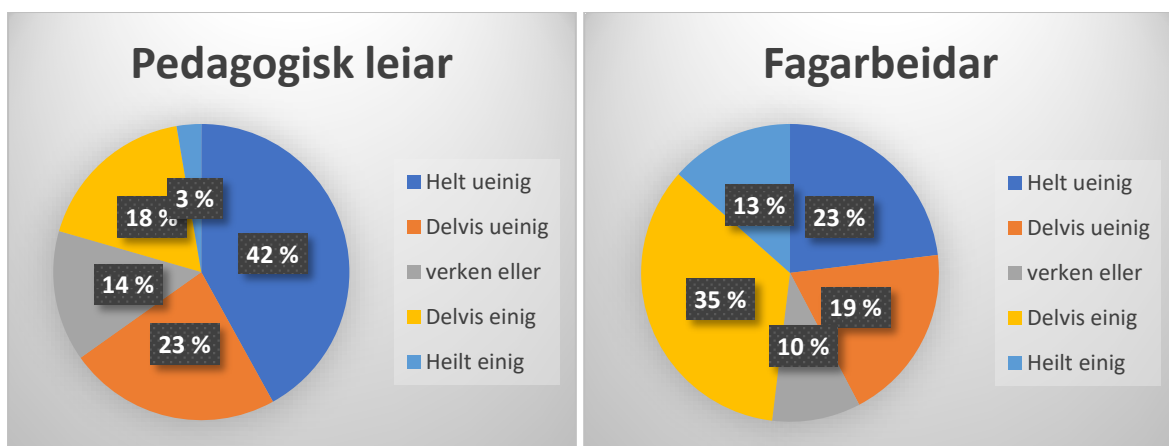
Den tekniske kompetansen til læreren er kanskje den mest opplagte delen av lærerens digitale kompetanse. McDonagh (2021) presenterer den som den tradisjonelt mest vanlig dimensjonen i de ulike modellene innenfor profesjonsfaglig digital kompetanse som ble gjennomgått i forarbeid til PEAT-modellen.

Den tekniske kompetansen som er forventet at en ansatt i barnehagen skal inneha er ikke konkretisert i Rammeplanen. Det kommer jeg tilbake til i neste kapittel. De ansatte skal derimot ha nok kompetanse til å vurdere relevans og egnethet, og kunne utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna. (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 45) For å få dette til så må de kjenne godt til de ulike tilgjengelige verktøy og ressursene, og være trygg på egen bruk.

I Rammeverk for PfdK (Utdanningsdirektoratet, 2017b) er det heller ikke et eget kompetanseområde for tekniske ferdigheter, men området fag og grunnleggende ferdigheter sier at læreren skal kunne anvende digital teknologi, læremidler og læringsressurser for å oppnå fagenes kompetansemål og sikre faglig progresjon. De skal også kunne anvende digitale læremidler og læringsressurser til å støtte utviklingen av de fem grunnleggende ferdighetene i fag og på tvers av fag.

I undersøkelsen så er det varierende hvor trygg på bruk av digitale verktøy de ulike ansatte opplever at de er. Under kapittelet om funn så jeg på resultatene samlet som viste et flertall som var helt eller delvis uenig i at de ikke var trygg på å bruke digitale verktøy. Når jeg deretter delte dette opp i ulike stillinger var det derimot store variasjoner i hvor trygg de ulike ansatte er. Det er betryggende at det er det pedagogiske personalet som har den største kompetansen og har en større sikkerhet i bruk. Samtidig så ser vi hvor viktig intern deling av kompetanse og ferdigheter mellom de ulike ansatte er, og potensialet for å kompetanseutvikling med mer deling av kunnskap på tvers.

- Jeg føler meg ikke trygg på å bruke digitale verktøy

Figur 6.4

Funnene i undersøkelsen viser også at de fleste ansatte er flinke og trygge på de grunnleggende ferdighetene som omhandler de daglige behovene og enkleste ferdighetene. De fleste har en del kontakt med ulike digitale verktøy i hverdagen og kan laste ned og installere program, redigere enkel grafikk, lage presentasjoner og søke etter informasjon. Med såpass mange digitale verktøy rundt oss er dette blitt mer dagligdagse ferdigheter som de fleste bør beherske.

Jeg ser derimot at ferdigheter knyttet til mer skapende aktiviteter som produksjon av video og videoredigering er de mer usikker på. Under halvparten sier at de mestrer dette uten hjelp. Det bygger opp under inntrykket av at de er sikre på de enkleste og vanligste oppgavene, men mer usikker på bruk av kreative og skapende aktiviteter.

At de ansatte i barnehagen fokuserer mest på konkrete og enkle ferdigheter samsvarer med undersøkelsene fra Plowman and McPake (2013) hvor de så at førskolelærerne hadde en

tendens til å fokusere mest på konkrete og åpenbare ferdigheter sammen med barna som lære å bruke mus, vente på tur og læring fra innholdet i et spill.

Mye har skjedd på den teknologiske fronten siden 2013, og blant annet nettbrett med touchskjerm har bidratt til en mer direkte bruk av digitale verktøy. Berøringskjerm er teknisk enklere for små barn å bruke enn tastatur og mus, og bidrar til at barn lettere kan bruke et bredt spekter av ferdigheter ved bruk av bærbare applikasjoner. Derfor kan flertallet av barn fra tre til fem år bruke applikasjoner uten støtte fra voksne (Marsh et al., 2015) Arnott og Yelland (2020) viser i sin forskning at barns interaksjon med ny teknologi har utviklet seg mot mye mer utforskende og kreative leksituasjoner med digitale artefakter.

Dette utfordrer barnehagelæreren og de andre ansatte i barnehagen til å ha en bredere og mer kompleks digital kompetanse. De trenger et solid grunnlag av kunnskap og erfaring for å evaluere og integrere pedagogiske applikasjoner i barnas hverdag. (Palaiologou, 2020)

6.2 Hvilken oppfatning har de ansatte om hvilke krav og forventninger til digital praksis det er i Rammeplan for barnehagen?

Et flertall av barnehageansatte i undersøkelsen opplever, som vist i kapittelet 5.2.2, at Rammeplanen er tydelig i krav og forventninger til den digitale praksisen i barnehagen. Det er likevel en stor gruppe som er usikker på føringene i Rammeplanen, og det varierer litt ut ifra stillingstype. Assistentene er de som er mest usikker på dette, mens en større del av styrere og barnehagelærere opplever Rammeplanens føringer som tydelige.

Det tyder på at det bør arbeides med å klargjøre intensjonene med den digitale praksisen i barnehagene. Flere av de ansatte utdyper denne usikkerheten med at de mangler innhold i begrepene, og forståelse for hva det faktisk betyr i barnehagearbeidet. Manglende kompetanse kan være årsak til dette.

Jeg har tidligere i oppgaven sortert og sammenfattet kommentarene fra de barnehageansatte og derifra trukket ut noen hovedlinjer. En del fremhever at Rammeplanen oppfordrer til kreativ, skapende, utforskende og lekende aktiviteter med digitale verktøy. Likevel ser vi at dette ofte ikke er den digitale praksisen i barnehagene. Her er undersøkelsens resultater på den faktiske praksisen relativt tydelig.

Strategien for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole (Kunnskapsdepartementet, 2023) forsterker Rammeplanens krav til kreativ og skapende aktiviteter i sitt første hovedmål: «Barnehagens digitale praksis bidrar til barnas lek, kreativitet og læring i tråd med Rammeplan for barnehagen»

Undersøkelsen viser et relativt stort sprik i den faktiske digitale praksis og de ansattes forståelse av Rammeplanen. De ser at det er det kreative og skapende som skal stå i fokus, men velger likevel ofte den trygge og konsumerende bruken.

En av utfordringene som blir trukket frem av flere er behovet for tydelig veiledning og konkretisering i bruken av digitale verktøy. Rammeplanen bruker generelle ord på et overordnet nivå og at den digitale praksisen skal bidra til lek, kreativitet og læring, men ikke hvordan dette skal bli gjort. Mangelen på konkrete eksempler eller retningslinjer gjør det utfordrende for personalet å se for seg hvordan digital praksis kan gjennomføres i ulike situasjoner og sammenhenger.

En del fremhever at bruk av ordet *skal* bidrar til et mer tydelig krav og tydelig forventning, samtidig gjør mangelen på presisjon og retningslinjer at det blir utfordrende å forstå hva som egentlig forventes.

Dette kan illustreres med disse kommentarene fra undersøkelsen:

«Det har vore fint om Rammeplanen kunne vore meir presis på kva som forventes av oss med tanke på kva for digital kompetanse barna skal få. Det kunne stått noko om døme på digital verktøy vi kan bruke og korleis.»

«Det er lite håndfast som kommer frem om hva som menes med digital praksis. Kunne gjerne vært mer fokus på hva man kan bruke.»

«Lite konkret. Då blir det ofte vanskelig å arbeide med for de tilsette. For mange tilsette er de digitale hjelpemidla noe de ikke er trygge på å bruke selv.»

Dette samsvarer også med forskningen til Otterborn et al (2019) hvor barnehagelærerne etterlyste klarere retningslinjer i planverket og tilstrekkelig opplæring for å tilegne seg den nødvendige digitale kompetansen.

Andre opplever det positivt at Rammeplanen ikke er for konkret, men viser en tydelig retning. De opplever det som befriende at det er stor metodisk frihet og muligheter for å utforske ulike verktøy, ressurser og metoder.

Denne kommentaren understreker det andre perspektivet.

«Gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper' Kan være utydelig, men for meg skaper det store rammer for å utføre pedagogikk gjennom teknologi. At personalet skal bidra til at barna får lage noen erfaringer med bruk av teknologi kan det være alt fra å søke noe på Google, klikke inn noen barn som levert/henta (MyKid) og lage et piano ved hjelp av en 5x bananer, ledning og datamaskin»

Det vil nok være dem som har størst kompetanse, oversikt og trygghet på digital praksis og lærerrollen som ønsker denne friheten innenfor de overordnede begrepene i Rammeplanen. De vil da ha mulighet til å teste ut mange ulike spennende verktøy, både innenfor skapende aktiviteter og annen digital praksis.

Det er større sannsynlighet for at de som er usikre på et område ønsker en tydeligere oppskrift eller klar beskjed om hva som skal brukes, enn de som har høy kompetanse på et område. Bedre innsikt og kompetanse du har på et område, jo mindre ønsker du kanskje at andre ovenfra skal instruere deg eller fortelle deg hva du skal gjøre. Har du god oversikt over et fagfelt, så er nok sannsynligheten større for at du ønsker metodefrihet for å kunne bruke mange ulike veier til målet.

Den som er usikker trenger mer støtte for å prøve nye verktøy eller metodikker. Forsling (2020, p. 41) viser også til at pedagogen i barnehagen trenger en del støtter rundt seg for å klare å arbeide med de digitale verktøyene. Hun henviser også til Selander & Svärdemo-Åberg (2009) som understreker viktigheten av et støttende stillas eller didaktisk design i digitale miljø.

Dette arbeidet må foregå i den enkelte barnehage og bidra til en bedre forståelse av Rammeplanens føringer og trygge de ansatte i sin praktiske utøvelse.

6.3 Hvordan har barnehagene arbeidet med kompetanseutvikling innen profesjonsfaglig digital kompetanse?

I rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse (Utdanningsdirektoratet, 2017b) er et av de sju kompetanseområdene endring og utvikling.

En profesjonsfaglig digitalt kompetent lærer er bevisst på at utvikling av digital kompetanse er en livslang prosess som er dynamisk, situert og fleksibel. Læreren forbedrer sin kompetanse og endrer egen praksis med utgangspunkt i forskning og utvikling. Det betyr også at læreren må kunne drive eget utviklingsarbeid og bidra til en delingskultur rundt læring i digitale omgivelser. (Utdanningsdirektoratet, 2017b)

En profesjonsfaglig digital kompetent lærer må altså kunne drive eget utviklingsarbeid og bidra til en delingskultur rundt læring i digitale omgivelser med utgangspunkt i forskning.

En styrer i barnehagen skal, ifølge Rammeplanen (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 16), sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med Barnehageloven og Rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt disse.

Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at Barnehageloven og Rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. (Utdanningsdirektoratet, 2017a, p. 16)

Det hviler derfor et stort ansvar på styrer og pedagogisk leder for å tilrettelegge for økt kompetanse, utvikling og gjennomføring av digital praksis i barnehagen.

Når det gjelder systematisk arbeid med utvikling av pedagogiske aktiviteter med digitale verktøy, så er 44,6% delvis enig eller helt enig i at barnehagen deres jobber slik. Her er det potensiale for å jobbe mer systematisk og målrettet med utvikling av pedagogiske aktiviteter. Når såpass mange mener at dette arbeidet ikke er bra nok, så kan det tyde på en utålmodighet med ledelsen eller en selverkjennelse om at barnehagen bør prioritere dette arbeidet høyere. At så mange mener at arbeidet ikke er systematisk nok kan også årsaksforklares med at de opplever dette arbeidet for tilfeldig og lite planlagt

Under de frie kommentarene om Rammeplanen så uttrykte en respondent at: «vi har fått utdelt et skriv om hvordan vi kan bruke digitale verktøy i barnehagen, men ikke arbeidet med den i fellesskap». Det kan tyde på en lite proaktiv rolle fra ledelsen ved barnehagen. Dette støttes opp av en annen kommentar om at «det har ikke, som eg veit, vært snakka om bruk av digitale verktøy hos barna». Hvis dette ikke har blitt omtalt eller diskutert i barnehagen i det

hele tatt, så er det utfordrende å få til en god digital praksis, eller konkretisere Rammeplanens forventninger.

86,7% mener derimot at kompetanse blir delt på tvers av avdelingene. Det er et veldig godt utgangspunkt for videre kompetanseutvikling. Hvis de da kan forbedre systematikken i kompetansedelingen så vil det gi et godt løft for de ansatte i barnehagene.

Otterborn et al. (2019) fant også at lærerne etterlyste mer systematisk og standardisert samarbeid og dialog mellom ledelse og ansatte for å tydeliggjøre og konkretisere den digitale praksisen i barnehagen og forståelse av det nasjonale planverket.

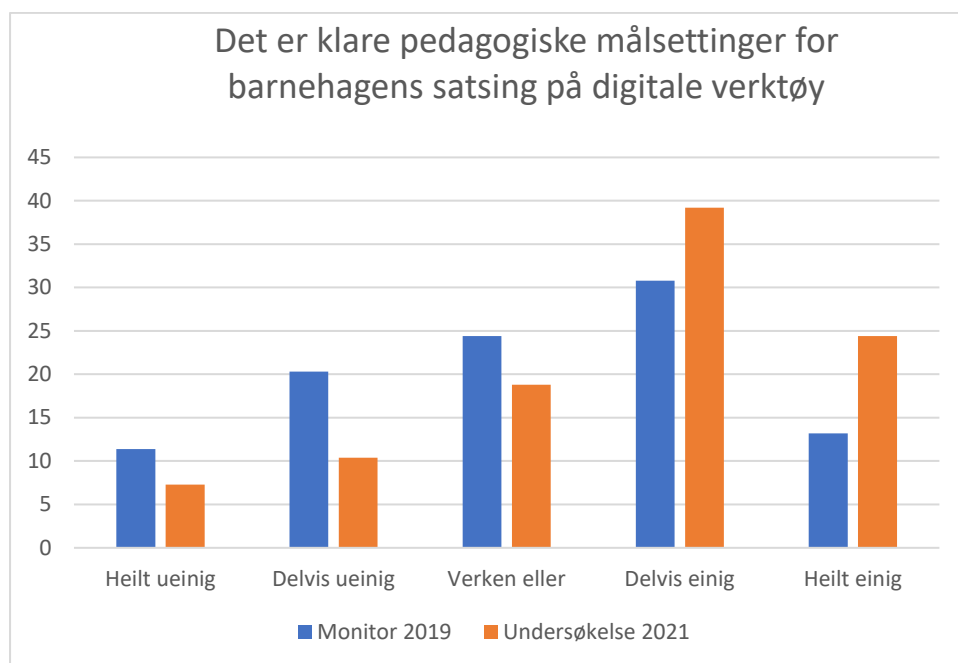
En viktig kilde til økt digital kompetanse oppgis for ca. halvparten (46,9%) til å være selvstudium. Mange tester ut på egenhånd og bruker tid på å få bedre kjennskap til verktøyene og pedagogisk bruk. En tredel av de ansatte oppgir også kollegaveiledning som viktig arena for kompetanseutvikling. Det styrker viktigheten av å forbedre systematikken innen kompetansedeling internt i kollegiet. De fleste barnehager har ildsjeler som utforsker, men det er viktig å få delt denne kompetansen internt og systematisere slik at kompetanse blir implementert i hele kollegiet.

Det kanskje mest uventede resultatet i undersøkelsen var at såpass mange mente at selvstudium ikke var relevant. Det er et større antall assistenter som mener dette (23%), og et mindre antall pedagogiske ledere (8,85%). Det kan skyldes at de ikke har avsatt tid og ikke ønsker å bruke egentid hjemme til dette, eller at de tenker at dette er ledelsen eller kollektivet sitt ansvar å informere om eller initiere. Kun 8,3% av respondentene mener at de får avsatt tid til å prøve ut nye verktøy. For spesielt pedagogiske ledere burde dette vært en del høyere ifølge tariff-festede avtaler, slik at de kan planlegge og være i forkant med pedagogisk utvikling. Barnehagelærere og pedagogiske ledere har tariff-festet 4 timer til forberedelse og planlegging. (SFS, 2016). Dette viser seg derimot ikke alltid å stemme med praksis. I en undersøkelse fra Utdanningsforbundet utført i år (Wedde, 2023) kommer det fram at de færreste barnehagelærerne (13%) som en hovedregel alltid får tatt ut timene. Hver fjerde barnehagelærer får sjelden eller aldri tatt ut planleggingstiden. Redusert bemanning på grunn av sykdom eller annet fravær er den viktigste årsaken til at de ikke får tatt ut tiden. Denne tiden er viktig for egen kompetanseutvikling og for kompetansedeling internt i kollegiet. Her ligger det et stort potensial for økt kompetanse med blant annet digitale verktøy.

6.3.1 Det strategiske arbeidet

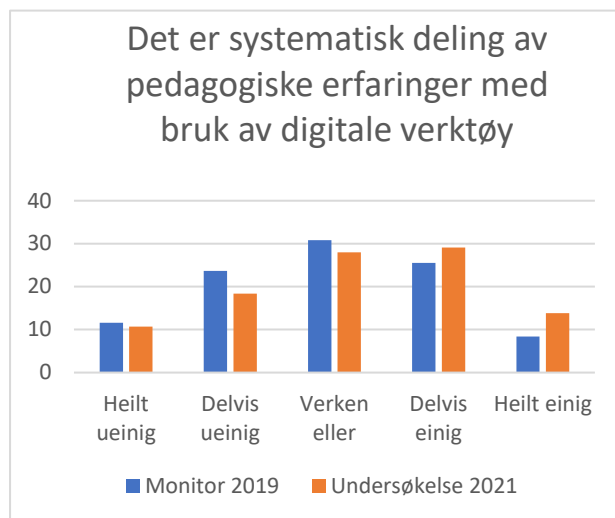
Det strategiske arbeidet med utvikling av den profesjonsfaglige digitale kompetanse innenfor det pedagogiske arbeidet er sentralt i et kollegium. Alle ansatte bør ha kjennskap til mål og krav i det pedagogiske arbeidet. Strategiene bør utvikles av styrer og det pedagogiske personalet i samarbeid med resten av de ansatte.

I sammenligninger med Monitorundersøkelsen 2019 (Fjørtoft et al., 2019), så ser jeg en klar positiv utvikling rundt de pedagogiske målsettingene for det digitale arbeidet. Dette kan skyldes mer bevissthet rundt det allerede eksisterende lokale planverket eller at barnehagene har arbeidet mer strategisk med dette arbeidet de siste årene. Her må det også tas forbehold om at det er forskjellig utvalg som har deltatt på undersøkelsene.

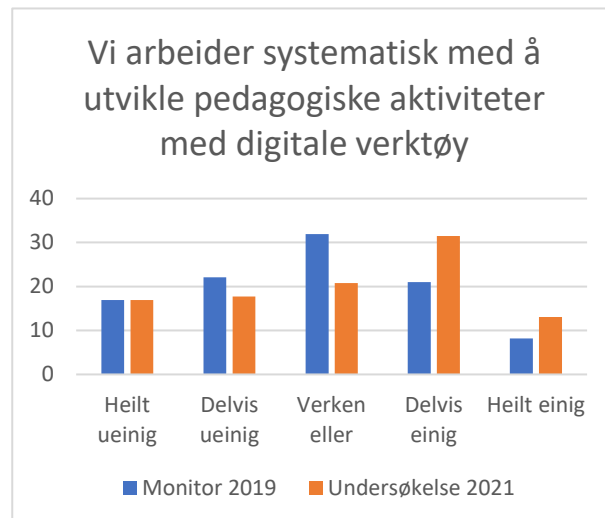

Figur 6.5

Dette blir styrket av at det er en klar positiv utvikling på de andre områdene knyttet til systematisk deling av erfaringer og utvikling av pedagogiske aktiviteter i barnehagene.

Figur 6.6

Figur 6.7

I disse funnene er det en helt tydelig trend mot et mer systematisk arbeid med utvikling av digitale kompetanse i kollegiene. De ansatte ser ut til å ha en klarere forståelse av de pedagogiske målsettingene, deler mer systematisk internt og arbeider mer systematisk med utvikling. Dette kan bidra til en bedre profesjonsfaglig digital kompetanse i kollegiene.

Imidlertid er det bekymringsfullt at for mange barnehageansatte rapporterer at de ikke har arbeidet med kompetansepakkene. Kompetansepakkene er utviklet for å styrke personalets digitale kompetanse og gi veiledning for hvordan digitale verktøy kan integreres i undervisningen på en meningsfull måte. Manglende bruk av kompetansepakkene kan begrense mulighetene for å utnytte digitale verktøy til sitt fulle potensial i barnehagens pedagogiske praksis. For å adressere dette bør barnehagene tilrettelegge for systematisk opplæring og veiledning basert på kompetansepakkene.

7. Konklusjon

I dette kapittelet vil jeg oppsummere funn og diskusjon i oppgaven for å se om undersøkelsen kan svare på problemstillingen. I denne oppgaven er det undersøkt den digitale praksisen og profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehager og hvordan den samsvarer med Rammeplan for barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2017a). Samtidig er det undersøkt hvordan barnehagene arbeider med å videreutvikle den profesjonsfaglige digitale kompetansen for de ansatte.

7.1 Hva kjennetegner digital praksis og profesjonsfaglige digital kompetanse i barnehagene?

For å få en tydeligere forståelse av kompetansen til de ansatte, har jeg tatt utgangspunkt i PEAT-modellen, men utvidet den for å visualisere at de fire områdene i modellen står i en kontekst og utvikles i samspill med kompetanseutvikling og intern kunnskapsdeling. Denne utvidede PEAT-K- modellen hjelper med å identifisere hovedområdene som den profesjonsfaglige digitale kompetansen omfatter og at disse konstant er i bevegelse i samsvar med kompetanseutvikling og intern kunnskapsdeling i barnehagen.

Funnene i undersøkelsen indikerer at de ansatte i barnehagene har aktivt arbeidet med å utvikle sin digitale kompetanse de siste årene. Det er en økende bevissthet om de pedagogiske mulighetene som digital praksis gir. Samtidig har jeg observert en tendens til økt bruk av passive og konsumerende digitale aktiviteter, som antyder behovet for en mer balansert tilnærming.

Barnehagene har arbeidet godt med å øke kompetansen innen etiske områder ved bruk av digitale verktøy, spesielt gjelder dette personvern og informasjonssikkerhet. Det viser at det er en erkjennelse av viktigheten av etisk bevissthet i digital praksis. De uttrykker en større sikkerhet på disse områdene.

Holdningsmessig viser flertallet av de ansatte en generelt positiv holdning til digitale verktøy, og de fleste ser på dem som motiverende og nyttige i barnehagens praksis både sammen med barna og for egen motivasjon.

Når det gjelder teknisk kompetanse, er det store variasjoner blant de ansatte, men det ser ut til å være et behov for en bredere og mer kompleks digital kompetanse for å kunne evaluere og integrere de digitale verktøyene på en pedagogisk meningsfull måte i de ulike aktivitetene i barnehagen.

7.2 Hvilken oppfatning har de ansatte om krav og forventninger til digital praksis i Rammeplan for barnehagen?

Barnehagene har arbeidet med å forstå føringene i Rammeplanen, men det er en relativt stor usikkerhet rundt begreper og et behov for mer veiledning for å kunne utøve god digital praksis på en målrettet måte. Det er et inntrykk fra funnene at de ønsker en tydeligere og mer konkret beskrivelse av den digitale praksisen som Rammeplanen legger opp til. De har en relativt tydelig oppfatning av at Rammeplanen legger opp til en kreativ og skapende digital praksis, men har utfordringer med å gjennomføre dette selv.

7.3 Hvordan har barnehagene arbeidet med kompetanseutvikling i profesjonsfaglig digital kompetanse?

Det er en positiv utvikling av strategiske målsettinger og systematikk i kompetanseutviklingen i barnehagene. Det er en klar trend mot et mer systematisk arbeid med utvikling av digitale kompetanse. De ansatte ser ut til å ha en bedre forståelse av de pedagogiske målsettingene enn tidligere.

Kompetanseutviklingen i barnehagene er avhengig av selvstudium, kollegaveiledning og intern kunnskapsdeling for å spre god kunnskap og god praksis i profesjonsfelleskapet. Det er potensiale for å forbedre systematikken i kompetansedelingen. En mer strategisk tilnærming til kompetanseutvikling, bedre planlagt tid for utprøving av nye verktøy og etablering av en bedre delingskultur kan bidra til å styrke den profesjonsfaglige digitale kompetansen blant de ansatte.

Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i skole og barnehage

(Kunnskapsdepartementet, 2023, p. 18) påpeker at barnehagestyrerne oppgir at de ansatte har mangelfull kompetanse i å bruke digitale løsninger i det kreative og skapende arbeidet, og at det i dag er en lite utviklet kultur for å dele digitale leke og læringsaktiviteter mellom barnehagelærere og barnehager. De baserer dette på undersøkelsene Spørsmål til barnehage-Norge 2020 (Naper et al., 2021) og Monitor 2019. (Fjørtoft et al., 2019). Dette samsvarer også med funnene i undersøkelsen gjort i denne studien.

7.4 Oppsummering

På tross at positive holdninger og en forståelse av Rammeplan for barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2017a) sine forventninger til praktisk bruk, så er det fortsatt store utfordringer med å integrere verktøy på en måte som støtter kreativitet og skapende aktiviteter. Det er nok et av de klareste funnene fra undersøkelsen, selv om det ikke er spesielt overraskende siden tidligere forskning har vist noen av de samme tendensene.

(Fjørtoft et al., 2019; Galindo-Domínguez & Bezanilla, 2021; Jacobsen et al., 2016)

Det er en relativt stor del av de ansatte i barnehagene som er usikker på kreativ og skapende bruk av digitale verktøy. De velger derfor mer tradisjonelle og konsumerende aktiviteter med barna. Det kan skyldes blant annet manglende kompetanse, erfaring eller kollegastøtte. Dette kan igjen medføre at de ansatte opplever at de har for lite kompetanse til å gjennomføre krav og forventninger i Rammeplanen om å legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer. Samlet sett er det et ønske fra de ansatte om å oppfylle forventningene i Rammeplanen når det gjelder digital kompetanse, men det er også rom for forbedring i måten barnehagene arbeider med dette. Bedre systematikk i kompetanseutvikling, styrket teknisk og pedagogisk kompetanse, samt tydeligere retningslinjer og veiledning kan bidra til å oppfylle krav og forventning i Rammeplanen på en mer målrettet måte.

8. Avsluttende refleksjoner og veien videre

Målet med denne oppgaven var å få en bedre oversikt over den profesjonsfaglige digitale kompetansen og digital praksis i barnehagen, de ansattes forståelse av digital praksis i Rammeplanen og hvordan barnehagene arbeider med kompetanseutvikling på området.

Jeg har fått oversikt over noen hovedfaktorer som påvirker de ansattes profesjonsfaglige digitale kompetanse og trender innen den digitale praksisen i barnehagene. Jeg har også fått en bedre forståelse for kompetanseutviklingen i barnehagene, og hvilke områder som bør arbeides mest med framover.

Denne undersøkelsen ble gjennomført 21. februar 2021. Det har gått en stund siden det, og mye arbeid har vært gjennomført i barnehagene siden den gang. Flere av de positive trendene innen systematikk og strategier i barnehagene har forhåpentligvis fortsatt. Det hadde vært veldig interessant å gjennomføre lignende undersøkelser om noen år for å se utviklingen videre.

Den nasjonale strategien for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole (Kunnskapsdepartementet, 2023) som jeg har henvist til flere ganger i oppgaven kom våren 2023, og dermed to år etter min undersøkelse. Den peker på noen av de samme utfordringene som denne oppgaven, men strategien peker mest av alt fremover.

Strategien har flere tiltak. Her er noen av dem.

- videreutvikle støttmateriell for god digital praksis i barnehagen, i samarbeid med relevante aktører, som grunnlag for helhetlige planer i barnehagen.
- Styrke kunnskapsgrunnlaget og formidlingsaktiviteter om god, forsvarlig og hensiktsmessig bruk av digitale løsninger og medier i barnehagen.
- Vurdere å etablere en tjenestekatalog som gir oversikt over digitale løsninger for barnehagen.
- Sørge for et godt etter og videreutdanningstilbud for ansatte i barnehage sektoren, som støtter barnehageeieres ansvar for å styrke den profesjonsfaglige digitale kompetansen i barnehagen.
- Styrke kunnskapsgrunnlaget og forskningsformidlingen om den profesjonsfaglige digitale kompetansen i barnehagen.,

Dette er alle viktige tiltak som vil bidra til å oppfylle noen av behovene som er kommet fram i denne oppgaven. Et tydelig støttmateriell som konkretiserer hva som ligger i

Rammeplanen og som gir de ansatte den didaktiske digitale støtten de trenger for å bli sikrere i sin egen profesjonsfaglige digitale kompetanse.

Ansatte som er usikre på den digitale praksisen trenger et styrket kunnskapsgrunnlag for å kunne ta pedagogiske avgjørelser. Dette er spesielt viktig i henhold til den viktige samfunnsdebatten angående bruk av skjermtid for småbarn. De ansatte står i et krysspress mellom foreldre, media, kommuneledelse og lokal styrer i barnehagen, og skal ta kunnskapsbaserte valg i den daglige praksisen. Da er det et nasjonalt og regionalt ansvar å bidra til at de ansatte får mulighet til å tilegne denne kunnskapen.

Jeg ser derfor med optimisme på at strategien påpeker behovet for et styrket kunnskapsgrunnlag, utvikling av støttemateriell og en mulig tjenestekatalog over aktuelle digitale løsninger i barnehagen.

Det foregår for tiden et revisjonsarbeid med Rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse (Utdanningsdirektoratet, 2017b). Det er et ønske og et håp at den nå blir mer konkret og at den også har en tydelig beskrivelse av forventninger til barnehagelæreren. Ordlyden i det eksisterende rammeverket er kun rettet inn på skole, og det kan være utfordrende for barnehagelæreren å se relevans til egen arbeidshverdag.

Dette gjelder også barnehagelærerutdanningen. Undheim og Ploog (2023) sitt ferske analysearbeid av emneplaner i barnehagelærerutdanningene påpeker også at digital kompetanse er nevnt mange plasser i fine ordelag på de øverste nivåene, men lite konkretisert i emneplaner og ned på tydelige læringsutbyttebeskrivelser. Dette bør bli mer konkretisert for å gjøre kravene tydeligere og bidra til en bedre forståelse av hva som forventes av profesjonsfaglige digitale kompetansen i barnehagen.

Et viktig moment i strategien nevnt ovenfor og i denne oppgaven er kompetanseutvikling. Strategien peker på behovet for nasjonale ordninger for kompetanseutvikling og nevner spesielt tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling. Denne ordningen er også utgangspunktet for undersøkelsen gjort i denne oppgaven. REKOMP- ordningen kan bli viktig for å få til en felles kompetanseutvikling innenfor profesjonsfaglig digital kompetanse framover. Her er det også skjedd mye bra arbeid etter at undersøkelsen ble gjennomført, og mye positivt har nok skjedd her. Felles kompetanseutvikling med hele profesjonsfellesskapet er viktig for å trygge alle ansatte og gi dem kunnskap og praktisk erfaring med skapende og kreativ bruk av digitale ressurser.

For meg har det vært viktig at alle ansatte har vært med på denne undersøkelsen og ikke bare det pedagogiske personalet. Alle ansatte er en del av barnets hverdag, og må bli tryggere på den digitale praksisen. I mange små barnehager kan det pedagogiske personalet fort oppleve å stå veldig alene. Derfor er det viktig at alle ansatte deltar på felles kompetanseutvikling og kunnskapsdeling internt.

Jeg har bevisst utelatt en viktig faktor for den digitale praksisen i denne oppgaven, utstyr. Jeg har valgt å fokusere på praksis og kompetanseutvikling, men det er klart at utstyr er en viktig rammefaktor når det gjelder praktisk øving og muligheter i den enkelte barnehage.

Undersøkelsen som er grunnlag for oppgaven har fått inn god informasjon om utstyr, både når det gjelder eksisterende utstyrssituasjon i den enkelte barnehage og hvilket utstyr de ulike barnehagene ønsker seg. Samtidig er det et overordnet inntrykk at de fleste barnehager har nok grunnleggende utstyr til å gjennomføre en god digital praksis, mens en del skulle ønske seg mer utstyr som bidrar til mer utforskende aktiviteter som for eksempel roboter, mikroskop og kamera av ulike slag. Inntrykket er at de barnehagene som har ildsjeler eller ledelse som ønsker å utforske mer kreative områder innen digital praksis prioriterer innkjøp av slikt utstyr for utprøving. Det er et hovedinntrykk at digitalt utstyr ikke er en særlig begrensende faktor innenfor den digitale praksisen, men at det er tid til utprøving, bedre kompetanse på bruk, og trygghet til å arbeide mer kreativt og skapende som er den største begrensende faktoren.

Undersøkelsen viser at det er en stor vilje til å tilegne seg mer kompetanse innen digital praksis i barnehagene og det er en alt overveiende positiv holdning blant de ansatte til å få dette til. Det gjør at jeg er optimistisk på fremtiden og ser fram til å arbeide videre med kompetanseutvikling i barnehagene etter fullført master.

9.Referanser

- Alvestad, M., & Jernes, M. (2014). Preschool teachers on implementation of digital technology in Norwegian kindergartens. *Forum on Public Policy: A Journal of the Oxford Round Table*, 9(1), 124-146.
- Arnott, L., & Yelland, N. J. (2020). Multimodal lifeworlds: Pedagogies for play inquiries and explorations. *Journal of Early Childhood Education Research*, 9(1), 124-146.
- Askland, L. (1989). *Kvardagsteknologi og edb i barnehagen*. Universitetsforlaget.
- Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64).
- Benali, M., & Mak, J. (2022). A Comparative Analysis of International Frameworks for Teachers' Digital Competences. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 18(3), 122-138.
- Bølgan, N. (2006). *Temahefte om " IKT i barnehagen"*. Kunnskapsdepartementet.
- Bølgan, N. (2018). Digital praksis i barnehagen [Digital Practices in Kindergarten]. *Bergen: Fagbokforlaget*.
- Casillas Martín, S., Cabezas Gonzalez, M., & Garcia Penalvo, F. J. (2020). Digital competence of early childhood education teachers: attitude, knowledge and use of ICT. *European Journal of Teacher Education*, 43(2), 210-223.
- Cekić-Jovanović, O. (2020). FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' ATTITUDES ABOUT 21ST-CENTURY DIGITAL SKILLS. *Educația Plus*, 27(2), 276-303.
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forl.
- Dalland, O. (2017). Metode og oppgaveskriving: Gyldendal Norsk Forlag AS. *Utgave. Oslo*.
- Dardanou, M., Mossin, M. S., & Simensen, E. D. (2021). *Barnehagens digitale arenaer*. Universitetsforlaget.
- EU_science_Hub. (2019). The Digital Competence Framwork 2.0. In.
- Fagerholt, R. A., Myhr, A., Stene, M., Haugset, A. S., Sivertsen, H., Carlsson, E., & Nilsen, B. T. (2019). Spørsmål til Barnehage-Norge 2018: Analyse og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til barnehagesektoren. *Trøndelag forskning og utvikling*.
- Familiedepartementet, B.-o. (1995). Rammeplan for barnehager. In: Q-0903 B].[Ministry of Children and Family Affairs: Framework plan for day ...
- Fjørtoft, S. O., Thun, S., & Buvik, M. P. (2019). Monitor 2019-En deskriptiv kartlegging av digital tilstand i norske skoler og barnehager.
- Forsbakk, B., Nilsen, N. O., & Lekang, T. (2023). *Kompetanse for profesjonalitet og skoleutvikling*. Universitetsforlaget.
- Forsling, K. (2011). Digital kompetens i förskolan. *KAPET. Karlstads universitets Pedagogiska Tidskrift*, 1(1), 76-95.
- Forsling, K. (2020). Design för lärande med digitala verktyg i förskolan. *Kapet (elektronisk)*, 16(1), 26-45.
- Galindo-Domínguez, H., & Bezanilla, M. J. (2021). Digital competence in the training of pre-service teachers: Perceptions of students in the degrees of early childhood education and primary education. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 37, 262 - 278.
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (Vol. 1). Fagbokforlaget Bergen.
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg. ed.). Fagbokforl.
- Guthu, L., & Lønvik, K. (2011). Fremdeles mange som står igjen: digital kompetanse i befolkningen. Hentet fra https://www.kompetansenorge.no/contentassets/a92ebf79ebaa4232894e5cba61f06da9/fremdeles_mange_som_star_igjen_webversjon_sikret.pdf.
- Hille, K. (2020). *Hva skjedde den dagen jeg sa ja? En studie om bruk av pedagogisk dokumentasjon som utgangspunkt for kvalitetsutvikling i barnehagebasert kompetanseutvikling* UiT Norges arktiske universitet].

- Jacobsen, D. (2005). Hvordan gjennomføre undersøkelser?: innføring i samfunnsvitenskapelig metode (Vol. 3): Høyskoleforlaget Kristiansand. In: Norway.
- Jacobsen, D. I. (2022). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (4. utgave. ed.). Cappelen Damm akademisk.
- Jacobsen, H., Kofoed, T., & Loi, M. (2016). Barnehagemonitor 2015. *Den digitale tilstanden i barnehagen*, 1-104.
- Jernes, M., Alvestad, M., & Sinnerud, M. (2010). "Er det bra, eller?" Pedagogiske spenningsfelt i møte med digitale verktøy i norske barnehager. *Nordisk barnehageforskning*, 3(3).
- Kunnskapsdepartementet. (2006). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Kunnskapsdepartementet Akademika distributør.
- Kunnskapsdepartementet. (2008). St. meld. Nr. 41 (2008–2009) Kvalitet i barnehagen.
- Kunnskapsdepartementet. (2012). Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanningen. In: Kunnskapsdepartementet. (2013). *Kompetanse for fremtidens barnehage. Strategi for kompetanse og rekruttering 2014–2020*. In: Kunnskapsdepartementet Oslo.
- Kunnskapsdepartementet. (2019). *NOU 2019:2 Fremtidige kompetansebehov II*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-2/id2627309/>
- Retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnpoplæring, (2021). <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2021-01-26-230>
- Kunnskapsdepartementet. (2022). *Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2023–2025*. Oslo Retrieved from <https://www.regjeringen.no/contentassets/60cb8cea7014464a9cbd22bbb2e3664e/no/pdfs/kompetansestrategi-barnehage.pdf>
- Kunnskapsdepartementet. (2023). *Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-digital-kompetanse-og-infrastruktur-i-barnehage-og-skole/id2972254/>
- Lund, T., Kleven, T. A., Kvernbekk, T., & Christophersen, K. A. (2002). Innføring i forskningsmetodologi. In: Oslo: Unipub.
- Marsh, J., Plowman, L., Yamada-Rice, D., Bishop, J., Lahmar, J., Scott, F., Davenport, A., Davis, S., French, K., & Piras, M. (2015). Exploring Play and Creativity in Pre-schooler's use of apps: Final Project Report.
- McDonagh, A., Camilleri, P., Engen, B., & McGarr, O. (2021). Introducing the PEAT model to frame professional digital competence in teacher education. *Nordic Journal of Comparative and International Education*, 5(4), 5-17. <https://doi.org/10.7577/njcie.4226>
- McGarr, O., & McDonagh, A. (2019). Digital competence in teacher education.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. J. T. c. r. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *108*(6), 1017.
- Munthe, E., Erstad, O., Njå, M., Forsström, S., Gilje, Ø., Amdam, S., Moltudal, S., & Hagen, S. (2022). Digitalisering i grunnpoplæring; kunnskap, trender og framtidig kunnskapsbehov. *Kunnskapscenter for utdanning: Universitetet i Stavanger*.
- Naper, L. R., Myhr, A., & Haugset, A. S. (2022). Spørsmål til Barnehage-Norge 2021.
- Naper, L. R., Myhr, A., Janninger, L., & Løe, I. (2021). Spørsmål til Barnehage-Norge 2020.
- Nardi, P. M. (2018). *Doing Survey Research: A Guide to Quantitative Methods* (4 ed.). Milton: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315172231>
- Oslomet. *About the DICTE project*. Oslomet. <https://dicte.oslomet.no/about-the-dicte-project/>
- Otterborn, A., Schönborn, K., & Hultén, M. (2019). Surveying preschool teachers' use of digital tablets: general and technology education related findings. *International journal of technology and design education*, 29(4), 717-737.
- Palaiologou, I. (2020). Teachers' dispositions towards the role of digital devices in play-based pedagogy in early childhood education. In *Digital Play and Technologies in the Early Years* (pp. 83-99). Routledge.
- Plowman, L., & McPake, J. (2013). Seven myths about young children and technology. *Childhood Education*, 89(1), 27-33.

- Selander, S., & Svärde-Åberg, E. (2009). *Didaktisk design i digital miljö: Nya möjligheter för lärande*. Liber.
- Senge, P. M. (1991). *Den femte disiplin: kunsten å utvikle den lærende organisasjon*. Hjemmets bokforlag.
- SFS, S. F. S. V. (2016). 2201. *Norway (Special agreement between employer (KS) and employee (trade unions))*.
- Solbakken, S. S. (2019). *Statistikk for nybegynnere*. Fagbokforl.
- Starkey, L. (2020). A review of research exploring teacher preparation for the digital age. *Cambridge Journal of Education*, 50(1), 37-56.
- Statsforvaltaren, M. o. R. (2021). *Tilskotsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring i Møre og Romsdal*. Retrieved from <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-more-og-romsdal/dokument-fmmr/barnehage-og-opplaring/tilskotsordning-for-lokal-kompetanseutvikling-i-barnehage-og-grunnopplaring-i-more-og-romsdal.pdf>
- Tondeur, J., Van Braak, J., Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. (2017). Understanding the relationship between teachers' pedagogical beliefs and technology use in education: a systematic review of qualitative evidence. *Educational technology research and development*, 65, 555-575.
- Undheim, M., & Ploog, M. (2023). Digital competence and digital technology: a curriculum analysis of Norwegian early childhood teacher education. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-16.
- Utdannings- og, f. (2003). *Rammeplan for førskolelærerutdanningen*. Utdannings- og forskningsdepartementet.
- Utdanningsdirektoratet. (2017a). *Rammeplan for barnehagen*. In: Utdanningsdirektoratet Oslo.
- Utdanningsdirektoratet. (2017b, 2018). *Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige kompetanse*. Utdanningsdirektoratet. <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/profesjonsfaglig-digital-kompetanse/rammeverk-larerens-profesjonsfaglige-digitale-komp/>
- Utdanningsdirektoratet. (2022). *Statistikk antall årsverk i barnehagene - Stilling*. <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/antall-arsverk-bhg-stilling/>
- Wadel, C. (2008). *En lærende organisasjon : et mellommenneskelig perspektiv*. Høyskoleforlaget.
- Wedde, E. (2023). Når plantid bare er en plan– rapport fra medlemsundersøkelse om arbeidstid i barnehage. In I. Utmo (Ed.), *Rapport 3/2023*. Utdanningsforbundet: Utdanningsforbundet, seksjon for samfunn og analyse.

10. Vedlegg

Vedlegg 1 NSD-søknad

Meldeskjema

Referansenummer

107557

Hvilke personopplysninger skal du behandle?

Bakgrunnsopplysninger, som i kombinasjon vil kunne identifisere en person

Beskriv bakgrunnsopplysningene

Vi vil blant annet spørre om stilling, navn på arbeidssted og kjønn. Sammenstilling av disse opplysningene kan på mindre arbeidsplasser bidra til gjenkjenning.

Prosjektinformasjon

Tittel

Forberedende undersøkelse REKOMP nordre Sunnmøre

Sammendrag

Vi planlegger kompetanseheving i digital kompetanse for barnehagene på nordre Sunnmøre. I forkant ønsker vi en spørreundersøkelse for å undersøke status og kompetansebehov. Kompetansehevingen vil være i regi av REKOMP (Regional ordning for kompetanseheving i barnehagene) med offentlige midler.

Dersom personopplysningene skal behandles til flere formål, beskriv hvilke

Opplysningene skal brukes i etterkant til forskning og det vurderes å bruke det som grunnlag for masteroppgave. Dataene vil i forkant av dette helt anonymiseres.

Begrunn behovet for å behandle personopplysningene

Vi ønsker informasjon om stilling, ansvarsområde og kompetansebehov for å kunne gi en mer målrettet kompetanseheving i etterkant.

Ekstern finansiering

Offentlige myndigheter

Type prosjekt

Forsknings-/dr.gradsprosjekt

Behandlingsansvar

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen i Volda / Avdeling for mediefag

Prosjektansvarlig

Jarle Hauge Steffenssen, steffenja@hivolda.no, tlf: 47031224

Er behandlingsansvaret delt med flere institusjoner?

Nei

Utvalg 1

Beskriv utvalget

(Tatt bort for å anonymisere ved innlevering av masteroppgaven).

Beskriv hvordan du finner frem til eller kontakter utvalget

I forkant av kompetanseheving for alle barnehageansatte på nordre Sunnmøre ønsker Sunnmøre Regionråd at alle ansatte skal svare på en undersøkelse for å kartlegge kompetansebehov.

Aldersgruppe

18 - 67

Hvilke personopplysninger vil bli behandlet om utvalg 1?

Bakgrunnsopplysninger, som i kombinasjon vil kunne identifisere en person

Hvordan innhentes opplysningene om utvalg 1?**Elektronisk spørreskjema****Vedlegg**

[PfdK BHG Nordre Sunnmøre – Vis - Nettskjema.pdf](#)

Lovlig grunnlag for å behandle alminnelige personopplysninger

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Informasjon til utvalg 1**Mottar utvalget informasjon om behandlingen av personopplysningene?**

Ja

Hvordan mottar utvalget informasjon om behandlingen?

Skriftlig (papir eller elektronisk)

Informasjonsskriv

[informasjonsskriv kartlegging.pdf](#)

Tredjepersoner

Innhenter prosjektet informasjon om tredjepersoner?

Nei

Dokumentasjon

Hvordan dokumenteres samtykkene?

Elektronisk (e-post, e-skjema, digital signatur)

Hvordan kan samtykket trekkes tilbake?

Spørreundersøkelsen er produsert i Nettskjema og vil bli sendt ut på spesifikke eposter. Resten av behandlingen vil være aidentifisert. Vi har kun oversikt over Id-nr opprettet av Nettskjema. Samtykket kan trekkes tilbake ved å gi melding til prosjektansvarlig.

Hvordan kan de registrerte få innsyn, rettet eller slettet personopplysninger om seg selv?

Innsamlingen blir gjort helt anonymt. Vi har kun opplysninger om stilling, kjønn og navn på barnehage som kan knyttes til person. Ved ønske om innsyn, retting eller sletting av innsamlet data må data fra hele den aktuelle barnehagen endres eller slettes. Ta kontakt ved prosjektansvarlig ved høgskulen i Volda for innsyn, endring eller sletting av data.

Totalt antall registrerte i prosjektet

100-999

Tillatelser

Vil noen av de følgende godkjenninger eller tillatelser innhentes?

Ikke utfyllt

Sikkerhetstiltak

Vil personopplysningene lagres atskilt fra øvrige data?

Nei

Begrunn hvorfor personopplysningene ikke skal lagres separat

Bruker Nettskjema uten direkte personopplysninger, men kan identifiseres gjennom sammenstilling av variabler.

Hvilke tekniske og fysiske tiltak sikrer personopplysningene?

Fortløpende anonymisering

Hvor blir personopplysningene behandlet?

Maskinvare

Hvem har tilgang til personopplysningene?

Prosjektansvarlig

Interne medarbeidere

Overføres personopplysninger til et tredjeland?

Nei

Avslutning**Prosjektperiode**

01.01.2021 - 01.01.2024

Hva skjer med dataene ved prosjektslutt?

Data anonymiseres (sletter/omskriver personopplysningene)

Hvilke anonymiseringstiltak vil bli foretatt?

Annet

Kobling av innsamlingsdata og epost er utilgjengelig for prosjektansvarlig og andre behandlere. Andre sårbare opplysninger som arbeidssted og stilling vil bli anonymisert og omskrevet.

Vil enkeltpersoner kunne gjenkjennes i publikasjon?

Nei

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

107557

Tittel

Forberedende undersøkelse REKOMP nordre Sunnmøre

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen i Volda / Avdeling for mediefag

Prosjektansvarlig

Jarle Hauge Steffensen

Prosjektperiode

01.01.2021 - 01.01.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Vurderingstype Standard

Dato

01.12.2020

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.01.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 01.12.20, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

DEL PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG

Det er obligatorisk for studenter å dele meldeskjemaet med prosjektansvarlig (veileder). Det gjøres ved å trykke på "Del prosjekt" i meldeskjemaet.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.01.24.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

INFORMASJONSSKRIV

Det er fint om du omformulerer «ingen personopplysninger vil bli lagret» til «ingen direkte personopplysninger vil bli lagret» ettersom deltakerne kan indirekte identifiseres.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen - formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

UiOs Nettskjema er databehandler i prosjektet. NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge underveis (hvert annet år) og ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet/pågår i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Lykke til med prosjektet!

Vil du delta i forskningsprosjektet PfdK i barnehagen nordre Sunnmøre?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å kartlegge digital kompetanse i barnehagene. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I forkant av et kompetanseutviklingsløp ønsker vi å kartlegge digital kompetanse i barnehagene på nordre Sunnmøre.

Vi ønsker å få en oversikt over status på digitalt arbeid i barnehagene, kompetansebehov og utviklingsmuligheter.

De innsamlede dataene vil bli brukt til å danne et godt grunnlag for kompetanseheving i etterkant som en del av REKOMP (Regional ordning for kompetanseheving i barnehagene)

Dataene kan også brukes til generell forskning på digital kompetanse i barnehagene.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskulen i Volda er ansvarlig for prosjektet i samarbeid med Sunnmøre Regionråd.

Prosjektleder ved Høgskulen i Volda er høgskulelektor Jarle Hauge Steffenssen

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Alle ansatte ved barnehagene i XXXXX (tatt ut for anonymisering) kommune blir invitert til å delta.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du fyller ut et spørreskjema. Det vil ta deg ca. 15-20 minutter. Spørreskjemaet inneholder spørsmål om stilling og ansvarsforhold i barnehagen, din kompetanse og kompetansebehov, og barnehagens arbeid med digitale verktøy. Dine svar fra spørreskjemaet blir registrert elektronisk.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Ingen personopplysninger om deg vil bli lagret, og kobling til epost er helt anonymisert.

Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Prosjektet vil bruke Nettskjema sin løsning som ikke registrerer IP-adresser, men at deltakerne kan indirekte identifiseres ved sammenstilling av ulike variabler.
- Det er kun prosjektansvarlig og seksjon for digital kompetanse i læring ved Høgskulen i Volda som vil ha tilgang til innsamlede data.
- Det vil ikke bli lagret navn eller andre personopplysninger i dataene. Ingen ved behandlingsinstitusjon vil ha tilgang til å koble epost mot besvarelsene.
- Ved eventuell publisering i etterkant vil all data bli presentert anonymt.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes i januar 2024.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskulen i Volda har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskulen i Volda ved høgskulelektor Jarle Hauge Steffenssen
- Vårt personvernombud: Cecilie Røeggen ved Høgskulen i Volda

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Jarle Hauge Steffenssen
(Prosjektansvarlig)

Epost: Jarle.hauge.steffenssen@hivolda.no

Samtykkeerklæringen kvitteres elektronisk i starten av spørreundersøkelsen

PfDK BHG Nordre Sunnmøre

Side 1

Obligatoriske felt er merka med stjerne *

Velkommen til kartlegging om profesjonsfaglig digital kompetanse.

Kartlegginga vil seie litt om digital status og kompetanse i barnehagane på nordre Sunnmøre, og synleggjere kompetansebehov.

Undersøkinga vil danne grunnlag for innhald i REKOMP- kompetanseutviklinga i etterkant.

Undersøkinga vil ta omtrent 15 minuttar å svare på. Vi ber om at du tek deg tid til det.

Høgskulen i Volda står ansvarleg for undersøkinga i samarbeid med Sunnmøre Regionråd.

Lukke til!

Samtykke

Her kan du lese om formål med undersøkinga og dine personvernrettar. Det er viktig at du les dette før du svarer på samtykke under.

[Informasjon og personvern](#)

Eg samtykker til at opplysningane eg gir i denne undersøkinga kan brukast til forskning i etterkant. *

Opplysningane i denne undersøkinga blir anonymt brukt til å vurdere kompetanse og kompetansebehov i barnehagane i regionen. Datagrunnlaget kan også brukast til vidare forskning i etterkant.

Ja

Nei

Bakgrunnsdata

I kva kommune ligg barnehagen du arbeidar i? *

☐	Tatt bort for anonymisering	<input type="text"/>
☐		<input type="text"/>
☐		<input type="text"/>
☐		<input type="text"/>
☐		<input type="text"/>
☐		<input type="text"/>
☐		<input type="text"/>

Er barnehagen privat eller offentlig? *

☐	Privat
☐	Offentleg

Kva heiter barnehagen du er tilsett i? *

Kjønn *

☐	Mann
☐	Kvinne
☐	Nøytral

Størrelse på barnehagen (tal barn 0-2 år) *

☐	0- 5 stk.
☐	6-10 stk.
☐	11-15 stk
☐	16-20 stk.
☐	Fleire enn 21 stk.

Størrelse på barnehagen (tal barn 3-6 år) *

0- 5 stk.

6-10 stk.

11-15 stk

16-20 stk.

Fleire enn 21 stk.

Kor lenge har du arbeida i barnehagen? *

0- 2 år

3- 5 år

6- 10 år

11- 15 år

Fleire enn 16 år

Kva stilling har du i barnehagen? *

Styrar

Pedagogisk leiar

Barnehagelærer

Støttepedagog

Spesialpedagog

Fagarbeidar

Assistent

Anna

Fast eller vikariat? *

Fast

Vikariat

Kor gamle er barna du arbeidar mest med? *

0- 2 år

3- 6 år

Ikke aktuelt

Digitale verktøy

Kva finst av digitale verktøy i barnehagen?

	Ingen	0-5	6- 10	11- 20	21- 30	Meir enn 31
Nettbrett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pc/ Mac	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chromebook	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skanner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skrivar (printer)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kamera	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Digital tavle	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Projektor	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kva for andre digitale verktøy har de i barnehagen?

Kva digitale verktøy saknar de i barnehagen?

Kor einig eller ueinig er du i desse utsegnene om strategiar for bruk av digitale verkøy i barnehagen?

Helt ueinig Delvis ueinig Verken eller Delvis einig Helt einig

Det er klare pedagogiske målsettingar for satsinga på digitale verkøy i barnehagen

Det er systematisk deling av pedagogiske erfaringar med bruk av digitale verkøy

Vi arbeider systematisk med å utvikle pedagogiske aktivitetar med digitale verkøy

Vi arbeider systematisk med å finne ut av korleis vi skal bruke digitale verkøy for å løyse administrative oppgåver

Obligatoriske felt er merka med stjerne *

Rammeplanen

Har barnehagen arbeida med kva rammeplanen seier om det digitale?

Ja

Nei

Usikker

Opplever du at rammeplanen er tydeleg på kva den forventar av det digitale arbeidet i barnehagen?

Ja

Nei

Usikker

Utdjup gjerne kva du opplever som tydeleg/utydeleg

Har barnehagen arbeida med nokre av kompetansepakkane til UDIR om digital praksis eller digital dømmekraft?

Ja

Nei

Usikker

Side 4

Obligatoriske felt er merka med stjerne *

Digital kompetanse og praksis

Kor einig eller ueinig er du i desse utsegnene om arbeidstilhøva ved barnehagen din?

	Helt ueinig	Delvis ueinig	Verken eller	Delvis einig	Helt einig
Tilsette i barnehagen vår er villig til å prøve ut nye idear i det pedagogiske arbeidet	☐	☐	☐	☐	☐
I barnehagen vår deler vi kompetanse på tvers av einingar/avdelingar	☐	☐	☐	☐	☐
I barnehagen vår er vi organisert slik at vi samarbeider godt	☐	☐	☐	☐	☐
I barnehagen vår får tilsette mykje fagleg tilbakemelding på den jobben dei gjer	☐	☐	☐	☐	☐
Leiinga oppmuntrar meg til å prøve ut nye idear for leik og læring med barna	☐	☐	☐	☐	☐
Leiinga tar initiativ til å prøve ut nye digitale verktøy	☐	☐	☐	☐	☐
Vi får avsatt tid til å prøve ut nye digitale verktøy	☐	☐	☐	☐	☐

Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane? Å inkludere digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen.....

	Helt ueinig	Delvis ueinig	Verken eller	Delvis einig	Helt einig
går ut over tradisjonelle aktivitetar (Feks. lese bok eller formgivingsaktivitetar.)	☐	☐	☐	☐	☐
er uheldig fordi det tar vekk merksemda frå felleskapen/ det sosiale	☐	☐	☐	☐	☐
gjør at barna er mindre ute	☐	☐	☐	☐	☐
verkar fysisk passiviserande	☐	☐	☐	☐	☐
er unødvendig fordi barn tidsnok lærer å bruke digitale verktøy	☐	☐	☐	☐	☐
er unødvendig fordi dei bruker det nok heime	☐	☐	☐	☐	☐

Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om digitale verktøy?

	Helt ueinig	Delvis ueinig	Verken eller	Delvis einig	Helt einig
Eg synest digitale verktøy er nyttig i arbeidet mitt	☐	☐	☐	☐	☐
Digitale verktøy gjer arbeidet mitt meir interessant	☐	☐	☐	☐	☐
Eg synest det er lett å bruke digitale verktøy	☐	☐	☐	☐	☐
Eg er ofte tidleg ute med å prøve nye digitale verktøy	☐	☐	☐	☐	☐

Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om digitale verkøy?

	Helt ueinig	Delvis ueinig	Verken eller	Delvis einig	Helt einig
Eg føler med ikkje trygg på å bruke digitale verkøy	☐	☐	☐	☐	☐
Tanken på at eg kan gjere feil ved lagring eller deling skremmer meg	☐	☐	☐	☐	☐
Eg ønsker å heve den digitale kompetansen min	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av digitale verkøy er lite relevant i arbeidet mitt	☐	☐	☐	☐	☐

Har du fått opplæring i korleis du skal bruke det administrative systemet?

Ja

Nei

Usikker

Kva verkøy bruker barnehagen til kommunikasjon med føresette og andre?

Kor ofte bruker du det administrative systemet i barnehagen til desse oppgavene?

	Aldri	Sjeldnare enn månadleg	Månadleg	Kvar veke	Dagleg	Veit ikkje
For å dokumentere det pedagogiske arbeidet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å registrere/ dokumentere rutinemessige aktivitetar (henting av barn, sovetid++)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å kommunisere med føresette	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I samband med barns utforsking, leik og læring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å planlegge og vurdere aktivitetar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å samarbeide med kollegaer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kor ofte bruker du andre digitale verktøy i barnehagen til desse oppgavene?

	Aldri	Sjeldnare enn månadleg	Månadleg	Kvar veke	Dagleg	Veit ikkje
For å dokumentere det pedagogiske arbeidet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å registrere/ dokumentere rutinemessige aktivitetar (henting av barn, sovetid++)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å kommunisere med føresette	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I samband med barns utforsking, leik og læring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å planlegge og vurdere aktivitetar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For å samarbeide med kollegaer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Har du fått tilbod om opplæring i bruk av digitale verktøy?

Ja

Nei

Usikker

Har du deltatt i opplæring i bruk av digitale verktøy?

Ja

Nei

Usikker

I kva grad har desse aktivitetane bidratt til å gi deg kompetanse innan pedagogisk bruk av digitale verktøy i barnehagen?

	I svært liten grad	I liten grad	Nøytral	I stor grad	I svært stor grad	Ikkje relevant
Vidareutdanning (med studiepoeng)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eksterne kurs/ samlingar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nettbaserte kurs/ kompetansepakkar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Interne kurs	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kollegaretleiing	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sjøvstudium	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Felles opplæring saman med mine kollegaer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deltaking i faglege nettverk på tvers av barnehagar	☐	☐	☐	☐	☐	☐

I kva grad brukar avdelinga di/basen din digitale verktøy når dei arbeidar med desse fagområda?

	I svært liten grad	I liten grad	Nøytral	I stor grad	I svært stor grad	Veit ikkje
Kommunikasjon, språk og tekst	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kropp, bevegelse, mat og helse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunst, kultur og kreativitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Natur, miljø og teknologi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Etikk, religion og filosofi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

I kor stor grad meistrar du desse oppgåvene?

	Ja, utan hjelp	Ja, med litt hjelp	Nei	Usikker
Eg kan laste ned og installere program/ appar	☐	☐	☐	☐
Eg kan redigere digitale fotografi eller annan grafikk	☐	☐	☐	☐
Eg kan lage presentasjonar med tekst og bilete	☐	☐	☐	☐
Eg kan spele inn og redigere ein film/video	☐	☐	☐	☐
Eg kjenner til reglane for personvern og samtykke ved produksjon og deling av bilete og film	☐	☐	☐	☐
Eg kan vurdere opphavsrett ved bruk av andres bilete, musikk, eller tekst.	☐	☐	☐	☐
Eg kan søke relevant informasjon på internett	☐	☐	☐	☐
Eg kan vurdere om en kjelde på internett er troverdig	☐	☐	☐	☐
Eg kan bruke samskrivingsverktøy på nett	☐	☐	☐	☐

Kor einig eller uenig er du i desse påstandane om den digitale praksisen i barnehagen din?

	Helt ueinig	Delvis ueinig	Verken eller	Delvis einig	Helt einig
Vi utøver god digital dømmekraft når det gjelde informasjonssøk	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har eit bevisst forhold til opphavsrett (årsverkslova)	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har eit bevisst forhold til kjeldekritikk	☐	☐	☐	☐	☐
Vi tar vare på personvernet til barna	☐	☐	☐	☐	☐
Vi legg til rette for at barn utforskar, leiker, lærer og sjølv skapar noko gjennom digitale uttryksformer	☐	☐	☐	☐	☐
Vi vurderer når det er formålstenleg å bruke digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet med barna	☐	☐	☐	☐	☐
Vi bruker digitale verktøy saman med barna	☐	☐	☐	☐	☐

Sjå/ lese i e-bøker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hente informasjon frå internett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andre aktivitetar med digitale verkøy	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kor ofte deltar barn på avdelinga di/ basen din i desse aktivitetane med

	Aldri	Sjeldnare enn månedleg	Månadleg	Kvar veke	Dagleg	Veit ikkje
Sjå film	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spele spel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ta bilete	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Publisere bilete/ tekstar på internett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lage musikk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lage digital forteljingsbok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lage film/ animasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teikne digitalt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utforske bokstavar og skrivning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utforske tal og mengder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kode/ programmering	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Obligatoriske felt er merka med stjerne *

Digital dømmekraft og informasjonstryggheit

Har du fått opplæring i informasjonstryggheit?

Ja

Nei

Usikker

Har du fått opplæring i personvern?

Ja

Nei

Usikker

Vurder desse utsegnene om informasjonstryggheit i arbeidskvardagen din

Helt ueinig Delvis ueinig Verken eller Delvis einig Helt einig

Pålogging er vanskeleg fordi eg har mange ulike brukernamn og passord

Eg opplever ofte at ikkje alle tilsette får logga seg på system eller digitale verktoy som vi bruker

I vår barnehage har vi gode rutiner for registrering, bruk, tilgang, lagring og sletting av personopplysningar

Vedlegg 5 Skjema med spørsmål som samsvarer med Monitor 2019

		Egen undersøkelse	nr	Monitor 2019
1	Bakgrunnsdata	I kva kommune ligg barnehagen du jobbar i?	1	I kva kommune ligg barnehagen du jobbar i?
2		Er barnehagen din offentlig eller privat?	2	Er barnehagen din offentlig eller privat?
3		Kva heiter barnehagen du er tilsett i?	3	Kva heiter barnehagen du er tilsett i?
4		Kjønn	4	Kjønn
5		Størrelse på barnehagen (tal barn 0-2 år)		
6		Størrelse på barnehagen (tal barn 3-6 år)		
7		Kor lenge har du arbeida i barnehagen?	5	Kor lenge har du arbeida i barnehagen?
8		Kva stilling har du i barnehagen?	6	Kva stilling har du i barnehagen?
9		Fast eller vikariat?		
10		Kor gamle er barna du jobbar mest med?	7	Kor gamle er barna du jobbar mest med?
11	Digitale verktøy	Kva finst av digitale verktøy i barnehagen?	8	Kva finst av digitale verktøy i barnehagen?
12		Kva digitale verktøy saknar de i barnehagen?	9	Er det nokon digitale verktøy de saknar / treng meir av i barnehagen?
13		Kor einig eller ueinig er du i desse utsegnene om strategiar for bruk av digitale verktøy i barnehagen?	34	Kor einig eller ueinig er du i desse utsegnene om strategiar for bruk av digitale verktøy i barnehagen din?
14	Rammeplanen	Har barnehagen arbeida med kva rammeplanen seier om det digitale?		
15		Opplever du at rammeplanen er tydeleg på kva den forventar av det digitale arbeidet i barnehagen?		
16		Utdjup gjerne kva du opplever som tydeleg/utydeleg		
17		Har barnehagen arbeida med nokre av kompetansepakkane til UDIR om digital praksis eller digital dømmekraft?		
18	Digital kompetanse og praksis	Kor einig eller ueinig er du i desse utsegnene om arbeidstilhøva ved barnehagen din?	33	Kor einig eller ueinig er du i desse utsegnene om arbeidsklimaet ved barnehagen din?
19		Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane? Å inkludere digitale verktøy i det	35	Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane? Å inkludere digitale

		pedagogiske arbeidet i barnehagen		verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen...
20		Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om digitale verktøy?	36	Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om digitale verktøy?
21		Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om digitale verktøy?	37	Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om digitale verktøy?
22		Har du fått opplæring i korleis du skal bruke det administrative systemet?	16	Har du fått opplæring i korleis du skal bruke det administrative systemet?
23		Kva verktøy bruker barnehagen til kommunikasjon med føresette og andre?	12	Kva verktøy bruker barnehagen til kommunikasjon med føresette og andre? Fleire kryss er mogleg.
24		Kor ofte bruker du det administrative systemet i barnehagen til desse oppgåvene?	14	Kor ofte bruker du det administrative systemet i barnehagen til desse oppgåvene?
25		Kor ofte bruker du andre digitale verktøy i barnehagen til desse oppgåvene? (Adm)	18	Kor ofte bruker du digitale verktøy i barnehagen på desse måtane? (same alternativ)
26		Har du fått tilbod om opplæring i bruk av digitale verktøy? (Utan alternativ) bare ja og nei	21	Har du fått tilbod om eller deltatt i opplæring i bruk av digitale verktøy? (spesifisert på adm, gr.ferd. og ped.bruk.)
27		Har du deltatt i opplæring i bruk av digitale verktøy?	21	
28		I kva grad har desse aktivitetane bidratt til å gi deg kompetanse innan pedagogisk bruk av digitale verktøy i barnehagen?	22	I kva grad har desse aktivitetane bidratt til å gi deg kompetanse innan pedagogisk bruk av digitale verktøy i barnehagen?
29		kva grad bruker avdelinga di / basen din digitale verktøy når de arbeider med desse fagområda?	23	kva grad bruker avdelinga di / basen din digitale verktøy når de arbeider med desse fagområda?
30		I kor stor grad meistrar du desse oppgåvene?	24	Meistrar du desse oppgåvene?
31		Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om den digitale praksisen i barnehagen din?	25	Kor einig eller ueinig er du i desse påstandane om den digitale praksisen i barnehagen din?
32		Kor ofte deltar barn på avdelinga di/ basen din i desse aktivitetane med	26	Kor ofte deltar barn på avdelinga di/ basen din i desse aktivitetane med
33	Digital dømmekraft	Har du fått opplæring i informasjonstryggleik?	28	Har du fått opplæring i informasjonstryggleik?
34		Har du fått opplæring i personvern?	29	Har du fått opplæring i personvern?
35		Vurder desse utsegnene om informasjonstryggleik i arbeidskvardagen din:	30	Vurder desse utsegnene om informasjonstryggleik i arbeidskvardagen din:

Vedlegg 6 Frie kommentarer til Rammeplanen

- Vi har fått skriv/hefte om korleis vi kan bruke digitale verktøy i kvardagen, men ikkje arbeid med den i fellesskap.

- Det står hva personalet skal gjøre ift det digitale arbeidet.

- Det er lite håndfast som kommer frem om hva som menes med digital praksis. Kunne gjerne vært mer fokus på hva man kan bruke. Mer presisert om hvilke goder barna får ut av å arbeide med digital praksis (tydeliggjøre fordeler med god kunnskap rundt digital praksis, hvorfor starte i bhg, nettvett, o.l.).

- Ikke alle på avdelingene vil følge.

- Det har ikkje, som eg veit, vore snakka om bruk av digitale verktøy hos barna.

- Jobbe mye med barna

- utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna - tydelig på at vi skal utforske saman med barna, flott!

- Opplever rammeplanen som mangelfull når det gjelder digitalt arbeid i barnehagen. Det er noen få setninger om at en skal bruke digitale verktøy. Det krever at en gjør en del undersøkelser andre steder for å finne mer ut av hvordan det kan brukes og hva en kan bruke.

- Usikker på kva dei pedagogiske leiarane gjer i forhold til dette

- Rammeplanen er for så vidt tydeleg, men utan meir kunnskap og erfaring på området, vert det vanskeleg å fylle orda med innhald og skape ein god praksis. Difor vil rammeplanen også opplevast som utydeleg i f t forventningar/ krav til det digitale arbeidet.

- Kva digitale uttrykksformer skal barna bruke? Korleis vi kan bruke det saman med barna

- Læring gjennom bruk av digitale verktøy. Utforske

- Rammeplanen er ganske tydelig. Det oppstår flere utfordringer i hverdagen (mangel på verktøy og kunnskap, anbefalinger som reduserer skjermvisning til barn, osv.)

- Skal bidra til barnas leik, kreativitet og LÆRING

- Den sier barna skal få utforske, og få erfaringer med teknologi. Hva teknologi? Pc/nettbrett/kamera?

- Det står klart kva som er forventa av oss.

- Det er tydeleg formidla at ein skal legge vekt på digitalt arbeid

- Barnehagen SKAL ha ein digital praksis som bidrar til leik, utforsking og læring. Bruk av digitale verktøy skal tilføye noko og gir moglegheiter vi ikkje har utan. Dei tilsette må ha nok kunnskapar til å kunne utøve og vere eit rollemodell i forhold til digital dømmekraft

- Vi skal gi barna erfaringar. Vi burde ha diskutert korleis vi løyser dette i ulike aldersregler. Møter motgang hos foreldre og personale. Mangel på kunnskap om bruk, erfaringar med og einigheit om korleis og kva ein nyttar. Det er mange faglærte og ufaglærte som nyttar Ipad som tidsfordriv og utan mål og mening. Pedagogiske leiarar set på bremsene og prøvar å planlegge kva som skal visast, nyttast, men vi har for lite tid til å setje oss grundig nok inn i temaet. Programmering er eit aspekt, korleis jobbar du med dette med 3-4-5 åringar? Er forventningane i rammeplanen urealistiske? Eg nyttar foto til tema, IPAD med lydbøker (til fleirspråklege og unge barn) enkle spel Ludo, Fantorangen m.m. Barn vil ikkje «lære», dei vil utforske og leike, gjerne så lettvtint som mogeleg. ASK-barn likar og å leike med IPAD og dette er ein flott kombinasjon.

- Tydelige forventningar til personalet. Utydelig korleis ein kan få gjennomføre ulike krav med minimalt med midler.

- tydeleg at det skal brukes, men er open om kor ofte det bør brukes

- Tvetydig korleis dei meiner vi i kvardagen skal disponere digitale verktøy. No vil dei vi skal bruke meir private mobiler noko eg stiller meg kritisk til.

- Digitale verktøy skal støtte opp om barnas prosesser for læring

- Det har vore fint om rammeplanen kunne vore meir presis på kva som forventes av oss med tanke på kva for digital kompetanse barna skal få. Det kunne stått noko om døme på digital verktøy vi kan bruke og korleis.

- Vi skal vere bevisste på korleis vi brukar digitale verktøy saman med barna. Digitale verktøy skal brukast kreativt og til leik og læring.

- Det kunne stått mer om tema og eksempel på hva som kan brukes og hvordan bruke det på et pedagogisk plan. Noen er kritiske til digitalt tema i barnehagen og da kan det være lurt å ha noen fakta å henvise til.

- Skal bidra til lek, utforsking, læring og skaping. Skal være et hjelpemiddel i prosessene rundt et tema.

- Tydelig på digital dømmekraft, og passe tydelig på innhald. Gjev nok fridom, og det er særleg viktig iom dette feltet er i så stor endring.

- Rammeplanen beskriver kva den digitale praksisen i bhg skal bidra til, og at dei tilsette skal vere aktive i bruk av digitale verktøy og digital dømmekraft. Korleis står det mindre om, og det blir dermed litt utydeleg. For å konkretisere og for å ha felles standard har Sula kommune utarbeidd eige IKT-hefte, om forankring og bakgrunn, krav og mål, inkludert tips til bruk. Dette er veldig bra. Alle tilsette har fått dette hefte. I tillegg har kvar avdeling utarbeidd sin IKT-strategiplan, som har vore oppdatert til kvart bhg-år, før dette hefte kom.

- Den sier tydelig at barn skal få kjennskap til ulike digitale verktøy og arbeidsmåter/læring gjennom lek med det digitale

- Utforma med ordet skal så det sier vel alt.

- Et verktøy og en av mange språk barna skal ha erfaring med

- 'gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper' Kan vere utydeleg, men for meg skapar det store rammar for å utføre pedagogikk gjennom teknologi. At personalet skal bidra til at barna får lage nokre røynsle med bruk av teknologi kan det vere alt frå å søkje noko på google, klikke inn nokre barn som levert/henta (MyKid) og lage eit piano ved hjelp av ein 5x bananar, ledning og datamaskin.

- Ikke hatt fokus på digitale verktøy i noe særlig grad

- Lite konkret. Då blir det ofte vanskeleg å arbeide med for dei tilsette. For mange tilsette er dei digitale hjelpemidla noko dei ikkje er trygge på å bruke sjølve.

- Verktøy som skal utvide barns kunnskap, lek, kreativitet og læring. Gi nye og flere muligheter. Tilskudd til dette ikke overta, brukes fornuftig.

- Gode føringer for hva barna skal lære om digitale verktøy

- Vi har ikkje brukt digitale opp mot kva rammeplan seier om digitale verktøy. Vi har brukt digitale verktøy for å vise til andre område i rammeplan.

- Vi minimerer bevisst bruk av digitale hjelpemidler til barna.

- Det står tydelig at barnehagen SKAL jobbe med alle fagområder i barnehagen, deriblant gi barn kjennskap/kunnskap om digitale verktøy.

- I hvilken grad det er et krav, hva er forventet av nivå hva det innebærer av forventning til utstyr "minstenivå"

- Barna skal få kjennskap til digitale verktøy og oppleve at ting kan skapes gjennom dem. Men det skal brukes med omhu og ikke dominere hverdagen.

- Vi bruker digitale verktøy til å dokumentere og synleggjere kvardagen vår